

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 98

(2000-2001)

**Om samtykke til inngåelse av en avtale
mellom Kongeriket Norge og Den
europæiske politienhet (Europol) om
samarbeid om bekjempelse av alvorlige
former for internasjonal kriminalitet**

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 29. juni 2001,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Kriminalitetsutviklingen og internasjonalt politisamarbeid

1.1 Norge og Europol

Norges samarbeid med EU på justisområdet gir oss idag i noen grad mulighet til å delta i en felles innsats mot den grensekryssende kriminaliteten i Europa. Bl.a. gjelder dette gjennom bruk av Schengen-regelverket. Det ligger imidlertid klare begrensninger i dette regelverket, samtidig som den internasjonale, organiserte kriminaliteten stiller oss overfor nye og kompliserte utfordringer. Et svar på denne situasjonen har EU gitt gjennom etableringen av Europol.

Regjeringen Bondevik redegjorde i Ot.prp. nr. 64 (1998-99) og i St.meld. nr. 18 (1999-2000) nærmere for Europol-samarbeidet og ønskeligheten av å innlede forhandlinger om en avtale mellom Norge og Europol. Justiskomiteen sluttet seg i Innst. O. nr 3 (1999-2000) og i Innst. S. nr. 177 (1999-2000) til dette. I St.meld. nr. 12 (2000-2001) Om Norge og Europa ved inngangen til et nytt århundre har Regjeringen beskrevet nærmere utviklingen i EUs justis- og politisamarbeid. Regjeringen ønsker at Norge skal ha et tettest mulig samarbeid med EU og EU-landene på disse feltene. Regjeringen anser det derfor som sterkt ønskelig at Norge nå inngår et nært samarbeid med Europol om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet.

1.2 Kriminalitetsutviklingen

Organisert internasjonal kriminalitet preger kriminalitetsbildet i hele Europa i stigende grad. Årsakene til denne utviklingen er mange. Når muligheten for fri bevegelse for personer, varer, tjenester og kapital åpnes, blir også kriminaliteten mer internasjonal. Økonomiske forskjeller mellom land kan bidra til å styrke den kriminelle motivasjonen. Lettere kryssing av landegrensene gir i enkelte sammenhenger økte muligheter for å kunne utøve kriminell virksomhet uten høy risiko for oppklaring. I store deler av verden er mennesker på flukt fra krig og fattigdom. De utgjør et lett bytte for aktører som driver med menneskesmugling og handel med mennesker.

Enkelte former for alvorlig kriminalitet er pr. definisjon internasjonal. Dette gjelder f.eks. for narkotikatrafikken. Verken Norge eller noen av våre nærmeste naboland er produksjonsland for narkotika. Derimot er samtlige viktige markeder i den internasjonale illegale handelen med narkotika. Innenfor Europa finner vi imidlertid både vesentlig narkotikaproduksjon og viktige transittland. Generelt er det et sentralt utviklingstrekk at den internasjonale kriminaliteten omfatter stadig flere typer kriminalitet og at kriminalitetsformene henger sammen og til dels utøves av de samme aktørene.

Økonomisk kriminalitet, for eksempel knyttet til finansielle tjenester, er i økende grad blitt internasjonalisert og opptrer i nye former. Organisert kriminalitet gjennom misbruk av teknologi og data er en ny arena for internasjonal organisert kriminalitet. Dagens samfunn er i økende grad avhengig av den

teknologiske utviklingen innen data- og telekommunikasjon, og risikoen for anslag på dette området medfører en ny sårbarhet. Generelt fører endringsprosesser i samfunnet, nasjonalt og internasjonalt, til nye utviklingstrekk innenfor alle typer kriminalitet.

Også innenfor Norden ser man en utvikling i retning av at kriminelle grupperinger i økende grad bruker metoder som utpressing, frihetsberøvelse og grov vold for å realisere sine mål. Det er etablert nettverk med internasjonale forgreninger som står bak forholdsvis omfattende organisert kriminalitet. I enkelte sammenhenger kan utlendinger bosatt i Norge danne en base for kriminalitet fra opprinnelseslandet. Kriminalitet som har tilknytning til fremmede miljøer kan være svært vanskelig å oppklare uten spesiell innsikt i språk og kultur.

Myndighetene i de europeiske land og i store deler av verden ellers har de senere år i økende grad truffet tiltak for å motvirke organiserte kriminelle gruppers økte virksomhet. For eksempel er det innenfor FN-systemet fremforhandlet en ny konvensjon om samarbeid mot organisert kriminalitet og tilhørende protokoller om menneskehandel, menneskesmugling og ulovlig handel med og tilvirking av skytevåpen.

1.3 Internasjonalt politisamarbeid

Målet for det internasjonale politi- og rettssamarbeidet er å forebygge og forfølge kriminalitet og andre alvorlige forstyrrelser av offentlig orden og sikkerhet som opptrer på tvers av landegrensene. Siden 1970-tallet har det vært omfattende vekst i det internasjonale samarbeidet på dette området, både når det gjelder form og omfang. Mange nye internasjonale initiativer er blitt fremmet for å styrke samarbeidet. Dette har sammenheng med de nye politiske forholdene i Europa, grensenedbygging og veksten i organisert kriminalitet. Samarbeidet har fått økende politisk og utenrikspolitisk betydning parallelt med at de enkelte land legger stadig større vekt på å samarbeide for å beskytte borgerne mot kriminalitet. Mens politisamarbeid og rettslig samarbeid tidligere i stor grad var atskilt, skjer nå begge typer samarbeid i økende grad innenfor de samme internasjonale fora.

Samarbeidet om kriminalitetsbekjempelse omfatter i utgangspunktet alle ledd i straffesakskjeden: Forebygging, etterforskning, domstolsbehandling og fullbyrding. I alle ledd har man i dag mer eller mindre velfungerende internasjonalt samarbeid som skal gjøre det mulig å forebygge, bekjempe og straffe forfølge kriminalitet over landegrensene. Begrepet politisamarbeid nyttes i mange sammenhenger svært vidt. Tiltak for å forenkle og lette informasjonsutvekslingen mellom ulike lands politimyndigheter, direkte eller gjennom organisasjoner som Interpol eller Europol, står imidlertid sentralt. Utviklingen peker i retning av at det også satses mer på grenseoverskridende og operativt politisamarbeid, som overvåking av leveranser av narkotika (kontrollerte leveranser), felles operative tiltak, felles kontrollaksjoner og bilaterale samarbeidsprosjekter.

Det er vanlig å avgrense politisamarbeidet fra det rettslige samarbeid. Rettslig samarbeid vil si gjensidig bistand ved den rettslige forfølgningen av lovbrudd, som innebærer at statenes judisielle myndigheter involveres. Tradisjonelt har utviklingen av rettslig samarbeid foregått i andre fora enn politi-

samarbeidet, særlig Europarådet, og det har blitt betraktet som et problem at mulighetene for et effektivt politisamarbeid over landegrensene er kommet lenger enn det rettslige samarbeidet. Eksempler på rettslig samarbeid på strafferettens område er utlevering av lovbrutere, annen gjensidig hjelp som bistand til forkynning, bevissikring gjennom ransaking, beslag samt fullbyrding av dommer. I økende grad foregår utviklingen av internasjonalt politisamarbeid og av rettslig samarbeid i de samme fora. Innenfor Norden har politisamarbeid og rettslig samarbeid tradisjonelt blitt utviklet i samme takt. Utviklingen peker også i denne retningen i EU, hvor hele justisområdet er blitt integrert som et satsingsområde.

Opprettelsen og videreutviklingen av Europol innebærer at EU satser på et felles institusjonalisert politisamarbeid som ellers ikke forekommer i tradisjonelt bilateralt og mellomstatlig politisamarbeid.

1.4 Nordisk politisamarbeid

Det nordiske politisamarbeidet har lange tradisjoner og er velutviklet og praktisk innrettet. Det er for eksempel et meget nært samarbeid mellom norsk og svensk politi over den norsk-svenske grensen. Utenfor Norden refereres det ofte til «den nordiske modellen» som et forbilde på politisamarbeid. Dette må forstås på bakgrunn av det nære og omfattende samarbeidet mellom de nordiske land i sin alminnelighet. Politisamarbeidet bygger på ensartet lovgivning og samfunnsstruktur, kjennskap til nabolandenes rettssystemer og tillit til hvordan det fungerer. Samarbeidet foregår innenfor rammen av internasjonale konvensjoner som samtlige land har tiltrådt, og på grunnlag av avtaler om samarbeid mellom nordiske myndigheter. I tillegg skjer det et omfattende uformelt samarbeid som baserer seg på nasjonal lovgivning. Også det rettslige samarbeidet i Norden går langt tilbake. Allerede i 1907 ble det inngått en bilateral avtale om utlevering mellom Sverige og Norge.

Det såkalte PTN-samarbeidet (Politi- og Toll i Norden) har på flere områder likhetstrekk med samarbeidet innenfor Europol, men har ikke opprettet et fast sekretariat og styrende organer. Det er et politi- og tollsamarbeid mellom de aktuelle nordiske myndigheter hvor formannskaps- og sekretariatsfunksjonen går på omgang mellom deltakerlandene. Samarbeidet var lite formalisert før på 1980-tallet.

De viktigste samarbeidsområdene er den felles nordiske sambandsmannsordningen og de nordiske etterretningsprosjektene og -programmene. Sambandsmennene er tjenestemenn fra politiet og tollvesenet utplassert utenfor Norden av det enkelte nordiske land, men som arbeider for alle de nordiske land og ikke bare det land de er utsendt fra. Sambandsmennene tjenestegjør i land som enten har omfattende produksjon eller transitt av narkotika, eller står sentralt når det gjelder annen alvorlig organisert kriminalitet. De er i de fleste tilfeller stasjonert ved den aktuelle nordiske ambassaden i vedkommende land. Sambandsmannen formidler relevant informasjon til nordiske politi- og tollmyndigheter og bistår vertslandets myndigheter med informasjon. Sambandsmennene arbeider ikke operativt, og har heller ikke politimyndighet. For tiden er det utstasjonert 33 nordiske politi- og tolltjenestemenn som sambandsmenn.

De nordiske etterretningsprogrammene har gjennom innsamling av informasjon til hensikt å effektivisere og utnytte de samlede nordiske ressurser bedre. For hvert av programmene er det utpekt ett land som har hovedansvaret for å samle inn og meddele informasjon videre til de øvrige. Flere av programmene har vakt internasjonal interesse på grunn av samarbeidsformen. Eksempler på temaer for slike analyseprogrammer er heroinstrømmen fra Sørøst-Asia og amfetamininnførsel fra andre deler av Europa. Flere av PTN-prosjektene videreføres nå innenfor hele EU-området, med Europol som ansvarlig for samordningen. Fortsatt norsk deltakelse i prosjektene innenfor denne rammen er en del av begrunnelsen for ønskeligheten av å inngå et samarbeid mellom Norge og Europol.

PTN-samarbeidet skal nå rettes inn mot alle former for alvorlig grenseoverskridende kriminalitet. De nordiske EU-landene legger økende vekt på samarbeidet gjennom Europol, også på områder som tradisjonelt er meget viktig innenfor det nordiske politisamarbeidet. Det gjelder for eksempel forskjellige narkotikaprosjekter. Det er viktig å bevare det tette nordiske samarbeidet på dette området. Norsk tilknytning til Europol vil gjøre dette enklere.

1.5 Politisamarbeid i EU

Samarbeidet på justisområdet er blitt vesentlig styrket og utvidet innenfor EU de senere år. Politisamarbeidet går tilbake til midten av 1970-tallet, da EU-landene opprettet et mellomstatlig forum (TREVİ), med terrorismebekjempelse som et særlig ansvarsområde. Politisamarbeidet ble i og med Maastricht-traktaten, som trådte i kraft 1. november 1993, et mellomstatlig samarbeidsområde innenfor EUs 3. søyle. I traktaten uttrykte medlemslandene også en ambisjon om å opprette en egen europeisk politienhet, Europol.

Det intensiverte politi- og rettssamarbeidet innenfor EU henger sammen med at utviklingen det siste tiåret har gått i retning av at kriminaliteten blir stadig mer grenseoverskridende og mer organisert. Åpne landegrenser og utvidet samarbeid bidrar til å lette gjennomføringen av kriminelle handlinger. Dette har skapt store utfordringer for justissamarbeidet i EU, og for målsettingen om det som i Amsterdam-traktaten karakteriseres som et område for «frihet, sikkerhet og rettferdighet». Det strafferettslige samarbeidet og politisamarbeidet er derfor viktige deler av justissamarbeidet i EU.

Med Amsterdam-traktaten, som trådte i kraft 1. mai 1999, fikk justissamarbeidet ny struktur. Deler av samarbeidet ble overnasjonalt. Politi- og strafferettslig samarbeid er fortsatt mellomstatlig, men det innføres nye virkemidler i form av detaljerte bestemmelser om samarbeid mellom politiet, toll- og påtalemyndighet, domstolene i de enkelte land, og målrettet arbeid for mer ensartet regelverk.

Amsterdam-traktaten fastsetter i artikkel 30 at politisamarbeidet innenfor EU skal omfatte følgende:

- operativt samarbeid mellom kompetente myndigheter, herunder politi- og tollmyndigheter for å forebygge, avsløre og etterforske kriminelle handlinger,
- innsamling, oppbevaring, behandling, analyse og utveksling av opplysninger og informasjon, også når det gjelder mistenkelige finansielle transaksjoner, særlig gjennom Europol. Det skal samtidig tas hensyn til aktuelle

- personvernregler,
- samarbeid og felles tiltak når det gjelder utdanning, utveksling og utstasjonering av politisambandsmenn, bruk av utstyr og kriminaltekniske undersøkelser,
- felles vurdering av ulike etterforskningsmetoder for avsløring av organisert kriminalitet.

Schengen-samarbeidet

Politisamarbeidet og det rettslige samarbeidet på strafferettens område slik det legges til rette for i Schengenregelverket, skal kompensere for bortfallet av personkontrollen på Schengen-landenes indre grenser. Det man da særlig sikter mot er å treffe tiltak mot den illegale innvandringen og den grenseoverskridende kriminaliteten.

Etter at Amsterdam-traktaten trådte i kraft, er Schengen-samarbeidet blitt en integrert del av samarbeidet innenfor EU. Avtalen mellom Norge, Island og EU om de institusjonelle ordninger for deltakelse i Schengen-samarbeidet regulerer Norges deltakelse i utviklingen av samarbeidet der dette bygger videre på Schengen-regelverket. I de tilfeller hvor en videre utvikling av politisamarbeidet i EU blir definert som en videreføring utenfor området av Schengen-samarbeidet gir Schengen-avtalen ikke grunnlag for at Norge kan delta.

Den operative delen av Schengen-samarbeidet ble for Norge og de øvrige nordiske lands del iverksatt 25. mars 2001. Norge deltar etter dette i det operative politisamarbeidet som bygger på det eksisterende Schengen-regelverket. Bruken av Schengen informasjonssystem, SIS, utgjør et viktig redskap i dette samarbeidet.

1.6 Europol - EU-landenes viktigste redskap for kriminalitetsbekjempelse

Europol-konvensjonen ble vedtatt 18. juli 1995, og trådte i kraft 1. oktober 1998. Samarbeidet innenfor Europol ble fullt operativt fra 1. juni 1999. Formålet med Europol er å bidra til å effektivisere medlemslandenes bekjempelse av alvorlig internasjonal kriminalitet og styrke samarbeidet mellom kompetente myndigheter. Europol har mandat til å støtte medlemslandenes bekjempelse av nærmere oppregnede kriminalitetsformer. Særlig viktig er utveksling av informasjon mellom medlemslandene, hvor Europol kan benyttes som mellomledd og til analyse av informasjonen. For å lette informasjonsutvekslingen skal EU-landene utplassere sambandsmenn i Europol, og Europol kan også utstasjonere sambandsmenn i medlemslandene. Dessuten foretar Europol operasjonelle analyser som kan bidra ved medlemslandenes egne etterforskninger. Europol utarbeider også rapporter og analyser, og stiller ekspertise og teknisk bistand til rådighet for etterforskning.

Bare EU-land kan bli part i Europol-konvensjonen og dermed medlemmer av Europol. Konvensjonen åpner likevel for at tredjeland og internasjonale organisasjoner kan inngå forskjellige former for samarbeid med Europol. EUs råd vedtok 27. mars 2000 å gi Europol myndighet til å forhandle frem avtaler med en rekke stater og organisasjoner, heriblant Norge. Der slike avtaler omfatter informasjonsutveksling, trengs i tillegg et særskilt forhandlingsmandat fra EUs råd.

1.7 Avtalen mellom Norge og Europol

Avtalen som er fremforhandlet mellom Norge og Europol, har som formål å styrke politisamarbeidet mellom Norge og EUs medlemsland, hvor Europol er EU-landenes bindeledd. Avtalen oppretter et samarbeid på en rekke oppregnede kriminalitetsområder. Dersom Europolis eget mandat utvides ytterligere, vil Norge på selvstendig grunnlag kunne vurdere om samarbeidet med oss skal utvides tilsvarende.

Samarbeidet mellom Norge og Europol vil være mer avgrenset enn mellom EUs medlemsland. Det skal særlig skje gjennom utveksling av informasjon på nøye regulerte betingelser. Imidlertid kan samarbeidet inkludere alle oppgaver Europol er tillagt gjennom Europol-konvensjonen. Norge og Europol har gjensidig rett til å utplassere sambandsmenn hos motparten.

Utvekslingen av informasjon skal i utgangspunktet skje mellom Europol og Kriminalpolitisen (Kripos), som i avtalen er utpekt som nasjonalt kontaktpunkt. Europol kan bare oversende informasjon som er innsamlet i samsvar med Europol-konvensjonen og underliggende regelverk. Norge kan på sin side bare formidle informasjon som er innsamlet i samsvar med norsk lovgivning.

Avtalen har viktige datasikkerhets- og personvernbestemmelser. Enkeltindividene har rett til innsyn i personopplysninger som er overført i samsvar med avtalen, eller til å få informasjonen etterprøvd i samsvar med Europol-konvensjonen (som henviser til nasjonal lovgivning i medlemslandene) eller norsk lovgivning.

Eventuelle tvister skal søkes løst gjennom voldgift. Avtalen kan sies opp av partene uten vilkår.

Avtalen består av 20 artikler samt tre vedlegg. Ved undertegningen av avtalen ble det i tillegg inngått en brevveksling og undertegnet en protokoll mellom Norges regjering og Europol. Disse inngår som vedlegg til denne proposisjonen.

Avtalen antas å være av slik særlig viktighet at Stortingets samtykke til inngåelse er nødvendig i medhold av Grunnlovens § 26, 2. ledd.

2 Nærmere om Europol

2.1 Europol-konvensjonen

Europol-konvensjonen ble undertegnet 26. juli 1995 og trådte i kraft 1. oktober 1998. Senere ble konvensjonen supplert med flere rettsakter som ble vedtatt av EUs råd det følgende året. Konvensjonen, som er inntatt som vedlegg til denne proposisjonen, fastslår at formålet med Europol er å bedre effektiviteten hos medlemslandenes myndigheter og samarbeidet mellom dem for å forebygge og bekjempe kriminalitet. Konvensjonen fastlegger Europols oppgaver, mandat og oppbygging og beskriver samarbeidet med medlemslandene. Europols mandat er fastlagt i artikkel 2, og omfatter forebygging og bekjempelse av terrorisme, ulovlig narkotikahandel og andre former for grov internasjonal kriminalitet. I første omgang skulle Europol arbeide mot ulovlig narkotikahandel, ulovlig handel med nukleære og radioaktive stoffer, menneskesmugling, menneskehandel og handel med stjalne kjøretøyer. Senere er Europols mandat utvidet, og omfatter nå i tillegg terrorisme og hvitvasking av penger. Det er en forutsetning at en kriminell struktur eller organisasjon er involvert i den aktuelle kriminaliteten, og at to eller flere av medlemslandene er berørt.

Europol skal i henhold til artikkel 3 i konvensjonen særlig drive innhenting og formidling av informasjon til og fra medlemslandene. Til dette bruk skal det opprettes et eget informasjonssystem. Informasjonsutvekslingen skal skje mellom Europol og nasjonale enheter, og skal lettes ved at landene utstasjonerer politisambandsmenn hos Europol.

Europol-konvensjonen inneholder detaljerte bestemmelser om de praktiske og rettslige rammer for informasjonsutvekslingen, blant annet om innsamling, behandling og bruk av opplysninger, og regelverk angående databeskyttelse og personvern. Det er gitt bestemmelser om underretningsplikt, databeskyttelsesnivå, registrering, videreformidling av opplysninger til tredjeland, samt tilgang, retting og sletting av informasjon. Hvert medlemsland skal opprette nasjonale kontrollorganer for personvern (tilsvarende Datatilsynet), og representanter for disse skal utgjøre Det felles kontrollorgan for Europol (Joint Supervisory Body - JSB).

2.2 Europols oppgaver og rolle

Europols viktigste oppgave er å gi praktisk støtte til politimyndighetene i EUs medlemsland gjennom utveksling av informasjon og etterretningsopplysninger, analyse og samordning.

Informasjonsutvekslingen mellom EUs medlemsland skjer gjennom Europol og de nasjonale Europol-enheter. Utvekslingen skjer også direkte mellom sambandsmenn som medlemslandene har stasjonert ved Europol. Dette skjer i henhold til regelverk i Europol-konvensjonen og nasjonal lovgivning. Europol bidrar dermed til å lette utvekslingen av informasjon mellom medlemslandene.

Europol utarbeider operative analyser til støtte for etterforskning i medlemslandene og generelle strategiske rapporter, kriminalitetsanalyser og truselvurderinger. Dette skjer på grunnlag av informasjon som mottas fra medlemslandene, er samlet og systematisert ved Europol eller er samlet inn fra andre kilder. I tillegg kan Europol tilby rådgivende ekspertise og teknisk støtte, f.eks. lokaler og datautstyr, i forbindelse med større etterforskningsoperasjoner som involverer myndighetene i flere medlemsland, og som krever tett samarbeid og samordning mellom etterforskere og analytikere på grunn av sakenes omfang og kompleksitet.

Europol skal også bidra til å styrke bevisstheten om betydningen av kriminalanalyse og utvikling av mer ensartede analysemetoder i medlemslandene.

I Amsterdam-traktaten fikk Europol utvidet sin kompetanse noe i forhold til tidligere. Europol kan bidra i forberedelsen og samordningen av særlige etterforskningsaker som gjelder flere medlemsland. Det åpnes også for at representanter for Europol vil kunne delta i operative etterforskningsgrupper i slike saker i en støttefunksjon. Etterforskningen vil skje i samsvar med nasjonal lovgivning og under nasjonal myndighetskontroll. Etter Amsterdamtraktatens ikrafttredelse har Europol fått adgang til å oppfordre politiet i medlemslandene til å iverksette etterforskning i særlige tilfelle. Det vil fortsatt være opp til nasjonale myndigheter å avgjøre om etterforskning skal iverksettes eller ikke.

2.3 Europols organisasjon

Europol har siden 1993 vært etablert i Haag. En direktør og fire visedirektører ble ansatt gjennom Rådets beslutning av 29. april 1999. Direktøren er ansvarlig for den daglige drift av Europol. Under direktørnivå er Europol organisert med fem avdelinger, hvorav tre har et politifaglig ansvar. Disse er avdeling for etterforskningsstøtte, avdeling for etterretningsanalyse og avdeling for organisert kriminalitet. Avdeling for etterforskningsstøtte rommer tredjelandskontoret, som tar seg av den direkte kontakten med samarbeidende tredjeland. For øvrig består avdelingen av sambandsmennene fra medlemsland og (etterhvert) fra tredjeland og internasjonale organisasjoner. I tillegg består Europol av en avdeling som ivaretar tekniske støttefunksjoner, og en avdeling for personell og sikkerhet. Europols bemanning er i øyeblikket på ca. 240 personer og består av fast ansatte analytikere, kriminaletterretnings- og andre eksperter, tolker og administrativt personale, foruten 44 sambandsmenn. Sambandsmennene kommer fra EU-landenes ulike politikorps, tollmyndigheter, utlendingsmyndigheter mv. og er formelt sett ikke Europol-ansatte, men representerer sine respektive myndigheter. Bemanningen vil fortsette å vokse opp til 350 innen 2003, inklusive nye sambandsmenn og sikkerhetspersonale.

Europols direktør rapporterer til Europols styre. Styret er sammensatt av en representant for hvert medlemsland, normalt rikspolitisjefen. Formannskapet i styret følger formannskapet i EU. Styret skal møtes minst to ganger årlig. Det er tillagt en rekke oppgaver i Europol-konvensjonen artikkel 28: Styret skal delta i drøftelser om utvidelse av Europols mandat og om endringer av konvensjonen. Det skal også utforme regelverk for behandling og utveksling av informasjon, og uttale seg om personvernspørsmål som blir tatt opp av Det felles kontrollorgan (JSB). Utover dette er styrets kompetanse hovedsakelig

knyttet til administrative spørsmål, særlig til den økonomiske administrasjon av Europol. Styret skal utarbeide årsrapporter og planer for fremtidig aktivitet. Kommisjonen har observatørstatus i styret.

Finansieringen av Europol skjer gjennom bidrag fra EUs medlemsland. Regnskapet revideres av en felles revisjonskomite.

EUs råd (justisministrene) er ansvarlig for den overordnede utvikling og kontroll av Europol. Rådet ansetter direktør og visedirektører og godkjenner budsjettet. Beslutninger som gjelder Europol krever enstemmighet i Rådet, tilsvarende for området politisamarbeid ellers. Innenfor tredje søyle i EU-samarbeidet er det en egen arbeidsgruppe for Europolspørsmål. Saker som gjelder den overordnede utvikling av Europol-samarbeidet vil også kunne bli diskutert i arbeidsgruppen for politisamarbeid. Spørsmål som har vært behandlet i arbeidsgruppene vil gå videre til den såkalte «artikkel 36-komiteen» før de behandles i Rådet. Artikkel-36 komiteen utgjør det høyeste embetsnivå innenfor tredje søyle. Navnet skriver seg fra den artikkel i Amsterdam-traktaten som oppretter komiteen.

Rådet (justisministrene) og Det europeiske råd spiller en sentral rolle for utviklingen av Europol. Særlig viktig var Det europeiske råds møte i Tammerfors i oktober 2000, som i sin helhet var viet temaer innenfor justisområdet. Tammerfors-møtet styrket Europols nøkkelrolle i bekjempelsen av internasjonal organisert kriminalitet. Det oppfordret til snarlig opprettelse av felles etterforskningsgrupper med deltakelse fra Europol, oppfordret Rådet til å utvide Europols myndighet til hvitvasking av penger generelt og til å gi Europol nødvendig støtte og ressurser.

Europol-konvensjonen oppretter et kontrollsystem for datasikkerhet og personvern som på mange måter er sammenlignbart med det kontrollsystem som er opprettet i Schengen. Kontrollen med politiets databehandling gjennomføres dels av nasjonale kontrollorganer, dels av Det felles kontrollorgan (JSB) og dels av en egen klagenemnd (Appeals Committee) utgått av JSB.

Hvert medlemsland har i henhold til Europolkonvensjonen artikkel 23 utpekt en nasjonal kontrollinstans som utfører uavhengig tilsyn med det enkelte medlemslands innlegging, søk etter og videreformidling av opplysninger til Europol. Som et ledd i dette arbeidet utfører disse organer kontroll med medlemslandenes nasjonale enheter som forestår det daglige samarbeid med Europol og de enkelte lands utstasjonerte sambandsmenn ved Europol.

Det felles kontrollorgan er hjemlet i Europolkonvensjonen artikkel 24 (1) og ble opprettet kort etter at Europolkonvensjonen trådte i kraft. Kontrollorganet er sammensatt av inntil to representanter for hvert medlemsland, men slik at hvert land har en stemme. Medlemmene skal være faglig kyndige innen datasikkerhet og personvern og de skal være uavhengige, dvs. ikke ta instruks fra andre myndigheter i sitt arbeid for kontrollorganet. Det har et eget selvstendig sekretariat og et eget budsjett.

Kontrollorganet skal etterse aktivitetene i Europol for å sikre at rettighetene til individer som det er lagret opplysninger om ikke blir krenket, og vurdere lovligheten av overføring av data som stammer fra Europol. Organet skal også undersøke problemer som oppstår ved behandlingen av personopplysninger, både i forhold til anvendelsen og tolkningen av regelverket. Det felles kontrollorgan skal i tillegg undersøke spørsmål som oppstår i forbindelse med

de uavhengige kontrollene til de nasjonale kontrollorganer. Europol har plikt til å bistå Det felles kontrollorganet ved organets utøvelse av sine funksjoner. Kontrollorganet har selv beskrevet samarbeidsforholdet med Europol som meget godt.

Enhver kan anmode kontrollorganet om å undersøke om de opplysninger om vedkommende som Europol er i besittelse av, er lagret, innsamlet, behandlet og anvendt på lovlig måte. Enkeltindividene har en rett til innsyn i opplysningene om seg selv, eller til å få opplysningene kontrollert. Dette skal skje i samsvar med nasjonal lovgivning. De har også rett til å kreve uriktige opplysninger rettet eller slettet. Dersom Europol ikke etterkommer anmodningen, kan enkeltindividene klage saken inn for en egen intern klagenemnd i kontrollorganet som er opprettet med hjemmel i Europol-konvensjonen artikkel 24 nr. 7. Kontrollorganet kan også ellers nedsette særskilte kommisjoner.

2.4 Europols informasjonssystem og analysekapasitet

Europol-konvensjonen fastsetter at Europol skal etablere et elektronisk data-system (The Europol Computer System, TECS), som gjør det mulig å legge inn, gjenfinne og analysere data. TECS vil bestå av tre komponenter: Et informasjonssystem, arbeidsfiler for analyseformål og et indekssystem for gjenfinning av informasjon.

Analyse- og indekssystemet er på plass, mens informasjonssystemet forventes å være i drift i år 2002. Medlemslandene kan legge informasjon direkte inn i informasjonssystemet fra de nasjonale enhetene eller via landenes sambandsmenn stasjonert ved Europol, i samsvar med Europols mandat og formål. Europol er ansvarlig for å legge inn informasjon som er innhentet fra tredjeland, andre internasjonale organisasjoner samt analysedata. Sambandsmennene, de nasjonale enhetene, Europols direktør, visedirektørene og Europo-lansatte som er bemyndiget, skal ha direkte adgang til systemet. De nasjonale enhetene har bare i begrenset grad direkte adgang til data om personer.

Informasjonssystemet vil inneholde informasjon knyttet til Europols virksomhet og oppgaver innenfor kriminalitetsbekjempelse. Det vil omfatte opplysninger om personer som under nasjonal lovgivning er mistenkt for å ha begått eller medvirket til en straffbar handling som faller inn under Europols mandat, eller der det er skjellig grunn til mistanke om at vedkommende vil begå en slik handling. I tillegg vil systemet inneholde informasjon og data om (antatt) straffbare handlinger og når de ble begått, metoder og modus, kompetent myndighet i forbindelse med straffeforfølgelsen, mistanke om medlemskap i kriminelle organisasjoner samt domfellelser. Disse siste kategoriene data kan også legges inn i systemet uavhengig av personopplysninger. Det skal registreres om det er snakk om opplysninger fra tredjeland eller organisasjoner, eller analysedata.

Kvaliteten og omfanget av informasjon og opplysninger i Europols informasjonssystem vil følgelig avhenge både av Europol selv og av medlemslandene. Hvis ikke medlemslandene bidrar med informasjon, vil virksomheten begrenses. Det ser imidlertid ut til at medlemslandene har tatt Europol i bruk i vesentlig utstrekning når det gjelder informasjonsutveksling, både i forbin-

delse med etterforskning av grenseoverskridende kriminalitet og når det gjelder spesiell ekspertise.

Analysefilene opprettes særskilt som støtte for etterforskningen av en straffbar handling eller et straffesaksompleks. De vil naturlig kunne inneholde langt mer omfattende etterretningsinformasjon enn selve informasjonssystemet. Hvilke opplysninger som kan lagres, er likevel grundig regulert i Europol-konvensjonen og i Rådsbeslutning av 3. november 1998 (1999/c26/01) om analysefilene. I hvert enkelt tilfelle følges en nøyaktig prosedyre hvor Europol blant annet må spesifisere hvilke kategorier informasjon man antar det er behov for å lagre i det enkelte tilfelle. Det felles kontrollorgan skal godkjenne opprettelsen av en analysefil. I hvert enkelt tilfelle etableres en analysegruppe bestående av analytikere, øvrige spesialister fra Europol samt sambandsmenn eller nasjonale eksperter fra medlemsland som er berørt. Selve tilgangen til data i analysefilene, og adgangen til å legge inn og hente ut data, er begrenset til analytikerne i prosjektet.

Indekssystemet skal gjøre det mulig å søke etter informasjon uten å ha direkte tilgang til analysefilene. Gjennom indekssystemet kan særskilt autorisert Europolpersonell og sambandsmennene innhente informasjon om innhold i analysefilene. Dersom det bekreftes at etterspurt informasjon finnes, kan analysegruppen etter vurdering gi tilgang til denne.

Kriminalanalyse er et av Europols hovedsatsingsområder. En del av den grunnleggende målsettingen for å etablere Europol var å skape et senter for avansert kriminalanalyse, metodeutvikling og ekspertise. Det legges stor vekt på strategisk analyse. Dette er analyse som kan legge et kunnskapsgrunnlag for politiske og faglige vurderinger for planlegging og ressursfordeling med sikte på å bekjempe organisert kriminalitet i et langsiktig perspektiv. I 1999 opprettet Europol 12 strategiske prosjekter på særskilte kriminalitetsområder som for eksempel innenfor narkotikaproduksjon, handel med narkotika og menneskesmugling. Fem av disse ble avsluttet innenfor året, sammen med 18 prosjekter som var startet i 1998. Prosjektene ble oppsummert i prosjektrapporter. I tillegg ble det utarbeidet en samlet rapport om organisert kriminalitet innenfor EU.

De operasjonelle analysene, som analysefilene danner grunnlag for, skal støtte direkte etterforskning. De inneholder elementer som kartlegging av kriminelle og kriminelles grupper, metoder som nyttes, aktuelle kontaktpunkt og kommunikasjon mellom grupper og enkeltpersoner, trender mv. I 1999 ble det gjennomført elleve nye analyser til støtte for etterforskningsoperasjoner i medlemslandene, innenfor Europols mandatområde.

Europol utarbeider årlig en rekke konfidensielle situasjonsrapporter om organisert kriminalitet, illegal handel med narkotika, illegal innvandring, menneskesmugling, stjalne kjøretøy og terrorisme. I tillegg utarbeides jevnlig bulletiner om terror og illegal immigrasjon for å informere medlemslandene om utviklingstrekk, modus og kriminelle grupper. Det utarbeides også rapporter på særskilte kriminalitetsområder. Eksempler på slike er en katalog over ecstasy-logoer og en ecstasydatabase.

2.5 Fremtidig utvikling av Europol

Politisamarbeidet i Europol er av dynamisk karakter, og samarbeidet må forventes å gjennomgå endringer i takt med kriminalitetsutviklingen, og på grunnlag av de politiske prosesser i EU. Dette siste ble illustrert under Det europeiske råds møte i Tammerfors. Etter dette har EUs råd vedtatt flere anbefalinger og truffet beslutninger som styrker justis- og politisamarbeidet med utgangspunkt i Amsterdam-traktatens artikkel 30.

29. september 2000 vedtok Rådet en anbefaling som oppfordrer medlemslandene til å følge opp eventuelle henvendelser fra Europol om å iverksette etterforskning i bestemte sammenhenger, der dette anses nødvendig og ønskelig.

En rådsbeslutning av 30 november 2000 utvidet Europols mandat til å omfatte hvitvasking generelt og ikke bare i forbindelse med andre lovbrudd innenfor mandatet.

Med en anbefaling av 30 november 2000 ba Rådet medlemslandene om å gjøre full nytte av mulighetene til å bruke Europols ansatte i forbindelse med felles etterforskningsgrupper. Europol skal først å fremst kunne bidra gjennom å stille sin kompetanse på kriminalitet til rådighet for gruppen, assistere ved samordning av operasjoner som gruppen gjennomfører, gi råd i tekniske spørsmål og hjelpe til med analyse av lovbruddene.

Europols muligheter til effektiv virksomhet vil bli styrket gjennom samhandling med andre initiativer innen EUs justissamarbeid. I samarbeid med Europol skal Gruppen av europeiske politisjefer utveksle erfaringer, «best practice» med hensyn til effektiv kriminalitetsbekjempelse, informasjon om løpende utviklingstrekk i grenseoverskridende kriminalitet foruten å bidra til planleggingen av operasjoner. Forberedende arbeid med å etablere et europeisk politiakademi er kommet i gang. Dette vil utdanne spesialister på etterforskning av internasjonal organisert kriminalitet.

Det europeiske råds møte i Nice 9 desember 2000 bidro til et videre skritt for Eurojust, EUs nye påtalesamarbeid. Eurojust skal settes sammen av nasjonale representanter for påtalemyndigheten og embets- eller polititjenestemenn med påtalemessige funksjoner, som er avgitt fra det enkelte medlemsland. Artikkel 31 i Nice-traktaten sier at Rådet skal fremme samarbeid gjennom Eurojust gjennom støtte av strafferettslig etterforskning i tilfeller av alvorlig grenseoverskridende kriminalitet, særlig organisert kriminalitet.

Europols arbeid, særlig analysevirksomheten, må antas å bli stadig mer avansert, etter hvert som kompetansen og analysemetodene utvikles og spesialiseres. Europols rolle i å bistå med samordning i forbindelse med etterforskning av grenseoverskridende kriminalitet vil gradvis bli styrket, og Europols rolle i forbindelse med at det etableres felles etterforskningsgrupper vil antagelig bli utvidet. Det er imidlertid en forutsetning at det etableres et rettslig grunnlag for dette.

3 Bakgrunn og hovedspørsmål i forhandlingene

3.1 Forhandlingsprosessen

EUs råd ga 27. mars 2000 Europol fullmakt til å starte forhandlinger om samarbeidsavtaler med i alt 23 land og 3 organisasjoner, deriblant Norge. I første omgang skulle Europol inngå slike avtaler med EUs søkerland, Schengen-landene Norge og Island, Sveits samt Interpol. Rådsbeslutningen slo likevel fast at det ville være nødvendig med en omfattende prosess i Europol og EUs egne institusjoner før forhandlinger om avtaler som innebærer utveksling av personopplysninger, kunne innledes.

På bakgrunn av denne rådsbeslutningen tok Europol initiativ til en grundig gjennomgang av det norske nivået for personvern. Norge var det første landet hvor slik undersøkelse ble foretatt. Gjennomgangen ble innledet med et besøk i Norge i mars 2000, hvor representanter fra Europol møtte representanter fra en rekke berørte offentlige instanser i Norge. I tillegg redegjorde man fra norsk side skriftlig overfor Europol for lovgivningsmessige og praktiske sider ved norsk personvern og datasikkerhet.

Undersøkelsene ledet til en rapport til Europols styre om det norske nivået for personvern. Denne rapporten ble så behandlet av Det felles kontrollorgan. Rapporten ble behandlet av EUs råd 15. mars 2001. Rådet konstaterte da at det ikke forelå noen hindringer for at en avtale med Norge kunne inkludere utveksling av personopplysninger. Gjennomgangen av det norske datasikkerhets- og personvernnivå dannet grunnlag for utarbeiding av et spørreskjema som også har vært basis for gjennomgangen av forholdene i andre land.

En forhandlingsdelegasjon ble oppnevnt ved vedtak av Utenriksdepartementet 8. november 2000, og har bestått av

Ambassadør Per Ludvig Magnus, Utenriksdepartementet, forhandlingsleder

Spesialrådgiver Tormod Bakke, Justisdepartementet, senere førstestatsadvokat i Hedmark og Oppland statsadvokatembete, stedfortredende forhandlingsleder

Avdelingsdirektør, senere spesialrådgiver, Elisabeth Walaas, Utenriksdepartementet

Avdelingsdirektør Jan Bugge-Mahrt, Utenriksdepartementet

Rådgiver Ellen Ahnfelt, Justisdepartementet, senere rådgiver i Politidirektoratet

Politiinspektør Terje Sjøvold, Kriminalpolitisenralen, senere seksjonssjef i Politidirektoratet.

Seniorrådgiver Guro Slettemark, Datatilsynet, har i tillegg vært oppnevnt som rådgiver for delegasjonen i personvernspørsmål.

Før Rådets beslutning 15. mars 2001 gjennomførte den norske forhandlingsdelegasjonen to forberedende forhandlingsrunder med representanter for Europol i Europols hovedkvarter i Haag. Det ble i tillegg holdt løpende kontakt med Europol. Samtalene ble holdt med utgangspunkt i utkastet til

modellavtale Europol hadde utarbeidet som ledd i forberedelsene til forhandlinger med tredjeland. Forhandlingsdelegasjonen gjennomførte også samtaler med det svenske EU-formannskapet og med formannen i Det felles kontrollorgan.

Den fremforhandlede avtalen ble behandlet av Europols styre og av Europols felles kontrollorgan 19. april og 2. mai 2001. EUs råd godkjente avtalen 27. juni 2001. Den ble undertegnet av Norge og Europol 28. juni 2001.

3.2 Samarbeidets omfang. Nasjonalt kontaktpunkt

Europols mandat omfatter en rekke kriminalitetsområder innenfor hovedområdet alvorlig internasjonal kriminalitet. I tillegg er det en forutsetning at kriminaliteten berører flere medlemsland i EU. Fra Europols side er det åpnet for at avtalene med tredjeland og organisasjoner kan omfatte alle eller et utvalg av disse kriminalitetsområdene, etter ønske fra det samarbeidende land. I tillegg kan avtalene inngås på forskjellig nivå. Samarbeidet kan omfatte bare utveksling av strategisk informasjon og statistikk, eller slik informasjonsutveksling og i tillegg utveksling av personopplysninger i straffesaker. Den mest omfattende typen samarbeid vil dessuten omfatte at det samarbeidende land stasjonere en eller flere sambandsmenn ved Europol, og med tilsvarende mulighet for Europol i vedkommende land.

Fra Norges side var det før forhandlingene ble innledet klart at man ønsket et samarbeid innenfor samtlige kriminalitetsområder i Europols mandat, og med utstasjonering av en eller flere sambandsmenn ved Europol. Dette utgangspunktet er omtalt i Stortingsmelding nr. 18 (1999-2000) Om internasjonalt politisamarbeid. Justiskomiteen slutter seg i Innst. S. nr 177 (1999-2000) til dette. Denne målsettingen har vært utgangspunktet i forhandlingene

Avtalen omfatter alle kriminalitetsområder innenfor Europols mandat. Ved senere mandatutvidelser vil det være opp til Norge å vurdere om disse skal omfattes av avtalen. Europols ansvarsområde når det gjelder alvorlig internasjonal kriminalitet er nå så bredt at det vil være mulig for organisasjonen å styre vektlegging og ressursfordeling ut fra den faktiske kriminalitetsutviklingen.

Fra norsk side ønsker man å dra veksler på Europolsamarbeidet i bredest mulig grad, det vil si på all virksomhet som ligger innenfor Europol-konvensjonen. Avtalen mellom Norge og Europol åpner for utveksling av informasjon og deltakelse i prosjekter og bistand i forbindelse med etterforskning av alvorlige straffesaker med internasjonale forgreninger. Dette er gjenspeilet i avtalens artikkel 4, som sier at samarbeidet med Europol i tillegg til utveksling av operasjonell informasjon, også kan omfatte alle Europols øvrige oppgaver i henhold til Europol-konvensjonen.

Norge tar sikte på å utstasjonere en politisambandsmann ved Europol så snart det er praktisk mulig.

Europol kan også etter avtalen utstasjonere en sambandsmann i Norge. Norge skal tilstå sambandsmannen immunitet og privilegier som tilsvarer representanter for diplomatiske representasjoner i Norge. Det forutsettes at norske statsborgere eller personer med fast bosted i Norge - ikke vil bli utstasjonerte sambandsmenn for Europol i Norge, slik at det heller ikke vil bli aktuelt å tilstå immunitet og privilegier til denne kategori personer. Eventuelle

utstasjonerte sambandsmenn vil lokaliseres ved Kriminalpolitisen (Kripos).

Kripos vil være det nasjonale kontaktpunkt for samarbeidet og ha hovedansvaret for den daglige kontakten med Europol.

3.3 Informasjonsutveksling

Formålet med informasjonsutvekslingen med Europol vil være forebygging og bekjempelse av straffbare handlinger som kommer inn under Europols mandat. Hvilke opplysninger det vil være aktuelt å utveksle, vil følge av dette formålet og i hvilken sammenheng opplysningene er aktuelle. Det må legges til grunn at opplysningene må være relevante for forebygging og/eller bekjempelse av alvorlige straffbare handlinger.

Norge vil bidra med informasjon og opplysninger i ulike sammenhenger. Det vil være aktuelt å bidra med opplysninger og informasjon til Europols rapporter og bulletiner. Slik informasjon vil ikke inneholde personopplysninger. Norge vil også etterspørre informasjon fra Europol som ikke inneholder personopplysninger, dvs. særlig strategisk informasjon og analysedata i forbindelse med kriminalitetsutvikling, modus, kriminelle grupper etc.

Mellom sambandsmennene som arbeider ved Europol vil det være løpende informasjonsutveksling. Den enkelte sambandsmann har tilgang til sine nasjonale politiregistre, enten gjennom direkte søk eller gjennom kommunikasjon med den nasjonale enheten. Hvorvidt en norsk sambandsmann skal ha tilgang til direkte søk i norske politiregister vil måtte tas stilling til på et senere tidspunkt i tilknytning til en rekke andre praktiske spørsmål i forbindelse med utstasjoneringen. Sambandsmennene vil, innenfor rammen av Europol-konvensjonen og nasjonal lovgivning, utveksle informasjon direkte. I denne sammenhengen vil det også være aktuelt å utveksle personopplysninger i forbindelse med konkrete straffesaker eller mistanke om lovbrudd. Slik rask og uformell informasjonsutveksling er en forutsetning for et effektivt samarbeid.

Utvekslingen av opplysninger direkte relatert til lovbrudd vil fra Norges side formidles til Europol enten direkte eller via sambandsmannen. Også forespørsler overfor Europol vil formidles direkte eller via sambandsmannen. Mellom Kripos og Europol vil det opprettes en datalinje, som knyttes til en egen server. Norske politimyndigheter vil ikke kunne foreta direkte søk i Europols informasjonssystem, i motsetning til medlemslandene. Norske forespørsler rettes til tredjelandskontoret i Europol, som har ansvaret for å vurdere hvorvidt søket faller inn under Europol-konvensjonen. Norge vil også kunne bli forespurt om opplysninger i forbindelse med en analysefil.

Opplysninger som lagres i Europols informasjonssystem eller i en analysefil, vil være regulert av Europol-konvensjonen og det øvrige regelverk. Europol må avgjøre uten unødig opphold, og når det er mulig innen 3 måneder, om personopplysninger skal lagres i Europols registre. Hvilke opplysninger Norge kan formidle er på sin side regulert av norsk lovgivning og må også falle innenfor avtalen mellom Norge og Europol.

På norsk side vil det være Kripos som mottar informasjon fra Europol. I særlige hastetilfeller vil Europol kunne formidle opplysninger direkte til andre

politienheter. Kripas skal da varsles så raskt som mulig. Det vil være opp til Kripas å vurdere om det er aktuelt å lagre opplysninger fra Europol i et norsk politiregister. Avtalen stiller spesifikke krav til registre det kan lagres Europol-informasjon i. Opplysninger som er lagret i et norsk politiregister, vil være tilgjengelig for norsk politi, med de begrensninger som følger av nasjonal lovgivning. Opplysninger som lagres i norsk politiregister, kommer inn under nasjonalt regelverk, likevel slik at fristen (3 år) for å slette slike opplysninger vil være kortere enn etter nasjonalt regelverk. Norge forplikter seg til å ivareta et sikkerhetsnivå som sikrer at det ikke skjer spredning til uvedkommende. Etter avtalen er det bare norske politi- og tollmyndigheter som kan motta personopplysninger som stammer fra Europol.

3.4 Personvern og datasikkerhet

3.4.1 EUs personverndirektiv og norsk lovgivning

Europaparlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (personverndirektivet), etablerer felles prinsipper for behandling av personopplysninger i hele EØS-området (direktivet er innlemmet i EØS-avtalen, jf. St.prp. nr. 34 (1999-2000)). Direktivet gjelder for behandling av personopplysninger ved hjelp av elektroniske hjelpemidler (EDB), samt ved manuell behandling når personopplysningene inngår i et personregister. Direktivet gjelder ikke for ren privat behandling av personopplysninger, og heller ikke for behandling av personopplysninger innenfor de samskapsområder som ikke er omfattet av fellesskapsretten.

Direktivet er gjennomført i norsk rett ved lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven), jf. Ot.prp. nr. 92 (1998-99) og Innst. O. nr. 51 (1999-2000). Loven og tilhørende forskrifter trådte i kraft 1. januar 2001. Loven inneholder blant annet vilkår for når personopplysninger kan behandles med EDB, regler for hvordan behandlingen skal skje, rettigheter for den hvis personopplysninger blir behandlet (for eksempel innsynsrett), og krav om konsesjon fra Datatilsynet for visse typer behandlinger. Datatilsynet skal føre kontroll med at loven etterlevs, og har fått tilgang på flere former for sanksjoner, blant annet kompetanse til å ilegge tvangsmulkt dersom vedtak ikke følges opp.

3.4.2 Europols vurdering av norsk nivå for personvern

Den kartleggingen av norsk nivå for personvern som Europol gjennomførte forut for forhandlingene, tok utgangspunkt i den nye personopplysningsloven. Det ble lagt til grunn at det operative samarbeidet ikke ville være påbegynt før denne var trådt i kraft. Evalueringsrapporten uttrykte imidlertid anerkjennelse til det forhold at Norge allerede gjennom personregisterloven av 1978 hadde gjennomført et nivå for personvern som var i samsvar med Europols grunnleggende krav. Man noterte seg også som positivt det arbeid som var gjort på personvernensiden i forbindelse med gjennomføringen av Schengen-regelverket. Man vurderte også det øvrige regelverk som regulerer politiets håndtering av persondata, slik som strafferegistreringsloven med tilhørende regelverk. Rap-

porten konkluderte med at Norge hadde et tilfredsstillende nivå på datasikkerhets- og personvernsiden.

3.4.3 Innsyn, retting og sletting av personopplysninger

Spørsmål om innsyn, retting og sletting av personopplysninger har stått sentralt i forhandlingene med Europol. Europol-konvensjonen har en rekke bestemmelser som regulerer beskyttelsen av personopplysninger. I artikkel 14 henviser konvensjonen til Europarådskonvensjonen av 28. januar 1981 og fastslår at medlemslandene skal ha en databeskyttelsesstandard på minst dette nivå. På norsk side reguleres behandlingen av personopplysninger av nasjonal lovgivning, som oppfyller dette kravet.

Europol-konvensjonens bestemmelser oppstiller videre krav til at data som lagres eller overføres skal være korrekte og oppdaterte, at de skal være innsamlet på lovlig måte og at de skal tjene et lovlig formål. Overføring av data skal kun finne sted i den hensikt å forebygge eller etterforske straffbare handlinger. Data skal kun oppbevares innen rammene av definerte frister.

Europol-konvensjonens artikler 19 og 20 tar for seg individets rettigheter i forhold til data som lagres eller formidles av Europol. I henhold til artikkel 19 har en berørt person rett til å kreve innsyn i de opplysninger Europol har om ham. Dersom det ikke er grunn til å holde opplysningene tilbake har han krav på å få vite hva som er lagret om ham. Disse bestemmelsene gjenspeiles i avtalens artikkel 7, som i pkt 5 sier at enkeltpersoner skal ha rett til å få tilgang til opplysninger som gjelder dem selv, og som er oversendt i henhold til avtalen, eller til å få slike opplysninger kontrollert i samsvar med Europol-konvensjonen eller nasjonal lovgivning. Etter Europol-konvensjonen kan innsynsbegjæringen avslås av etterforskningsmessige hensyn eller for å beskytte tredjepersoner (kilder). Tilsvarende gjelder i norsk rett etter personopplysningsloven § 23. Avgjørelse om innsyn treffes av Europol. Etter avtalen (artikkel 7 pkt 5) skal Europol konsultere norske myndigheter før den endelige beslutningen om innsyn tas. Dersom innsyn avslås, må kravet om kontroll av opplysningene etterkommes.

Et eventuelt avslag på innsyn kan påklages til Det felles kontrollorgan (JSB), hvor det behandles av en egen klagenemnd.

Konvensjonen og samarbeidsavtalen inneholder også bestemmelser vedrørende retting og sletting generelt, samt hvor lenge personopplysninger kan lagres. Både Europol og Norge har plikt til å rette og slette opplysninger som er uriktige eller i strid med avtalen.

Dersom en berørt person blir skadelidende på grunn av ulovlig eller uriktig behandling av data er Europol eller det ansvarlige medlemsland erstatningsansvarlige, jf. Europol-konvensjonen artikkel 38. Tilsvarende vil gjelde for Norge etter avtalen.

3.4.4 Fortrolighet

Det er flere årsaker til at fortrolighet står sentralt ved behandling og utveksling av personopplysninger. Tilstrekkelig beskyttelse av personopplysninger er et viktig personvern- og rettssikkerhetshensyn. Siden det her vil dreie seg om tildels svært følsomme personopplysninger vil det være avgjørende at opplysningene er korrekte og at tilgangen til opplysningene er nøye avgrenset og

kontrollert. Dette er også i politiets interesse. Poliorganisasjoner, som Europol eller norsk politi, er nødt til å sikre at personopplysninger og annen relevant informasjon behandles med nødvendig konfidensialitet. Dersom opplysninger kommer på avveie, kan de vanskeliggjøre kriminalitetsbekjempende tiltak, kompromittere operasjoner eller sette tredjepersoners sikkerhet i fare. Europol-konvensjonen artikkel 25 pålegger Europol å treffe tekniske og organisatoriske tiltak som skal hindre at data kommer på avveie. Tilsvarende regelverk og bestemmelser finnes på norsk side.

Informasjon i form av publikasjoner eller dokumenter som produseres graderes innenfor Europol etter et eget system (1 - 3) som regulerer tilgangen til disse, og som reflekterer opplysningenes følsomhet og faren ved spredning til uvedkommende. Tilgang til Europols informasjonssystem er basert på en strengt praktisert behovsprøving hvor bare personer med tjenestlig behov får tilgang til disse. Særlig i forhold til Europols analysefiler er kretsen av personer som har direkte tilgang til å legge inn eller hente ut opplysninger, svært begrenset.

3.5 Institusjonelle spørsmål

3.5.1 Generelt

Avtalen med Europol innebærer i første rekke et praktisk politisamarbeid gjennom utveksling av informasjon og utstasjonering av politisambandsmenn. Europol-samarbeidet innebærer liten grad av regelutvikling, og Norges samarbeid med Europol vil derfor ikke kunne sammenlignes med EØS-samarbeidet og Schengen-samarbeidet.

Samarbeid med Europol reiser likevel viktige institusjonelle spørsmål. Europol-konvensjonen oppretter egne organer som har viktige oppgaver i forhold til Europol-samarbeidet. Dette gjelder både i forhold til de politiske rammer som settes for Europol, rammer av mer administrativ karakter og i forhold til personvernspørsmål. Europols rolle må forventes å bli videreutviklet i fremtiden. Nye behov vil også kunne melde seg. Det er viktig at Norges samarbeid med Europol gis mulighet til å utvikles parallelt med den dynamiske utviklingen av Europol.

Bare EU-land kan delta i Europol med fulle rettigheter. Norge vil derfor ikke kunne delta på lik linje med EU-landene i Europols organer. Det har likevel vært en målsetting å sikre dialog med Europols styrende organer, både for å få tilgang på informasjon og for å kunne spille inn norske synspunkter og behov. Det har også vært viktig å sikre norske borgere samme personvern nivå som EU-borgere gjennom institusjonelle ordninger.

I forhandlingene har partene vært enige om den gjensidige interessen i å sikre ordninger for dialog mellom Norge og henholdsvis Styret og Det felles kontrollorgan, som kan ivareta de behov som er skissert foran. Samtidig er det klart at Norge, som ikke er part i Europol-konvensjonen, ikke kan få fulle rettigheter i disse organene. Partenes ambisjon om slik dialog, konsultasjon og samarbeid mellom Norge og Europols organer ble understreket av det svenske EU-formannskapet. I en uttalelse fra Rådets formannskap på rådsmøtet 28. mai 2001, heter det at samarbeidet mellom Norge og Europol - foruten det operative samarbeidet - kommer til å medføre nære og løpende kontakter mellom

Norge og Europol, inkludert Europols organer og tilknyttede myndigheter. Formannskapet ber Europol og dets organer og tilknyttede myndigheter - som Styret, direktøren, lederne for de nasjonale enhetene og Det felles kontrollorgan - å treffe tiltak for samråd og informasjonsutveksling for å få i stand et nært samarbeid med Norge når det har betydning for anvendelsen av avtalen og for å sikre et høyt personvernivå i dette samarbeidet. Formannskapet uttalte videre at i disse tiltakene bør det inkluderes passende ordninger for konsultasjoner og for informasjons- og meningsutveksling på ulike nivåer.

Denne uttalelsen er gjengitt i brevvekslingen som ble inngått mellom partene ved undertegningen. I brevvekslingen nedfelles også nærmere om Norges forhold til Europols styre og til Det felles kontrollorgan. Brevvekslingen er gjengitt i vedlegg 2 til denne proposisjon.

3.5.2 Forholdet til Europols styre

Det vil være av stor betydning at Norge holdes orientert om nye tiltak som planlegges i forhold til Europol. Europols fremtidige karakter vil også kunne ha betydning for samarbeidet med Norge.

I fortalen til avtalen slås det fast at det er en felles interesse mellom Norge og Europol å utvikle et tett og dynamisk samarbeid for å møte nåværende og fremtidige utfordringer knyttet til internasjonal kriminalitet. Samarbeidet mellom Norge og Europol bør således åpne muligheten for tilsvarende dynamisk utvikling som Europol-samarbeidet for øvrig vil ha.

Dersom Europols mandat eller definisjonene av kriminalitetsformene endres av EUs råd innenfor Europol-konvensjonens nåværende ramme, vil Norge bli forespurt om også avtalen mellom Norge og Europol skal endres tilsvarende. Norge vil da på selvstendig grunnlag vurdere om slike endringer skal skje. Særlig i slike tilfeller vil det være viktig at man fra norsk side kan uttrykke synspunkter på endringene på et tidligst mulig tidspunkt, slik at Norge på den måten kan forholde seg til, og eventuelt fremkomme med, synspunkter på om samarbeidet mellom Norge og Europol bør utvikle seg parallelt med Europol-samarbeidet.

I den brevveksling som ble foretatt mellom Norge og Europol samme dato som undertegningen av avtalen sikres det at Norge blir orientert om alle beslutninger og handlinger som er relevante for Norges samarbeid med Europol. Norge kan inviteres til møter i relevante organer i Europol, herunder Europols styre. Norge vil der kunne legge frem synspunkter på beslutninger og handlinger og på medlemslandenes vurderinger. Norge vil også kunne uttrykke synspunkter på andre områder av betydning for samarbeidet.

3.5.3 Forholdet til Det felles kontrollorgan

Avtalen mellom Norge og Europol vil innebære utveksling av til dels følsomme personopplysninger. Det har derfor vært viktig både fra Norges og Europols side at avtalen gir tilstrekkelige garantier for et høyt nivå for personvern. Ett viktig element er å sikre et betryggende regelverk omkring behandlingen av personopplysninger. Et annet viktig element er å sikre betryggende kontroll med praktiseringen av regelverket. Det felles kontrollorganet er nærmere beskrevet i proposisjonens kap. 2.3.

I og med at Norge har gjennomført EUs personverndirektiv gjennom EØS-avtalen, deler Norge og EU-landene et felles grunnlag i personvernspørsmål. I Schengen-samarbeidet er det opprettet et tilsvarende felles kontrollorgan for personvernspørsmål, Joint Supervisory Authority (JSA). Der deltar Datatilsynet som observatør. Datatilsynets erfaring med arbeidet i JSA er at den kompetansen tilsynsmyndigheten utøver i forhold til Schengen Informasjonssystem (SIS), har vært og er svært verdifull for Norges deltakelse i Schengen-samarbeidet.

Samarbeidet mellom Norge og Europol vil ikke skille seg nevneverdig fra EU-landenes samarbeid gjennom Europol for så vidt gjelder utveksling av personopplysninger. Opplysninger om norske borgere vil kunne bli overført til Europol og behandlet der i samsvar med avtalen, på samme måte som informasjon om borgere fra EU-land. Det har derfor vært viktig for Norge å sikre en dialog mellom Datatilsynet og Europols tilsynsorganer.

I brevvekslingen forplikter Europol seg til å søke å foreslå overfor kontrollorganet de tiltak og ordninger som Rådets formannskap ba om under Rådsmøtet 28.-29. mai 2001. Det presiseres imidlertid at Det felles kontrollorgan er et uavhengig organ, som Europol ikke kan binde. Den nærmere konkretiseringen for dialog mellom Norge og Det felles kontrollorgan vil finnes frem til på et senere tidspunkt.

3.5.4 Forholdet til de nasjonale Europol-enheter

Hvert medlemsland skal etter Europol-konvensjonen artikkel 4 utpeke en nasjonal enhet som skal fungere som bindeledd mellom Europol og de nasjonale kompetente myndigheter. Lederne for de nasjonale enhetene skal møtes for å bistå Europol med råd.

Avtalen mellom Norge og Europol bestemmer at Norge skal ha et tilsvarende kontaktpunkt. Dette skal være Kripos. Kripos vil dermed utføre mange av de samme oppgavene som medlemslandenes nasjonale enheter. Etter avtalens artikkel 5 kan Norge (ved Kripos) bli invitert til møtene mellom lederne for de nasjonale enhetene. Dette vil gi norske politimyndigheter mulighet til å diskutere operative og øvrige praktiske sider ved Europol-samarbeidet. Slike møter kan også gi Kripos viktig tilgang til informasjon og erfaringer fra medlemslandenes tilsvarende enheter om ivaretagelsen av funksjonen som nasjonalt kontaktpunkt.

3.5.5 Forholdet til EUs råd

EUs råd (justisministrene) legger rammer for Europols virksomhet og utvikling. Rådet er i Europol-konvensjonen uttrykkelig tillagt kompetanse på en rekke sentrale områder: Det er vedtaksmyndighet når det gjelder konvensjonsendringer, mandatutvidelser og endringer av samarbeidets definisjon av kriminalitetsformene. Det skal også vedta regler for behandling av personopplysninger og behandle rapporter fra Det felles kontrollorgan. Premissene for Europols virksomhet legges dermed i stor grad av Rådet.

Når Norge drøfter EUs justissamarbeid med EU, vil Norge også ta opp relevante Europol-spørsmål. Dette gjenspeiles i en felles forståelse mellom partene. I forbindelse med undertegningen uttalte Norge at man kan drøfte spørsmål av relevans for Europol-samarbeidet når Norge møter EU for disku-

sjoner om justissamarbeidet. Denne norske uttalelsen ble varslet på forhånd i et møte på politisk nivå i Schengen-samarbeidets fellesorgan 29. mai 2001. På dette møtet svarte formannskapet i Fellesorganet (det svenske EU-formannskapet) at Norge er velkommen til konsultasjoner med EU om disse spørsmål når Norge finner det nødvendig. I en protokoll fra undertegningen gjengis den norske uttalelsen, og at Europol er gjort kjent med at Rådet har notert seg Norges uttalelse og invitert Norge til å konsultere EU om disse spørsmål når Norge finner det nødvendig. Protokollen er gjengitt som vedlegg 3 til denne proposisjon.

4 Gjennomgang av avtalens bestemmelser

Fortalen slår fast at det er i felles interesse for Norge og Europol å utvikle et nært og dynamisk samarbeid for å møte nåværende og fremtidige utfordringer som internasjonal kriminalitet fører med seg. Det vises til den nære tilknytning Norge allerede har til politisamarbeidet mellom EU-landene gjennom deltakelsen i Schengen. Videre vises det til Norges deltakelse i EØS, samt til Norges samarbeid med de nordiske EU-landene gjennom det nordiske politisamarbeidet.

Artikkel 1 inneholder definisjoner, blant annet av begrepene personopplysninger, behandling av personopplysninger og informasjon.

Artikkel 2 slår fast at formålet med avtalen er å styrke samarbeidet mellom Norge og EUs medlemsland gjennom Europol for å bekjempe alvorlige former for internasjonal kriminalitet. Dette skal særlig skje gjennom utveksling av strategisk og operasjonell informasjon.

I *artikkel 3* redegjøres for hvilke kriminalitetsformer som skal omfattes av avtalen. De områdene som omfattes, er narkotikasmugling, smugling av nukleære og radioaktive stoffer, menneskesmugling, menneskehandel, kriminalitet knyttet til motorkjøretøyer, kriminelle handlinger som er begått eller som det er sannsynlig vil bli begått gjennom terroristaktiviteter mot personers liv, legeme og personlig frihet samt mot eiendom, og forfalskning av penger og andre betalingsmidler. I tillegg omfattes hvitvasking av penger i forbindelse med de nevnte kriminalitetsformene. Samarbeidet skal også omfatte straffbare forhold som er begått i forbindelse med disse kriminalitetsformene.

Dersom Europols mandat på noen måte endres, kan Europol foreslå skriftlig overfor Norge at samarbeidet mellom Norge og Europol også skal omfatte det nye mandatet. Samtidig skal Europol gi underretning om alle relevante spørsmål i forbindelse med endringer av mandatet. Innen tre måneder skal Norge vurdere om man skal godkjenne Europols forslag, og eventuelt meddele godkjenningen til Europol. Dersom definisjonene av kriminalitetsformene som er inntatt i vedlegg 1 til avtalen endres, vil Norge ha tilsvarende mulighet til å akseptere de nye definisjonene.

Artikkel 4 bestemmer at samarbeidet i tillegg til utveksling av informasjon, kan omfatte alle oppgaver Europol er pålagt i Europol-konvensjonen. Dermed kan samarbeidet mellom Norge og Europol også omfatte utveksling av spesialist-kompetanse, strategisk etterretning, generelle situasjonsrapporter, rådgivning og støtte i etterforskninger m.m.

Artikkel 5 bestemmer at nasjonalt kontaktpunkt i Norge skal være Kriminalpolitisen (Kripos). En representant fra Kripos vil kunne bli invitert til møtene som avholdes mellom lederne for de nasjonale Europol-enhetene. Når det er nødvendig og minst årlig skal Europol og norske politimyndigheter avholde høynivåmøter for å diskutere avtalen og samarbeidet.

Artikkel 6 bestemmer at de kompetente myndigheter i Norge skal fremgå av vedlegg 2 til avtalen. I dette vedlegget fremgår det at norsk politi- og tollmyndigheter skal være ansvarlig myndighet.

Artikkel 7 gir regler om utveksling av informasjon. Slik utveksling skal bare skje i samsvar med avtalens formål og enkeltbestemmelser. Artikkelen bestemmer at utvekslingen av informasjon i prinsippet skal skje mellom Europol og Kripos. Utveksling av informasjon fra Europol kan bare skje dersom dette er i samsvar med Europol-konvensjonen. Utveksling av informasjon fra Norge skal på samme måte kun skje dersom dette skjer i samsvar med norsk lovgivning. Enkeltindividene har rett til innsyn i opplysninger om dem selv som er utvekslet med hjemmel i avtalen eller til å få opplysningene kontrollert, i samsvar med Europol-konvensjonen eller norsk lovgivning.

Artikkel 8 bestemmer hvordan informasjon skal overføres fra Norge til Europol. Norge skal angi formålet med overføringen og eventuelle begrensninger med hensyn til bruk, sletting eller tilintetgjørelse av informasjonen. Europol skal uten unødig opphold, og dersom mulig innen tre måneder, vurdere om informasjonen skal tas inn i Europols dataregistre. Samtidig fastlegges det fremgangsmåter for hva som skal skje med informasjon som ikke blir registrert, eller dersom Europol antar at informasjonen ikke er korrekt.

Artikkel 9 gir tilsvarende regler som i artikkel 8 i forhold til informasjon som blir overført fra Europol til Norge. I tillegg bestemmer artikkel 9 de vilkår overføringen av informasjon skjer under, blant annet med hensyn til restriksjoner på videreformidling av informasjonen. Opplysninger kan bare utveksles dersom den stat som har formidlet informasjonen til Europol samtykker. Norge skal sikre et personvern nivå som tilsvarer Europol-konvensjonen artikkel 25. Opplysningene kan bare lagres i tre år.

Artikkel 10 gir regler om vurdering av informasjonskilden. Ved overføring av informasjon, skal partene angi kilden for informasjonen, og i hvilken grad kilden ansees å være troverdig. Informasjonens pålitelighet skal, så langt som mulig, også angis. Det fastlegges fremgangsmåter for å håndtere situasjoner der partene vurderer den leverte informasjonen forskjellig.

Artikkel 11 omhandler retting og sletting av informasjon som er gitt til Europol. Når en av partene retter eller sletter informasjon den har overført til motparten, eller kan anta at informasjonen ikke er nøyaktig eller à jour, skal motpartene underrettes om dette. Europol skal rette eller slette informasjonen dersom slik underretning blir gitt. Europol kan bare fortsette lagringen dersom Europol på bakgrunn av etterretning som er mer omfattende enn den Norge er i besittelse av, har behov for fortsatt behandling av informasjonen.

Artikkel 12 har regler om fortrolig behandling av informasjon Norge mottar fra Europol. Norge skal sikre all informasjon et betryggende beskyttelsesnivå. Unntak gjelder kun informasjon som er merket som eller er klart gjenkjennelig som offentlig informasjon. Ved behov skal informasjon underlegges gradering som tilsvarer ett av Europols tre sikkerhetsnivåer. Dette skal i tilfelle angis på informasjonen, og skal kun skje der det er strengt nødvendig.

Artikkel 13 bestemmer at Kripos skal merke informasjon som blir overført fra Norge til Europol med et tilsvarende graderingssystem som er nevnt i artikkel 12.

Artikkel 14 fastslår at partene vil styrke samarbeidet ved at Norge stasjonierer en eller flere sambandsmenn ved Europol. Europol skal sørge for alle nødvendige tjenester og dekke kostnadene for dette, bortsett fra kostnadene

ved telekommunikasjon. Sambandsmannen skal sikres tilgang til de nødvendige norske databasene.

Artikkel 15 gir tilsvarende mulighet for Europol til å utstasjonere en eller flere sambandsmenn ved Kripos eller andre kompetente myndigheter. Norge skal da dekke denne sambandsmannens kontorkostnader. Utstasjonering kan skje ved gjensidig samtykke, og en avtale som nedfeller sambandsmannens oppgaver, rettigheter og forpliktelser skal i tilfelle inngås. Norge skal tilstå sambandsmannen immunitet og privilegier som tilsvarer representanter for diplomatiske representasjoner i Norge.

Artikkel 16 har regler om ansvar for skade som påføres enkeltpersoner som følge av utveksling av informasjon som lider av rettslige eller faktiske feil. Norge skal ha ansvar for slik skade i samsvar med norsk lovgivning. Et slikt ansvar skal innrømmes selv om skaden skyldes at Europol hadde oversendt unøyaktige opplysninger. Europol skal likevel ha en plikt til å tilbakebetale til norske myndigheter erstatningsbeløpet dersom feilen oppsto som følge av opplysninger som ble uriktig formidlet fra Europol, eller på grunn av Europols, medlemslandenes eller et tredjeland manglende overholdelse av sine forpliktelser. Norge skal ha tilsvarende forpliktelse hvis skaden skyldes Norges manglende overholdelse av plikter og Europol blir forpliktet til å tilbakebetale erstatning til medlemsland eller tredjeland.

Artikkel 17 gir regler om tvisteløsning. Dersom saken ikke løses ved minnelighet, skal tvisten bringes inn for voldgift.

Artikkel 18 bestemmer at avtalen kan sies opp av hver av partene med tre måneders varsel. Ved opphør skal partene komme til enighet om bruk og lagring av informasjon.

Artikkel 19 sier at avtalen kan endres ved gjensidig samtykke.

Artikkel 20 bestemmer at avtalen skal tre i kraft når partene har underrettet hverandre om at de internrettslige krav for ikrafttredelse er oppfylt. Avtalens norske og engelske tekst har samme gyldighet.

Det er knyttet 3 vedlegg til avtalen.

Vedlegg 1 gir definisjoner av de kriminalitetsformer som er oppregnet i artikkel 3 nr. 4.

Vedlegg 2 sier at kompetent myndighet etter avtalens artikkel 3 nr. 1 er norsk politi og norske tollmyndigheter.

Vedlegg 3 regulerer rettighetene, pliktene og oppgavene til norske sambandsmenn ved Europol. *Artikkel 1* bestemmer at sambandsmannen skal støtte og samordne samarbeidet mellom Norge og Europol. *Artikkel 2* bestemmer at sambandsmannen skal være offisiell representant for Norge og de kompetente myndigheter i Norge. I *artikkel 3* bestemmes at sambandsmannen normalt skal kommunisere med Europol gjennom representanter som er oppnevnt av Europol for dette formål. Etter *artikkel 4* skal sambandsmannen være sikkerhetsklarert. *Artikkel 5* gir regler om administrative spørsmål. *Artikkel 6* bestemmer at Norge skal ha ansvar for skader som sambandsmannen påfører Europols eiendom. Ved konflikt mellom sambandsmannen og Europol eller mellom Norge og Europol, kan sambandsmannens tilgang til Europol-bygningen innskrenkes eller forbyes. Ved alvorlig konflikt mellom sambandsmannen og Europol kan Norge anmodes om å skifte ut sambandsmannen.

Det er knyttet en brevveksling mellom Norge og Europol til avtalen:

Brevvekslingen viser til uttalelsen fra det svenske formannskapet i Rådsmøtet 28.-29. mai 2001, hvor formannskapet oppfordret Europol og dets organer, som Styret, direktøren, lederne for de nasjonale enhetene og Det felles kontrollorgan, til å treffe tiltak som sikrer et nært samarbeid med Norge når dette er viktig for anvendelsen av avtalen samt for å sikre et høyt datasikkerhetsnivå. Dette inkluderer i følge formannskapet ordninger for konsultasjoner og utveksling av informasjon og synspunkter på forskjellige nivåer.

Brevvekslingen nedfeller en felles forståelse om at Europol vil informere Norge om ethvert tiltak som er relevant for avtalen. Partene kan også ta initiativ til møter. Norge kan bli invitert til møter i relevante organer i Europol for å legge frem synspunkter Norge måtte ha i forhold til handlinger og beslutninger som er relevant for samarbeidet, for å svare på synspunkter andre land måtte ha i forhold til samarbeidet og til å uttale seg om et hvert spørsmål som måtte oppstå i forhold til avtalen. Europol vil også søke å innkalle til jevnlig møter mellom Europols styre og tredjeland som har inngått avtaler med Europol. Europol vil også bestrebe seg på å foreslå overfor Det felles kontrollorgan de ordninger som formannskapet oppfordret til under Rådsmøtet 28.-29. mai. Det understrekes imidlertid at kontrollorganet er et uavhengig organ, som ikke kan bindes av Europol.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av den norske samarbeidsavtalen med Europol vil innebære at det stasjoneres en norsk politisambandsmann ved Europols hovedkvarter i Haag. På lengre sikt er det mulig at Europol vil ønske å benytte adgangen til å stasjonere en sambandsmann ved Kripos. Det må opprettes en direkte linje for informasjonsutveksling mellom Kripos og Europol. For å ivareta det praktiske samarbeidet med Europol ved Kripos vil det være behov for 1-2 årsverk.

Når det gjelder den norske politisambandsmannen som stasjoneres i Haag, vil Europol besørgе kontor og særskilte administrasjonskostnader. Fra norsk side vil lønn og vanlige tillegg måtte bekostes. Vedkommende vil komme inn under Særavtalen om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenriks-tjenesten på linje med de øvrige norske politisambandsmenn som er stasjonert i utlandet og norske tjenestemenn ved Interpols generalsekretariat.

Avtalen vil åpne for og forplikte til norsk deltakelse i ekspertmøter og møter på høyere nivå. Det er blant annet forutsatt møter mellom Europols direktør og norske sentrale politimyndigheter og deltakelse i HENU-møter (Heads of National Units). Europols mandat dekker i praksis alle former for alvorlig internasjonal kriminalitet, slik at det vil være et vesentlig antall ekspertgrupper i aktivitet, med jevnligе møter. En økning på 50 møter pr. år er ikke urealistisk.

Man må også forutse at samarbeidet vil føre med seg prosjektdeltakelse og etterforskingssamarbeid som vil innebære kostnader. Det er imidlertid vanskelig å forutse omfanget av dette. Virksomheten vil bli samordnet med dagens internasjonale virksomhet så langt mulig for å oppnå et mest mulig kostnadseffektivt resultat. Samlet sett vil likevel samarbeidet med Europol representere en økning. Ved Kripos vil det være behov for 1-2 årsverk for å ivareta samarbeidet.

Det er nødvendig å etablere en mulighet for elektronisk informasjonsoverføring mellom Europol og norsk politi ved Kripos. Norge vil ikke få anledning til å søke direkte i Europols registre og det er forutsatt en enkel kommunikasjonsløsning. Europol vil etablere den nødvendige linjen. På norsk side må det anskaffes en server og en eller flere arbeidsstasjoner. Man har foreløpig ikke detaljert informasjon vedrørende det tekniske behovet. Anslaget mht. kostnadene for serveren er derfor usikkert.

De årlige kostnadene vil beløpe seg til ca. 3,1 mill. kr. I tillegg kommer investeringskostnader på ca. 400 000 kr.

Norge blir forpliktet til å tilstå sambandsmannen immunitet og privilegier, herunder skatteprivilegier. Dette skjer med hjemmel i lov av 19. juni 1947. Det forutsettes at norske statsborgere eller personer med fast bosted i Norge ikke vil bli utstasjonerte sambandsmenn for Europol i Norge. Ved eventuell stasjonering av en Europol sambandsmann ved Kripos vil Europol bekoste vedkommendes lønn, men det er forutsatt at norske myndigheter bekoster kontorplass med tilhørende utstyr.

Det vil dessuten kunne påløpe minde kostnader for Datatilsynets deltakelse i møter med Det felles kontrollorgan.

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Euro-pol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

Utgiftene vil dekkes innenfor de berørte departementers eksisterende budsjetttrammer.

Gjennomføring av avtalen vil ikke medføre behov for lov- eller forskrifts-
endringer.

6 Konklusjoner og tilrådning

Regjeringen anser at avtalen som er fremforhandlet skaper et godt grunnlag for samarbeid mellom Norge og Europol for å forebygge og bekjempe alvorlige former for internasjonal kriminalitet. Avtalen åpner for at Norge og Europol kan samarbeide på alle felt Europol er tillagt oppgaver gjennom Europol-konvensjonen. Regjeringen legger også vekt på at avtalen åpner for at samarbeidet kan utvides til å omfatte nye kriminalitetsområder, dersom Norge samtykker i dette.

Regjeringen ser det som viktig at Norge og Europol kan utveksle informasjon, og at avtalen åpner for utveksling av sambandsmenn. Informasjonsstrømmen vil på denne måten bli målrettet og helhetlig. Tilgangen på informasjon vil gi norsk politi bedre grunnlag for bekjempelse av kriminalitet med internasjonale forgreninger. Den gjensidige retten til å utplassere sambandsmenn vil medføre et tett samarbeid mellom norsk politi og politi fra EU-landene.

Regjeringen legger stor vekt på at avtalen sikrer et høyt nivå for personvernet. Enkeltindividene sikres rett til innsyn i data som er overført i samsvar med avtalen, eller til å få informasjonen sjekket. Feilaktig informasjon kan kreves rettet eller slettet. Utvekslingen av informasjon er underlagt norsk lovgivning på norsk side og Europol-konvensjonen med underliggende regelverk på Europols side.

Full deltakelse i Europols organer og tilgang til Europols dataregistre er forbeholdt EUs medlemsland. Brevvekslingen som er inngått med Europol om Norges dialog og informasjonsutveksling med Europol og forståelsen som ble uttrykt i møtet i Schengen-samarbeidets Fellesorgan og i en protokoll til undertegningen, innebærer likevel at det skal finne sted samråd og informasjonsutveksling mellom norske myndigheter og Europols styrende organer og EUs råd.

Regjeringen anser at avtalen vil være et viktig bidrag til bekjempelsen av internasjonal kriminalitet i Norge. Den samlede forhandlingsløsning gir Norge viktige politifaglige og politiske kanaler til EUs politisamarbeid.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet.

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag til vedtak om samtykke til
inngåelse av en avtale mellom
Kongeriket Norge og Den europeiske
politienhet (Europol) om samarbeid
om bekjempelse av alvorlige former
for internasjonal kriminalitet**

I

Stortinget samtykker i inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet.

Vedlegg 1

Avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet

Kongeriket Norge, heretter kalt Norge, og Den europeiske politienhet, heretter kalt Europol,

som tar i betraktning både Norges og Europols interesse i å utvikle et nært og dynamisk samarbeid for å møte de nåværende og framtidige utfordringene som internasjonal kriminalitet fører med seg,

som tar i betraktning at Rådet for Den europeiske union 27. mars 2000 har gitt Europol myndighet til å innlede forhandlinger om en samarbeidsavtale med Norge, og at Rådet for Den europeiske union 15. mars 2001 fastslo at det ikke er hindringer i veien for å inkludere oversending av personopplysninger fra Europol til Norge i avtalen,

som tar i betraktning at Rådet for Den europeiske union 27. juni 2001 har gitt Europol myndighet til å inngå avtale om følgende bestemmelser mellom Norge og Europol,

som tar i betraktning at Norge allerede er nært tilknyttet politisamarbeidet mellom medlemsstatene i Den europeiske union gjennom sin tilknytning til Schengen-samarbeidet,

som tar i betraktning at Norge er part i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde,

som tar i betraktning at Norge også er nært tilknyttet de nordiske medlemsstatene i Den europeiske union gjennom det nordiske politisamarbeidet, er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Definisjoner

I denne konvensjon menes med

- a) «konvensjon»: konvensjonen med hjemmel i artikkel K.3 i traktaten om Den europeiske union om opprettelse av en europeisk politienhet (Europol-konvensjonen),
- b) «personopplysninger»: all informasjon som gjelder en identifisert eller identifiserbar fysisk person: en identifiserbar person er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ut fra et identifikasjonsnummer eller en eller flere faktorer som er spesifikke for personens fysiske, fysiologiske, mentale, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet,
- c) «behandling av personopplysninger» (behandling): enhver operasjon eller ethvert sett av operasjoner som blir utført, elektronisk eller ikke, med personopplysninger, så som innsamling, registrering, organisering, lagring, tilpasning eller endring, uthenting, søk etter, bruk, offentliggjøring ved oversending, spredning eller annen tilgjengeliggjøring, oppstilling eller kombinerings, sperring, sletting eller tilintetgjørelse,
- d) «informasjon»: personopplysninger og opplysninger som ikke er personopplysninger.

Artikkel 2

Avtalens formål

Formålet med denne avtale er å styrke samarbeidet mellom Norge og medlemsstatene i Den europeiske union, som opptrer gjennom Europol, i bekjempelsen av alvorlige former for internasjonal kriminalitet på de områder som er nevnt i artikkel 3 i denne avtale, særlig gjennom utveksling av både strategisk og operasjonell informasjon.

Artikkel 3

Kriminalitetsområder som omfattes av denne avtale

1. Samarbeidet som inngås i denne avtale, skal, i tråd med Europols samarbeidsinteresser i den enkelte sak, gjelde:
 - a) ulovlig narkotikahandel,
 - b) ulovlig handel med nukleære og radioaktive stoffer,
 - c) ulovlig smugling av innvandrere,
 - d) menneskehandel,
 - e) ulovlig handel med stjalne motorkjøretøyer,
 - f) straffbare handlinger som er begått eller som det er grunn til å tro vil bli begått som følge av terroristvirksomhet rettet mot personers liv, legeme, personlige frihet eller eiendom,
 - g) forfalskning av penger og betalingsmidler,

samt hvitvasking av penger i forbindelse med disse formene for kriminalitet eller særlige aspekter ved slik kriminalitet, og straffbare handlinger forbundet med slik kriminalitet.

2. Straffbare handlinger forbundet med slik kriminalitet skal være straffbare handlinger som begås for å skaffe midler til å begå de straffbare handlingene nevnt i nr. 1, straffbare handlinger som begås for å tilrettelegge for eller fullbyrde gjennomføringen av straffbare handlinger, og straffbare handlinger for å sikre straffrihet for slike handlinger.
3. Dersom Europols mandat på noen måte endres, kan Europol, fra den dato endringen i Europols mandat trer i kraft, skriftlig foreslå å anvende denne avtale i forbindelse med det nye mandatet for Norge. Når dette skjer, skal Europol underrette Norge om alle relevante spørsmål knyttet til endringen av mandatet. Avtalen skal utvides til å omfatte det nye mandatet fra den dato Europol mottar skriftlig godkjenning av forslaget fra Norge. Europol skal bare være bundet av sitt forslag i en periode på tre måneder etter at forslaget er sendt.
4. Formene for kriminalitet som er nevnt i nr. 1 a) til e) og g), er definert i vedlegg 1 til denne avtale. Dersom en endring av mandatet som nevnt i nr. 3 innebærer godkjenning av en definisjon av en annen form for kriminalitet, vil denne definisjonen også komme til anvendelse der en slik form for kriminalitet blir en del av denne avtale i samsvar med nr. 3. Europol skal underrette Norge om og når definisjonen av et område for kriminalitet blir forsterket, endret eller supplert. Den nye definisjonen vil komme til anven-

delse for Norge fra og med den dato Europol mottar skriftlig godkjenning av definisjonen fra Norge.

Artikkel 4

Samarbeidsområder

Samarbeidet kan, i tillegg til utveksling av operasjonell informasjon, omfatte alle Europols øvrige oppgaver i henhold til Europol-konvensjonen, særlig utveksling av spesialkunnskaper, strategisk etterretning, generelle situasjonsrapporter, informasjon om etterforskningsmetoder, informasjon om metoder for å forebygge kriminalitet, deltakelse i opplæringsaktiviteter, rådgivning og støtte i forbindelse med etterforskning.

Artikkel 5

Nasjonalt kontaktpunkt

1. Norge utpeker Kriminalpolitisen (KRIPOS) til å opptre som nasjonalt kontaktpunkt mellom Europol og andre kompetente myndigheter i Norge.
2. Møter på høyt nivå mellom Europol og de sentrale norske politimyndigheter skal finne sted minst én gang i året og ved behov for å diskutere spørsmål som gjelder denne avtale og samarbeidet generelt.
3. En representant for Kriminalpolitisen vil kunne bli invitert til å være til stede ved møtene mellom lederne for Europols nasjonale enheter.

Artikkel 6

Kompetente myndigheter

1. Politimyndighetene i Norge som i henhold til nasjonal lovgivning har ansvar for å forebygge og bekjempe de straffbare handlingene angitt i artikkel 3 nr. 1, er oppført på listen i vedlegg 2 til denne avtale. Norge skal underrette Europol om eventuelle endringer i denne listen innen tre måneder etter at en slik endring er trådt i kraft, og skal regelmessig underrette Europol om eventuelle andre kompetente myndigheter som det er overført opplysninger til i samsvar med denne avtale.
2. Norge skal gjennom Kriminalpolitisen på anmodning overføre til Europol all informasjon som gjelder intern organisasjon, oppgaver og datasikkerhetsrutiner hos myndighetene som er nevnt i denne artikkel.

Artikkel 7

Informasjonsutveksling

1. Utveksling av informasjon mellom Norge og Europol skal bare finne sted for denne avtales formål og i samsvar med dens bestemmelser.
2. Informasjonsutvekslingen i henhold til denne avtale vil i prinsippet foregå

mellom Europol og Kriminalpolitisen. Norge skal sikre at Kriminalpolitisen er tilgjengelig døgnet rundt, samt at det er en direkte forbindelse mellom Kriminalpolitisen og de kompetente myndighetene nevnt i artikkel 6 nr. 1, herunder de nasjonale organer som har ansvar for internasjonalt politisamarbeid. Dersom informasjon i en bestemt sak og av presserende grunner utveksles med en annen kompetent myndighet som nevnt i artikkel 6 nr. 1, vil Kriminalpolitisen bli underrettet av Europol snarest mulig, dersom denne informasjonen ble sendt av Europol.

3. Europol skal bare overføre informasjon til Norge som er samlet inn, lagret og oversendt i samsvar med de relevante bestemmelsene i konvensjonen og dens gjennomføringsforordninger.
4. Norge skal bare overføre informasjon til Europol som er samlet inn, lagret og oversendt i samsvar med nasjonal lovgivning. I denne sammenheng vil Europol være bundet av artikkel 4 nr. 4 i Rådets rettsakt av 3. november 1998, som fastsetter regler for Europols mottak av informasjon.
5. Enkeltpersoner skal ha rett til å få innsyn i opplysninger som gjelder dem selv, og som er oversendt i henhold til denne avtale, eller til å få slike opplysninger kontrollert, i samsvar med gjeldende bestemmelser i Europolkonvensjonen eller nasjonal lovgivning i Norge. I tilfeller der denne retten utøves, vil den oversendende part bli rådspurt før det blir tatt endelig beslutning om anmodningen.

Artikkel 8

Overføring av informasjon til Europol

1. Norge skal underrette Europol, ved eller før overføring av slik informasjon, om formålet med overføringen av informasjonen og om eventuelle restriksjoner med hensyn til bruk, sletting eller tilintetgjørelse av informasjonen, herunder eventuelle innsynsrestriksjoner på generelle eller bestemte vilkår. Dersom behovet for restriksjoner først blir klart etter overføring av informasjonen, kan Norge underrette Europol om restriksjonene også på et senere tidspunkt.
2. Etter å ha mottatt informasjon, skal Europol uten unødig opphold, og når det er mulig innen tre måneder etter å ha mottatt informasjonen, bestemme om og i hvilket omfang personopplysninger som er overført, kan tas inn i Europols dataregistre, i samsvar med formålet for Norges overføring av personopplysningene. Europol skal underrette Norge så snart som mulig etter at det er bestemt at opplysningene ikke vil bli tatt inn. Personopplysninger som er oversendt, vil bli slettet, ødelagt eller returnert dersom opplysningene ikke eller ikke lenger er nødvendige for Europols oppgaver, eller dersom det ikke er tatt noen beslutning om at de skal innbefattes i ett av Europols dataregistre innen seks måneder etter at de er mottatt.
3. Europol skal ha ansvar for å sikre at tilgang til personopplysninger nevnt i nr. 2, inntil de er tatt inn i ett av Europols dataregistre, bare gis til en tjenestemann i Europol som er gitt behøring autorisasjon til å bestemme om opplysningene kan tas inn i ett av Europols dataregistre.
4. Dersom det etter Europols vurdering er grunn til å anta at de opplysninger som er overført, ikke er korrekte eller ikke lenger er oppdatert, skal Euro-

pol underrette Norge om dette. Norge skal verifisere opplysningene og underrette Europol om resultatet av en slik verifisering.

Artikkel 9

Overføring av personopplysninger fra Europol

1. Dersom personopplysninger oversendes etter anmodning fra Norge, kan personopplysningene bare brukes til de formålene som følger av anmodningen. Dersom personopplysninger oversendes uten særlig anmodning, skal det, ved eller før oversendelse, opplyses om formålet med oversendelsen av opplysningene, samt om eventuelle restriksjoner med hensyn til bruk, sletting eller tilintetgjørelse av opplysningene, herunder eventuelle innsynsrestriksjoner på generelle eller bestemte vilkår. Dersom behovet for slike restriksjoner først blir klart etter overføring, kan Europol underrette Norge om slike restriksjoner også på et senere tidspunkt.
2. Norge skal oppfylle følgende vilkår for all oversendelse av personopplysninger til Norge fra Europol:
 - a) etter å ha mottatt opplysningene, skal Norge så snart som mulig bestemme om og i hvilket omfang personopplysninger som er overført, er nødvendige for det formål de ble overført for,
 - b) opplysningene skal ikke videreformidles av Norge til tredjestater eller eksterne organer,
 - c) opplysningene skal bare overføres til Kriminalpolitisen, med mindre annet følger av artikkel 7 nr. 2,
 - d) videresending av opplysningene av den opprinnelige mottakeren skal være begrenset til myndighetene nevnt i artikkel 6 nr. 1 og skal skje etter de samme vilkårene som for den opprinnelige oversendelsen,
 - e) overføringen av opplysningene må være nødvendig i de enkelte tilfeller for å forebygge eller bekjempe de straffbare handlingene angitt i artikkel 3,
 - f) dersom opplysningene er formidlet til Europol av en medlemsstat i Den europeiske union, kan opplysningene bare oversendes med samtykke fra vedkommende medlemsstat,
 - g) eventuelle vilkår Europol har satt for bruk av opplysningene, må overholdes; dersom opplysningene er formidlet til Europol av en medlemsstat i Den europeiske union, og denne medlemsstaten eventuelt har satt vilkår for bruk av opplysningene, må disse vilkårene overholdes,
 - h) når opplysninger overføres etter anmodning, må det i anmodningen om informasjon opplyses om formålet med og grunnen til anmodningen,
 - i) opplysningene kan bare brukes til det formålet de ble formidlet for; dette gjelder ikke for formidling av opplysninger som er nødvendige for en Europol-undersøkelse,
 - j) opplysningene vil bli rettet og slettet av Norge dersom det viser seg at de er ukorrekte, unøyaktige, ikke lenger er oppdatert eller ikke burde ha vært oversendt,
 - k) opplysningene vil bli slettet når de ikke lenger er nødvendige for de formålene de ble oversendt for.
3. Norge skal sørge for å beskytte opplysningene mottatt fra Europol gjen-

nom tekniske og organisatoriske tiltak som sikrer datasikkerhet på det nivå som følger av gjennomføringen av artikkel 25 i Europol-konvensjonen.

4. Personopplysninger som avslører rasemessig opprinnelse, politiske oppfatninger eller religiøs eller annen tro, eller som gjelder helse og seksualliv, som nevnt i artikkel 6 i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981, skal bare overføres i absolutt nødvendige tilfeller og som tillegg til andre opplysninger.
5. Ingen personopplysninger vil bli overført dersom det ikke lenger kan garanteres datasikkerhet på tilstrekkelig nivå.
6. Dersom Europol konstaterer at oversendte personopplysninger er ukorrekte, unøyaktige, ikke lenger er oppdatert eller ikke burde ha vært oversendt, skal Europol uten opphold underrette Kriminalpolitisen om dette. Europol skal anmode Kriminalpolitisen om å bekrefte overfor Europol at opplysningene vil bli rettet eller slettet.
7. Europol skal føre et register over all formidling av opplysninger i henhold til denne artikkel og over grunnene til at opplysningene ble formidlet.
8. Personopplysninger som Europol har oversendt, kan ikke lagres i mer enn tre år til sammen. Hver frist skal begynne å løpe på nytt fra den dato en hendelse som fører til lagring av opplysninger, inntreffer.

Artikkel 10

Vurdering av kilden og av informasjonen

1. Når Europol overfører informasjon i henhold til denne avtale, skal informasjonskilden så langt det er mulig oppgis på grunnlag av følgende kriterier:
 - a) Når det ikke er tvil om kildens ekthet, troverdighet og kompetanse, eller dersom informasjonen blir overført av en kilde som tidligere i alle tilfeller har vist seg å være pålitelig.
 - b) Kilden som informasjonen er mottatt fra, har i de fleste tilfeller vist seg å være pålitelig.
 - c) Kilden som informasjonen er mottatt fra, har i de fleste tilfeller vist seg å være upålitelig.
 - d) Kildens pålitelighet kan ikke fastslås.
2. Når Europol overfører informasjon i henhold til denne avtale, skal informasjonens pålitelighet så langt det er mulig oppgis på grunnlag av følgende kriterier:
 1. Informasjon som uten tvil er korrekt.
 2. Informasjon som kilden kjenner til personlig, men som tjenestemannen som har videreformidlet den, ikke kjenner til personlig.
 3. Informasjon som kilden ikke kjenner til personlig, men som underbygges av annen informasjon som allerede er registrert.
 4. Informasjon som kilden ikke kjenner til personlig, og som ikke kan underbygges.
5. Norge skal, ved overføring av informasjon i henhold til denne avtale, så langt det er mulig oppgi informasjonskilden og dens pålitelighet på grunnlag av de kriterier som er angitt i nr. 1 og 2.
6. Dersom Norge eller Europol - på grunnlag av informasjon som partene

allerede er i besittelse av - kommer til at den annen parts vurdering av den overførte informasjonen bør rettes, skal parten underrette den annen part om dette og forsøke å komme til enighet om en endring av vurderingen. Verken Norge eller Europol skal endre vurderingen av mottatt informasjon uten slik enighet.

7. Dersom Europol mottar opplysninger eller informasjon fra Norge uten noen slik vurdering, skal Europol så langt det er mulig vurdere kildens eller informasjonens pålitelighet på grunnlag av informasjon som Europol allerede er i besittelse av.
8. Norge og Europol kan avtale generelle vilkår for vurdering av angitte typer opplysninger og angitte kilder, som settes opp i et omforent memorandum mellom Norge og Europol. Slike generelle avtaler må godkjennes av styret. Dersom det er overført opplysninger til Europol på grunnlag av slike generelle avtaler, skal opplysningene inneholde merknad om dette.
9. Dersom det ikke er mulig å foreta en pålitelig vurdering, eller det ikke finnes noen avtale om generelle vilkår, vil Europol evaluere informasjonen i samsvar med nr. 1 bokstav D) og nr. 2 (4) ovenfor.

Artikkel 11

Retting og sletting av opplysninger overført til Europol

1. Kriminalpolitisentralen skal underrette Europol når informasjon som er oversendt til Europol, er rettet eller slettet. Kriminalpolitisentralen skal så langt det er mulig også underrette Europol når det er grunn til å anta at den overførte informasjonen ikke er korrekt eller ikke lenger er oppdatert.
2. Når Kriminalpolitisentralen underretter Europol om at informasjon som er oversendt til Europol, er rettet eller slettet, skal Europol foreta tilsvarende retting eller sletting av informasjonen. Europol kan bestemme at informasjonen ikke skal slettes dersom Europol, på grunnlag av etterretning som er mer omfattende enn den Norge er i besittelse av, har ytterligere behov for å behandle slik informasjon. Europol skal underrette Kriminalpolitisentralen om fortsatt lagring av informasjonen.
3. Dersom Europol har grunn til å anta at informasjon som er overført, ikke er korrekt eller ikke lenger er oppdatert, skal Europol underrette Kriminalpolitisentralen om dette. Kriminalpolitisentralen skal verifisere opplysningene og underrette Europol om resultatet av verifiseringen. I tilfeller der informasjon er rettet eller slettet av Europol i samsvar med artikkel 20 nr. 1 og artikkel 22 i konvensjonen, skal Europol underrette Kriminalpolitisentralen om rettingen eller slettingen.

Artikkel 12

Fortrolig behandling av Europol-informasjon

1. All informasjon som behandles av eller gjennom Europol, unntatt informasjon som uttrykkelig er merket eller klart fremstår som offentlig informasjon, er underlagt et generelt sikkerhetsnivå både i Europols organisasjon og i medlemsstatene. Informasjon som bare er underlagt det generelle sikkerhetsnivå, krever ingen særlig merking med et av Europols sikkerhetsnivå, men vil bli betegnet som Europol-informasjon.

2. Norge skal sikre at all informasjon overført av Europol underlegges det generelle sikkerhetsnivå nevnt i nr. 1, gjennom en rekke tiltak i samsvar med nasjonal lovgivning og forskrifter, herunder om taushetsplikt, tilgang til informasjon begrenset til autorisert personell, krav om datasikkerhet for personopplysninger og generelle tekniske tiltak og rutiner for å ivareta datasikkerheten.
3. Informasjon som krever ytterligere sikkerhetstiltak, er underlagt en av Europols sikkerhetsgraderinger, som angis ved særlig merking. Informasjon får tildelt en slik sikkerhetsgradering bare når dette er strengt nødvendig og for den tid som er nødvendig.
4. Europols sikkerhetsgraderinger er nummerert «Europol-nivå 1 til 3», og omfatter særlige sikkerhetstiltak som anvendes innenfor Europols organisasjon. Sikkerhetstiltakene gir ulike nivåer av beskyttelse avhengig av informasjonens innhold, og tar hensyn til de skadefølger ikke-autorisert tilgang, spredning eller bruk av informasjonen eventuelt kan medføre for medlemsstatenes eller Europols interesser.
5. Norge har merket seg Fortrolighetsforordning og Sikkerhetshåndbok for Europol, og forplikter seg til å sikre at all informasjon som Europol overfører til Norge, og som er merket «Europol-nivå 1 til 3», får en beskyttelse på norsk territorium som tilsvarende det som er angitt for vedkommende nivå i Fortrolighetsforordning og Sikkerhetshåndbok for Europol. Europol skal så langt det er nødvendig underrette Norge om de beskyttelsestiltak som Europols sikkerhetsgraderinger og - tiltak omfatter.
6. Norge garanterer at de nasjonale bestemmelsene om beskyttelse av gradert informasjon gir et tilstrekkelig utgangspunkt for å sikre et beskyttelsesnivå av informasjon oversendt i samsvar med denne avtale, som svarer til det nivå som er fastsatt i Fortrolighetsforordning og Sikkerhetshåndbok for Europol.
7. Kriminalpolitisen skal ha ansvar for å sikre at også andre myndigheter som eventuelt får oversendt opplysninger i samsvar med denne avtale, overholder bestemmelsene om autorisert tilgang til og beskyttelse av gradert informasjon.

Artikkel 13

Fortrolig behandling av informasjon overført til Europol

1. Uten å berøre artikkel 7 nr. 2, skal Kriminalpolitisen ha ansvar for valg av passende sikkerhetsnivå etter artikkel 12 for informasjon som overføres til Europol. Kriminalpolitisen skal, om nødvendig, merke informasjonen med en av Europols sikkerhetsgraderinger nevnt i artikkel 12 nr. 4, når slik informasjon bli overført til Europol.
2. Ved valg av sikkerhetsgradering skal Kriminalpolitisen ta hensyn til graderingen av informasjonen etter nasjonale bestemmelser, samt til behovet for nødvendig operasjonell fleksibilitet for at Europol skal kunne virke på en tilfredsstillende måte.
3. Dersom Europol - på grunnlag av informasjon som allerede er i Europols besittelse - kommer til at sikkerhetsgraderingen må endres, vil Europol underrette Kriminalpolitisen om dette og forsøke å komme til enighet om en passende sikkerhetsgradering. Europol vil ikke angi eller endre en sikkerhetsgradering uten en slik enighet.

4. Kriminalpolitisenralen kan når som helst anmode om en endring av den valgte sikkerhetsgraderingen, herunder eventuelt om avgradering. Europol skal være forpliktet til å endre sikkerhetsgraderingen i samsvar med ønskene fra Kriminalpolitisenralen. Kriminalpolitisenralen skal, så snart forholdene tillater det, be om en nedgradering eller om avgradering.
5. Kriminalpolitisenralen kan angi for hvilket tidsrom den valgte sikkerhetsgraderingen skal gjelde, samt eventuelle omgraderinger etter utløpet av et slikt tidsrom.
6. Dersom informasjon er blitt omgradert etter denne artikkel, og denne informasjonen allerede er overført til en eller flere medlemsstater i Den europeiske union, skal Europol, etter anmodning fra Kriminalpolitisenralen, underrette mottakerne om omgraderingen.

Artikkel 14

Norske sambandsmenn ved Europol

1. Norge og Europol er enige om å styrke samarbeidet slik det er fastsatt i denne avtale gjennom stasjonering av en eller flere sambandsmenn som representerer Norge ved Europol. Sambandsmennenes oppgaver, rettigheter og plikter, samt nærmere detaljer om deres stasjonering ved Europol og de kostnader dette medfører, er fastsatt i vedlegg 3, som utgjør en del av denne avtale.
2. Europol vil sørge for alle nødvendige tjenester, så som kontorplass og telekommunikasjonsutstyr for sambandsmennene i Europols lokaler, og kostnadene for dette bæres av Europol. Kostnadene for telekommunikasjon skal imidlertid bæres av Norge.
3. Sambandsmannens arkiver skal være ukrenkelige med hensyn til innblanding fra Europols tjenestemenn. Disse arkivene skal omfatte alle registre, all korrespondanse, alle dokumenter, manuskripter, dataregistre, fotografier, filmer og opptak som tilhører eller oppbevares av sambandsmannen.
4. Norge skal sikre at dets sambandsmenn har rask og, så vidt teknisk mulig, direkte tilgang til de nasjonale databasene som de trenger for å utføre sine oppgaver under stasjoneringen ved Europol.

Artikkel 15

Europols sambandsmenn i Norge

1. Dersom det er nødvendig for ytterligere å styrke samarbeidet fastsatt i denne avtale, kan Norge og Europol bli enige om at en eller flere sambandsmenn fra Europol kan stasjoneres ved Kriminalpolitisenralen (eller ved andre kompetente myndigheter), slik det er angitt i artikkel 5 og 6. Stasjoneringen av en eller flere sambandsmenn fra Europol ved Kriminalpolitisenralen kan når som helst avtales ved gjensidig samtykke mellom Norge og Europol. Europol-sambandsmennenes oppgaver, rettigheter og plikter samt nærmere detaljer om deres stasjonering ved Kriminalpolitisenralen og de kostnader dette medfører, skal fastsettes i en sambandsavtale.
2. Kriminalpolitisenralen vil sørge for alle nødvendige tjenester, så som kontorplass og telekommunikasjonsutstyr, for sambandsmennene i Kriminal-

politisentralens lokaler, og kostnadene for dette bæres av Kriminalpolitisen. Kostnadene for telekommunikasjon skal imidlertid bæres av Europol.

3. Europol-sambandsmannens eiendom og eiendeler, uansett hvor de er plassert og uansett hvem de oppbevares av, skal ha immunitet med hensyn til ransaking, rekvirering, konfiskering, ekspropriasjon og alle andre former for inngrep gjennom en utøvende, administrativ, rettslig eller lovgivende handling.
4. Norge skal tillate sambandsmannen å kommunisere fritt for alle offisielle formål og beskytte hans rett til dette. Sambandsmannen skal ha rett til å benytte koder og til å sende og motta offisiell korrespondanse og andre offisielle meddelelser med kurer eller i forseglet post, som skal være underlagt de samme privilegier og den samme immunitet som diplomat-kurere og -post.
5. Sambandsmannens arkiver skal være ukrenkelige. Slike arkiver skal omfatte alle registre, all korrespondanse, alle dokumenter, manuskripter, dataregistre, fotografier, filmer og opptak som tilhører eller oppbevares av sambandsmannen.
6. På norsk territorium skal Europolis sambandsmann nyte de samme privilegier og den samme immunitet som den Norge innrømmer personell av tilsvarende rang ved diplomatiske stasjoner i Norge.

Artikkel 16

Ansvar

1. Norge skal i samsvar med sin nasjonale lovgivning, være ansvarlig for eventuell skade som en enkeltperson utsettes for som resultat av rettslige eller faktiske feil i opplysninger som er utvekslet med Europol. Norge skal ikke kunne gjøre gjeldende at Europol har oversendt uriktige opplysninger for å unngå sitt ansvar i henhold til nasjonal lovgivning overfor den skadelidte part.
2. Dersom slike rettslige eller faktiske feil oppstod som et resultat av at opplysninger ble formidlet ved en feil eller at Europol eller en medlemsstat i Den europeiske union eller en annen tredjestat eller et eksternt organ ikke har overholdt sine forpliktelser, skal Europol på anmodning ha plikt til å betale tilbake beløp som er utbetalt i erstatning i henhold til nr. 1, med mindre opplysningene er brukt i strid med denne avtale.
3. I tilfeller der Europol har plikt til å betale tilbake til medlemsstater i Den europeiske union eller til en annen tredjestat eller et eksternt organ de beløp som er utbetalt til den skadelidte i erstatning for skade, og slik skade skyldes at Norge ikke har overholdt sine forpliktelser etter denne avtale, skal Norge på anmodning ha plikt til å betale tilbake de beløp som Europol har utbetalt til en medlemsstat eller til en annen tredjestat eller et eksternt organ for å gjøre opp for de beløp Europol har utbetalt i erstatning.
4. Norge og Europol skal ikke kreve av hverandre at det utbetales skadeserstatning i henhold til nr. 2 og 3 ovenfor i den utstrekning skadeserstatningen ble ilagt som straff eller tilleggserstatning eller som annen erstatning enn skadeserstatning.

Artikkel 17

Tvisteløsning

1. Enhver tvist mellom Norge og Europol som gjelder tolkningen eller anvendelsen av denne avtale, eller ethvert spørsmål som berører forholdet mellom Europol og Norge, og som ikke løses minnelig, skal på anmodning fra en av partene i tvisten henvises for endelig avgjørelse til en domstol som består av tre voldgiftsmenn. Hver part skal oppnevne en voldgiftsmann. Den tredje voldgiftsmannen, som skal være formann for domstolen, skal velges av de to første voldgiftsmennene.
2. Dersom en av partene unnlater å oppnevne en voldgiftsmann innen to måneder etter en anmodning fra den annen part om å foreta en slik oppnevning, kan den annen part anmode presidenten for Den internasjonale domstol eller, i dennes fravær, visepresidenten om å foreta en slik oppnevning.
3. Dersom de to første voldgiftsmennene ikke kommer til enighet om den tredje voldgiftsmannen innen to måneder etter at de er oppnevnt, kan hver av partene anmode presidenten for Den internasjonale domstol eller, i dennes fravær, visepresidenten om å foreta en slik oppnevning.
4. Med mindre partene bestemmer noe annet, skal domstolen fastsette sine egne prosedyreregler.
5. Domstolen skal treffe sin avgjørelse ved stemmeflertall. Formannen skal ha den avgjørende stemme. Avgjørelsen skal være endelig og bindende for partene i tvisten.
6. Hver part forbeholder seg retten til å oppheve sine forpliktelser etter denne avtale i tilfeller der prosedyren fastsatt i denne artikkel er anvendt eller kan bli anvendt i samsvar med nr. 1, eller i enhver annen sak der en part er av den oppfatning at de forpliktelser som påhviler den annen part etter denne avtale, er brutt.

Artikkel 18

Opphør av avtalen

1. Denne avtale kan sies opp av begge parter med tre måneders varsel.
2. I tilfelle av opphør skal Norge og Europol komme til enighet om fortsatt bruk og lagring av informasjon som allerede er formidlet mellom partene. Dersom slik enighet ikke oppnås, har begge parter rett til å kreve at informasjon som parten har formidlet, skal slettes.

Artikkel 19

Endringer

1. Denne avtale kan når som helst endres ved gjensidig samtykke mellom Norge og Europol i samsvar med deres respektive lovfestede krav.
2. Norge og Europol skal innlede konsultasjoner om endring av denne avtale etter anmodning fra en av partene.

Artikkel 20

Ikrafttredelse

Denne avtale skal tre i kraft på den dag partene har underrettet hverandre skriftlig gjennom diplomatiske kanaler om at deres respektive rettslige krav er oppfylt.

Utferdiget i Stockholm, den tjuende juni tusenog, i to eksemplarer på norsk og engelsk, der hver tekst har samme gyldighet.

For Norge	For Europol
-----------	-------------

Vedlegg 1

Definisjon av de former for kriminalitet som er nevnt i artikkel 3 nr. 4 i samarbeidsavtalen mellom Kongeriket Norge og Europol

- For de former for kriminalitet som er oppført på listen i artikkel 3 nr. 1 i samarbeidsavtalen mellom Norge og Europol, menes det i denne avtale med
- «ulovlig narkotikahandel»: de straffbare forhold som er oppført på listen i artikkel 3 nr. 1 i De forente nasjoners konvensjon av 20. desember 1988 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer, og i de bestemmelser som endrer eller erstatter nevnte konvensjon,
- «ulovlig handel med nukleære og radioaktive stoffer»: de straffbare forhold som er oppført på listen i artikkel 7 nr. 1 i Den internasjonale konvensjon om fysisk beskyttelse av nukleært materiale, undertegnet i Wien og New York 3. mars 1980, og som gjelder nukleære og/eller radioaktive materialer definert i artikkel 197 i Euratom-traktaten og i direktiv 80/836 Euratom av 15. juli 1980,
- «ulovlig smugling av innvandrere»: handlinger som med overlegg og for økonomisk vinning er ment å legge forholdene til rette for innreise, opphold eller sysselsetting på territoriet til medlemsstatene i Den europeiske union, i strid med de regler og vilkår som gjelder i medlemsstatene,
- «menneskehandel»: at en person underkastes andre personers reelle og ulovlige makt ved bruk av vold eller trusler eller ved misbruk av autoritet eller ved intriger, særlig med henblikk på å utnytte prostitusjon av andre, ulike former for seksuell utnyttning av og overgrep mot mindreårige eller handel med barn som er overlatt til seg selv. Slike former for utnyttning omfatter også produksjon, salg eller distribusjon av barnepornografisk materiale,
- «ulovlig handel med stjalne motorkjøretøyer»: tyveri eller urettmessig tilvending av motorvogner, lastebiler, semitrailere, last fra lastebiler eller semitrailere, busser, motorsykler, campingtilhengere og jordbrukskjøretøyer, arbeidskjøretøyer, samt reservedeler til slike kjøretøyer, og mottak og skjuling av slike gjenstander,
- «forfalskning av penger og betalingsmidler»: de handlinger som er definert i artikkel 3 i Den internasjonale overenskomst om undertrykkelse av falskmynteri (2) (Genève, 20. april 1929), som både gjelder kontanter og andre betalingsmidler,
- «ulovlige handlinger i forbindelse med hvitvasking av penger»: de straff-

bare forhold som er oppført på listen i artikkel 6 nr. 1 til 3 i Europarådets konvensjon om hvitvasking, ransaking, beslag og inndragning av økonomisk utbytte fra straffbare handlinger, undertegnet i Strasbourg 8. november 1990.

Vedlegg 2

Vedlegg nevnt i artikkel 6 i avtalen mellom Kongeriket Norge og Europol
Politimyndighetene i Norge som etter nasjonal lovgivning har ansvar for forebygging og bekjempelse av de straffbare handlingene angitt i artikkel 3 nr. 1 i avtalen mellom Norge og Europol er:

Norsk politi
Norske tollmyndigheter

Vedlegg 3

Vedlegg nevnt i artikkel 14 i avtalen mellom Kongeriket Norge og Europol

Sambandsavtale mellom Norge og Europol

Kongeriket Norge, heretter kalt Norge, og Den europeiske politienhet Europol, heretter kalt Europol,

som viser til artikkel 14 i avtalen mellom partene,

som tar i betraktning at det er nødvendig å fastsette nærmere detaljer om de oppgaver, rettigheter og plikter som Norges sambandsmenn stasjonert ved Europol har,

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Sambandsmannens oppgaver

Det skal være sambandsmannens oppgave å støtte og samordne samarbeidet mellom Norge og Europol. Sambandsmannen skal særlig ha ansvar for å støtte kontakter mellom Norge og Europol og å legge til rette for utveksling av informasjon.

Artikkel 2

Sambandsmannens status

1. Sambandsmannen skal anses som en formell representant for Norge overfor Europol. Europol skal, i den utstrekning det har mulighet til dette, legge til rette for sambandsmannens opphold i Nederland; Europol skal særlig samarbeide med vedkommende nederlandske myndigheter i saker som gjelder privilegier og immunitet så langt dette er nødvendig.
2. Sambandsmannen skal være en representant for de tjenester i Norge som har ansvar for å forebygge og bekjempe straffbare handlinger definert i

avtalen mellom partene.

Artikkel 3

Arbeidsmetoder

1. Utveksling av informasjon mellom Europol og sambandsmannen skal bare finne sted i samsvar med bestemmelsene i denne avtale.
2. Ved utveksling av informasjon skal sambandsmannen normalt kommunisere direkte med Europol gjennom representanter som er oppnevnt av Europol for dette formål. Sambandsmannen skal ikke ha direkte tilgang til Europols dataregistre.

Artikkel 4

Fortrolig behandling

1. Norge skal sikre at sambandsmannen er sikkerhetsklarert på behørig nasjonalt nivå, slik at han kan håndtere informasjon levert av eller gjennom Europol som er underlagt et særlig krav til fortrolig behandling, i samsvar med artikkel 12 i avtalen.
2. Europol vil hjelpe sambandsmannen ved å sørge for tilstrekkelige ressurser til å kunne oppfylle alle krav som skal sikre fortrolig behandling av informasjon som utveksles med Europol.

Artikkel 5

Administrative spørsmål

1. Sambandsmannen skal rette seg etter Europols interne regler, uten at dette berører sambandsmannens nasjonale lovgivning. Under utføringen av sine plikter skal sambandsmannen være underlagt sin egen nasjonale lovgivning om datasikkerhet.
2. Sambandsmannen skal holde Europol underrettet om sine arbeidstider og hvordan han kan kontaktes i hastetilfeller. Sambandsmannen skal også underrette Europol om eventuelle lengre opphold borte fra Europols hovedkvarter.

Artikkel 6

Ansvar og konfliktsaker

1. Norge skal være ansvarlig for eventuelle skader på Europols eiendom forårsaket av sambandsmannen. Erstatning for slike skader skal straks betales av Norge, på grunnlag av en behørig dokumentert anmodning fra Europol. Ved uenighet om tilbakebetaling, kan artikkel 17 i avtalen gis anvendelse.
2. Dersom det oppstår konflikt mellom Norge og Europol, eller mellom sambandsmannen og Europol, har Europols direktør rett til å forby sambands-

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

mannen tilgang til Europol-bygningen, eller til å innvilge slik tilgang bare under særlige vilkår eller restriksjoner.

3. Dersom det foreligger en alvorlig konflikt mellom Europol og sambandsmannen, har Europols direktør rett til å oversende en anmodning til de sentrale norske politimyndigheter om at han avløses.

Vedlegg 2

Brev fra Den europeiske politienhet Europol til Norges regering

(Norsk oversettelse)

Jeg har den ære å vise til avtalen mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet Europol (avtalen) undertegnet den 28. juni 2001.

Det påpekes at Europols direktør forhandler på vegne av Europol som internasjonal organisasjon, herunder alle Europols organer og institusjoner. Partene drøftet under forhandlingene før inngåelse av avtalen hvordan visse rettsakter og tiltak som er relevante for avtalen vil kunne belyses grundig når de behandles i Europols styre og Europols felles kontrollorgan.

Det påpekes videre at Formannen for Rådet for justis- og innenrikssaker den 28.-29. mai 2001 ba Europol og Europols organer og institusjoner - herunder styret, direktøren, lederne for de nasjonale enheter og Det felles kontrollorgan - om å treffe de nødvendige tiltak for nært samarbeid med Norge når dette er viktig for anvendelsen av avtalen og for å oppnå en høy standard for personvern. Dette innebærer opprettelse av de nødvendige ordninger for samråd og utveksling av informasjon og synspunkter på forskjellige nivåer.

Partene er kommet fram til en felles forståelse i samsvar med følgende vilkår:

1. Europol vil regelmessig oppdatere Norge med hensyn til alle rettsakter eller tiltak som er relevante for avtalen.
2. Partene kan ta initiativet til møter dersom det er til fordel for gjennomføringen av avtalen.
3. Norge kan inviteres til å delta på møter i relevante organer og institusjoner i Europol for å:
 - a) legge fram Norges anliggender i forbindelse med en bestemt rettsakt eller tiltak som gjelder avtalen,
 - b) gå inn på andre delegasjoners anliggender i forbindelse med avtalen, og
 - c) uttale seg om ethvert spørsmål i forbindelse med anvendelsen av avtalen.
4. For å få til en regelmessig utveksling av synspunkter på et mer generelt nivå, bestreber Europol seg på å arrangere regelmessige møter mellom styret og de tredjestater og eksterne organer som har inngått avtaler med Europol.
5. Europol bestreber seg med hensyn til Det felles kontrollorgan på å foreslå de tiltak og mekanismer som formannen for Rådet for justis- og innenrikssaker ba om den 28.-29. mai 2001. Det bør imidlertid understrekes at Det felles kontrollorganet er et uavhengig organ og at Europol ikke kan binde det.

Jeg ville sette pris på å bli underrettet om Deres regjering er enig i det ovenstående.

(høflighetsfrase)

(bekreftende svarbrev fra Norge)

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

Vedlegg 3**Protokoll**

Ved undertegningen av avtalen mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet

(Norsk oversettelse)

Den norske regjering avga følgende innlegg:

«Når Norge møter EU for å drøfte forhold relatert til justisspørsmål, kan også spørsmål knyttet til Europol-samarbeidet bli diskutert.»

Ovennevnte innlegg ble varslet av Norge under møtet i Schengen-samarbeidets Fellesorgan på ministernivå 29. mai 2001. Den europeiske politienhet har blitt informert av EUs formannskap at formannen for Fellesorganet svarte på det varslede norske innlegg ved å uttale at dets innhold hadde blitt notert av Rådet for Den europeiske union, og at Norge er velkommen til å drøfte disse spørsmålene med EU når Norge finner det nødvendig.

Stockholm, 28. juni 2001,

For Norges regjering	For Den europeiske politienhet
----------------------	--------------------------------

Vedlegg 4

Europol-konvensjonen

Konvensjon med hjemmel i artikkel K.3 i traktaten om Den europeiske union om opprettelse av en europeisk politienhet (Europol-konvensjonen)

(Norsk oversettelse)

DE HØYE TRAKTATPARTER i denne konvensjon, medlemsstater i Den europeiske union,

SOM VISER til Rådets rettsakt av tjuesjette juli nittenhundreogtjuefem,

SOM ER OPPMERKSOM PÅ de alvorlige problemer som følger av terrorisme, ulovlig narkotikahandel og andre former for grov internasjonal kriminalitet,

SOM TAR I BETRAKTNING at det er nødvendig ytterligere å fremme solidariteten og samarbeidet mellom Den europeiske unions medlemsstater, særlig ved å bedre politisamarbeidet mellom medlemsstatene,

SOM TAR I BETRAKTNING at vern av offentlig sikkerhet og orden på denne måten bedre kan vernes,

SOM TAR I BETRAKTNING at det i traktaten om Den europeiske union av 7. februar 1992 ble bestemt opprettet en europeisk politienhet (Europol),

SOM TAR I BETRAKTNING Det europeiske råds beslutning av 29. oktober 1993 om at Europol skal opprettes i Nederland og ha sitt sete i Haag,

SOM MINNER OM den felles målsettingen om å bedre politisamarbeidet på områdene terrorisme, ulovlig narkotikahandel og andre former for grov internasjonal kriminalitet gjennom kontinuerlig, fortrolig og intensiv utveksling av informasjon mellom Europol og medlemsstatenes nasjonale enheter,

SOM FORUTSETTER at samarbeidsformene fastsatt i denne konvensjon ikke skal berøre andre former for bilateralt eller multilateralt samarbeid,

SOM ER OVERBEVIST OM at det i politisamarbeidet bør legges særlig vekt på å beskytte enkeltindividers rettigheter, og særlig personopplysninger,

SOM TAR I BETRAKTNING at Europols virksomhet etter denne konvensjon ikke griper inn i De europeiske fellesskapers myndighet, og at Europol og Fellesskapene innenfor rammen av Den europeiske union har felles interesse av å opprette samarbeidsformer som setter begge parter i stand til å utføre sine respektive oppgaver så effektivt som mulig,

ER BLITT ENIGE om følgende:

Dell:

Opprettelse og oppgaver

Artikkel 1:

Opprettelse

1. Medlemsstatene i Den europeiske union, heretter kalt «medlemsstatene», oppretter herved en europeisk politienhet, heretter kalt «Europol».

2. Europol skal være knyttet til én nasjonal enhet i hver medlemsstat, som skal opprettes og utpekes i samsvar artikkel 4.

Artikkel 2:

Målsetting

1. Formålet med Europol skal, innenfor rammen av samarbeidet mellom medlemsstatene i henhold til artikkel K.1 nr. 9 i traktaten om Den europeiske union og ved hjelp av tiltakene nevnt i denne konvensjon, være å bedre effektiviteten hos medlemsstatenes kompetente myndigheter samt deres samarbeid om forebygging og bekjempelse av terrorisme, ulovlig narkotikahandel og andre former for grov internasjonal kriminalitet når det finnes konkrete indikasjoner på at det foreligger en organisert kriminell virksomhet og to eller flere medlemsstater er berørt av slik kriminalitet på en måte som, på grunn av de straffbare handlingenes omfang, betydning og konsekvenser, krever en felles tilnærming fra medlemsstatenes side.
2. For gradvis å oppfylle målsettingen nevnt i nr. 1, skal Europol i første omgang arbeide for å forhindre og bekjempe ulovlig narkotikahandel, ulovlig handel med nukleære og radioaktive stoffer, ulovlig smugling av innvandrere, menneskehandel og ulovlig handel med stjalne motorkjøretøyer.
Senest to år etter at denne konvensjon er trådt i kraft, skal Europol også beskjeftige seg med straffbare handlinger som er begått eller som det må antas vil bli begått i forbindelse med terroristisk virksomhet rettet mot personers liv og legeme, personlig frihet eller eiendom. Rådet kan i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union enstemmig beslutte å pålegge Europol å beskjeftige seg med slik terroristisk virksomhet før denne periodens utløp.
Rådet kan i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union enstemmig beslutte å pålegge Europol å beskjeftige seg med andre former for kriminalitet oppført i vedlegget til denne konvensjon eller særskilte aspekter ved disse former for kriminalitet. Før Rådet treffer sin beslutning skal det be Styret om å forberede beslutningen, og særlig utrede beslutningens konsekvenser for Europols budsjett og personale.
3. Europols kompetanse med hensyn til en form for kriminalitet eller særlige aspekter ved en form for kriminalitet omfatter både:
 1. hvitvasking av penger i forbindelse med disse formene for kriminalitet eller særlige aspekter ved slik kriminalitet,
 2. straffbare handlinger forbundet med slik kriminalitet,

Følgende straffbare handlinger skal anses som straffbare handlinger forbundet med slik kriminalitet og skal tas i betraktning i samsvar med prosedyrene fastsatt i artikkel 8 og 10:

- straffbare handlinger som begås for å skaffe midler til å begå handlinger som faller inn under Europols kompetanseområde,
- straffbare handlinger som begås for å tilrettelegge for eller fullbyrde gjennomføringen av handlinger som faller inn under Europols kompetanseområde,

- straffbare handlinger som begås for å unngå straff for handlinger som faller inn under Europols kompetanseområde.
3. Med «kompetente myndigheter» menes i denne konvensjon alle eksisterende offentlige organer i medlemsstatene som etter nasjonal lovgivning har ansvaret for å forebygge og bekjempe straffbare handlinger.
 4. Med «ulovlig narkotikahandel» menes i nr. 1 og 2 de straffbare handlinger som er oppført i artikkel 3 nr. 1 i De forente nasjoners konvensjon av 20. desember 1988 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer, og i bestemmelsene som endrer eller erstatter ovennevnte konvensjon.

Artikkel 3:

Oppgaver

1. Europol skal innenfor rammen av målsettingen fastsatt i artikkel 2 nr. 1 ha følgende hovedoppgaver:
 1. å lette utvekslingen av opplysninger mellom medlemsstatene,
 2. å innhente, sammenstille og analysere opplysninger og etterretning,
 3. å underrette medlemsstatenes kompetente myndigheter øyeblikkelig gjennom de nasjonale enhetene nevnt i artikkel 4 om opplysninger som angår dem og om enhver sammenheng som konstateres mellom straffbare handlinger,
 4. å bistå etterforskning i medlemsstatene ved å videresende alle relevante opplysninger til de nasjonale enhetene,
 5. å forvalte et datasystem for innhentede opplysninger som inneholder data i samsvar med artikkel 8, 10 og 11.
6. For å bedre effektiviteten hos og samarbeidet mellom medlemsstatenes kompetente myndigheter gjennom de nasjonale enhetene og for å oppfylle målsettingen fastsatt i artikkel 2 nr. 1, skal Europol i tillegg ha følgende oppgaver:
 1. å utvikle spesialkunnskaper om etterforskningsmetoder som benyttes av medlemsstatenes kompetente myndigheter og å tilby rådgivning i forbindelse med etterforskning,
 2. å tilby strategisk etterretning for å lette og fremme en effektiv og rasjonell bruk av ressursene som er tilgjengelige for operativ virksomhet på nasjonalt nivå,
 3. å utarbeide generelle situasjonsrapporter.
4. I samsvar med målsettingen i artikkel 2 nr. 1 kan Europol i tillegg, avhengig av sine personal- og budsjettressurser og innenfor de grenser Styret setter, bistå medlemsstatene med rådgivning og forskning på følgende områder:
 1. utdanning av de kompetente myndighetenes personell,
 2. disse myndighetenes organisasjon og materiell,
 3. metoder for å forebygge kriminalitet,
 4. politiets tekniske og kriminaltekniske metoder og etterforskningsmetoder.

Artikkel 4:

Nasjonale enheter

1. Hver medlemsstat skal opprette eller utpeke en nasjonal enhet som skal utføre oppgavene angitt i denne artikkel.
2. Den nasjonale enheten skal være det eneste kontaktorganet mellom Europol og de nasjonale kompetente myndigheter. Forbindelsene mellom den nasjonale enheten og de kompetente myndigheter er underlagt nasjonal rett, herunder vedkommende stats forfatningsregler.
3. Medlemsstatene skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at de nasjonale enhetene er i stand til å utføre sine oppgaver, herunder at de har tilgang til relevante nasjonale opplysninger.
4. De nasjonale enhetene har til oppgave å:
 1. meddele Europol uoppfordret de opplysninger og den etterretning som er nødvendig for at Europol skal kunne utføre sine oppgaver,
 2. besvare Europols anmodninger om opplysninger, etterretning og rådgivning,
 3. holde opplysninger og etterretning oppdatert,
 4. behandle og formidle opplysninger og etterretning til de kompetente myndigheter i overensstemmelse med nasjonal rett,
 5. oversende til Europol anmodninger om råd, opplysninger, etterretning og analyse,
 6. skaffe Europol opplysninger som vil bli lagret i datasystemet,
 7. sikre at all utveksling av informasjon mellom enhetene og Europol skjer etter loven.
8. Uten å berøre det ansvaret som hviler på medlemsstatene i henhold til artikkel K. 2 nr. 2 i traktaten om Den europeiske union, skal en nasjonal enhet i et konkret tilfelle ikke ha plikt til å utlevere opplysningene og etterretningen fastsatt i nr. 4 punkt 1, 2 og 6 og i artikkel 7 og 10, dersom slik utlevering:
 1. kan skade vesentlige nasjonale sikkerhetsinteresser, eller
 2. setter gjennomføringen av en pågående etterforskning eller fysiske personers sikkerhet i fare,
 3. gjelder opplysninger om organisasjoner eller særskilt etterretningsvirksomhet som angår statens sikkerhet.
4. De nasjonale enhetenes utgifter til kommunikasjon med Europol skal dekkes av medlemsstatene og skal, med unntak av tilknytningskostnadene, ikke belastes Europol.
5. Lederne for de nasjonale enhetene skal møtes etter behov for å bistå Europol med råd.

Artikkel 5:

Sambandsmenn

1. Hver nasjonale enhet skal utplassere minst én sambandsmann ved Europol. Antall sambandsmenn som medlemsstatene kan sende til Europol, fastsettes ved enstemmig beslutning i Styret; beslutningen kan når som helst endres ved enstemmig beslutning i Styret. Med mindre annet er fast-

- satt i denne konvensjonens bestemmelser, skal sambandsmennene være underlagt den utplasserende medlemsstatens nasjonale rett.
2. Sambandsmennene pålegges av sin nasjonale enhet å ivareta dennes interesser i Europol i samsvar med den utplasserende medlemsstatens nasjonale rett og i samsvar med de bestemmelser som gjelder for Europols virksomhet.
 3. Med forbehold for artikkel 4 nr. 4 og 5 og innenfor rammen av målsettingen fastsatt i artikkel 2 nr. 1, skal sambandsmennene lette informasjonsutvekslingen mellom de nasjonale enhetene som har utplassert dem og Europol, bl.a. ved å:
 1. gi Europol opplysninger fra den utplasserende nasjonale enhet,
 2. videresende opplysninger fra Europol til den utplasserende nasjonale enhet, og
 3. samarbeide med Europols tjenestemenn ved å gi opplysninger og råd om analysering av opplysninger som gjelder den utplasserende medlemsstat.
 4. Sambandsmennene skal samtidig lette utvekslingen av opplysninger fra sine nasjonale enheter og samordningen av tiltak som følger av dette, i samsvar med deres nasjonale rett og innenfor rammen av målsettingen fastsatt i artikkel 2 nr. 1.
 5. Sambandsmennene skal, i den utstrekning det er nødvendig for gjennomføringen av oppgavene etter nr. 3 ovenfor, ha rett til å søke i de forskjellige dataregistrene i samsvar med de gjeldende bestemmelser angitt i de relevante artikler.
 6. Artikkel 25 får tilsvarende anvendelse for sambandsmennenes virksomhet.
 7. Sambandsmennenes rettigheter og plikter i forhold til Europol skal, med forbehold for de øvrige bestemmelser i denne konvensjon, fastsettes ved enstemmighet av Styret.
 8. Sambandsmenn skal nyte de privilegier og den immunitet som er nødvendig for å utføre sine oppgaver i samsvar med artikkel 41 nr. 2.
 9. Europol skal vederlagsfritt stille de nødvendige lokaler i Europol-bygningen til rådighet for virksomheten til medlemsstatenes sambandsmenn. Alle andre utgifter som oppstår i forbindelse med utplassering av sambandsmenn, skal bæres av den utplasserende medlemsstat; dette skal også gjelde for sambandsmennenes utgifter til materiell, med mindre Styret under utarbeidelse av Europols budsjett i visse tilfeller enstemmig anbefaler noe annet.

Artikkel 6:

Datasystem for innhentede opplysninger

1. Europol skal forvalte et datasystem for innhentede opplysninger som omfatter:
 1. et informasjonssystem, omhandlet i artikkel 7, som har et begrenset og nøyaktig definert innhold og som gir hurtig tilgang til de opplysningene medlemsstatene og Europol sitter inne med,
 2. arbeidsregistre, omhandlet i artikkel 10, som opprettes for perioder av forskjellig varighet med henblikk på analyse, og som inneholder utfyl-

- lende opplysninger, og
3. et indekssystem som inneholder visse opplysninger fra analyseregisteret nevnt i punkt 2, i samsvar med bestemmelsene i artikkel 11.
 4. Datasystemet for innhentede opplysninger drevet av Europol må ikke under noen omstendigheter kobles til andre datasystemer, med unntak av de nasjonale enhetenes datasystemer.

Del II:

Informasjonssystem

Artikkel 7:

Opprettelse av informasjonssystemet

1. For å kunne utføre sine oppgaver, skal Europol opprette og forvalte et edb-basert informasjonssystem. Informasjonssystemet, der medlemsstatene representert ved sine nasjonale enheter og sambandsmenn direkte kan legge inn opplysninger i samsvar med sine nasjonale prosedyrer, og der Europol direkte kan legge inn opplysninger formidlet av tredjestater og eksterne organer samt analysedata, skal være direkte tilgjengelig for søk som foretas av nasjonale enheter, sambandsmenn, Europols direktør, vise-direktører og tjenestemenn som har fått behørig fullmakt til det av Europol.
De nasjonale enhetenes direkte tilgang til informasjonssystemet når det gjelder personer omhandlet i artikkel 8 nr. 1 punkt 2, skal begrenses utelukkende til personopplysningene oppført i artikkel 8 nr. 2. De kan etter anmodning få tilgang til fullstendige opplysninger gjennom sambandsmennene til bruk i forbindelse med en bestemt etterforskning.
2. Europol skal:
 1. sørge for at bestemmelsene som gjelder for samarbeidet om og driften av informasjonssystemet overholdes, og
 2. ha ansvaret for at informasjonssystemet fungerer som det skal teknisk og driftsmessig sett. Europol skal særlig treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at tiltakene nevnt i artikkel 21 og 25 angående informasjonssystemet, gjennomføres forskriftsmessig.
3. Den nasjonale enheten i hver medlemsstat skal ha ansvaret for kommunikasjonen med informasjonssystemet. Den skal særlig ha ansvaret for sikkerhetstiltakene nevnt i artikkel 25 med hensyn til databehandlingsutstyret som brukes på territoriet til den berørte medlemsstat, for gjennomgangen i henhold til artikkel 21 og for en korrekt gjennomføring av denne konvensjon på andre områder, i den utstrekning medlemsstatens lover, forskrifter, administrative bestemmelser og prosedyrer krever det.

Artikkel 8:

Informasjonssystemets innhold

1. Informasjonssystemet kan brukes til å lagre, endre og anvende kun de

opplysningene som er nødvendige for å utføre Europols oppgaver, med unntak av opplysninger om straffbare handlinger forbundet med kriminalitet nevnt i artikkel 2 nr. 3 punkt 2. Registrerte opplysninger skal gjelde:

1. personer som etter den berørte medlemsstats nasjonale lovgivning er mistenkt for å ha begått eller for å ha medvirket i en straffbar handling som hører inn under Europols kompetanse etter artikkel 2, eller som er dømt for en slik straffbar handling,
 2. personer som det, etter nasjonal lovgivning, er skjellig grunn til å tro vil begå straffbare handlinger som hører inn under Europols kompetanse etter artikkel 2.
3. Personopplysningene nevnt i nr. 1 kan kun omfatte:
1. etternavn, pikenavn, fornavn, aliasnavn eller dekknavn,
 2. fødselsdato og fødested,
 3. nasjonalitet,
 4. kjønn, og
 5. om nødvendig, andre kjennetegn som kan bidra til identifisering, herunder særlige fysiske kjennetegn av objektiv og uforanderlig karakter.
6. I tillegg til opplysningene nevnt i nr. 2 og angivelse av Europol eller den nasjonale enhet som legger inn opplysninger, kan informasjonssystemet også brukes til å lagre, endre og anvende følgende opplysninger om personer nevnt i nr. 1:
1. straffbare handlinger, påståtte forbrytelser og når og hvor de ble begått,
 2. midler som ble benyttet eller kan bli benyttet for å begå straffbare handlinger,
 3. avdelinger som behandler saken og saksnummer,
 4. mistanke om tilhørighet i en kriminell organisasjon,
 5. tidligere dommer, når disse er knyttet til straffbare handlinger som hører inn under Europols kompetanse etter artikkel 2.

Disse opplysningene kan også legges inn dersom de ennå ikke inneholder henvisninger til personer. Dersom Europol selv legger inn opplysningene sammen med saksnummer, skal Europol også angi om opplysningene er gitt av tredjepart eller er et resultat av egne analyser.

6. Tilleggsopplysninger som Europol eller nasjonale enheter har i sin besittelse om gruppene eller personene nevnt i nr. 1, kan formidles til enhver nasjonal enhet eller til Europol etter anmodning. Nasjonale enheters formidling av opplysninger skal skje i samsvar med dens nasjonale lovgivning.

Dersom tilleggsopplysningene gjelder én eller flere straffbare handlinger forbundet med annen kriminalitet definert i artikkel 2 nr. 3 punkt 2, skal opplysningene som lagres i informasjonssystemet merkes tilsvarende, slik at de nasjonale enhetene og Europol kan utveksle opplysninger om straffbare handlinger forbundet med annen kriminalitet.

7. Dersom saken mot den berørte personen henlegges eller dersom personen frikjennes, skal opplysninger som avgjørelsene gjelder, slettes.

Artikkel 9:

Rett til tilgang til informasjonssystemet

1. Kun nasjonale enheter, sambandsmenn, Europols direktør, visedirektører eller tjenestemenn som har fått behørig fullmakt til det av Europol, skal ha rett til å legge direkte inn og søke etter opplysninger i informasjonssystemet. Det kan foretas søk etter opplysninger når det er nødvendig for å utføre Europols oppgaver i en konkret sak; slike søk skal utføres i samsvar med de lover, forskrifter og administrative bestemmelser og prosedyrer som gjelder for enheten som foretar søk etter opplysningene, og i henhold til alle tilleggsbestemmelser i denne konvensjon.
2. Kun enheten som har lagt inn opplysningene kan endre, korrigere eller slette dem. Dersom en enhet har grunn til å tro at opplysningene nevnt i artikkel 8 nr. 2 er uriktige eller ønsker å supplere dem, skal den umiddelbart gi melding om dette til enheten som har lagt inn opplysningene; sistnevnte skal straks kontrollere meldingen og om nødvendig umiddelbart endre, supplere, korrigere eller slette opplysningene. Når systemet inneholder opplysninger som nevnt i artikkel 8 nr. 3 om en person, kan enhver enhet legge inn tilleggsopplysninger som nevnt i artikkel 8 nr. 3. Dersom det er tydelig motsetning mellom innlagte data, skal de berørte enheter konsultere hverandre og komme fram til enighet. Dersom en enhet ønsker å slette alle opplysninger omhandlet i artikkel 8 nr. 2 som den har lagt inn om en person, og dersom det finnes opplysninger omhandlet i artikkel 8 nr. 3 om samme person, men som er lagt inn av andre enheter, skal ansvaret definert i lovgivning om datavern i henhold til artikkel 15 nr. 1 og retten til å endre, supplere, korrigere og slette slike opplysninger i henhold til artikkel 8 nr. 2, overføres til neste enhet som har lagt inn opplysninger omhandlet i artikkel 8 nr. 3 om vedkommende person. Enheten som ønsker å slette opplysninger, skal underrette enheten som har fått overført ansvaret i henhold til lovgivning om datavern.
3. Den enhet som foretar søk, legger inn eller endrer opplysninger i informasjonssystemet, skal ha ansvaret for at dette skjer på lovlig måte; det må være mulig å identifisere enheten. Oversendelse av opplysninger mellom nasjonale enheter og medlemsstatenes kompetente myndigheter skal skje i samsvar med nasjonal lovgivning.

Del III:

Arbeidsregistre for analyseformål

Artikkel 10:

Innhenting, behandling og bruk av personopplysninger

1. Når det er nødvendig for å oppfylle målsettingen fastsatt i artikkel 2 nr. 1, kan Europol med henblikk på særskilt analyse, foruten andre opplysninger enn personopplysninger, lagre, endre og anvende opplysninger om straffbare handlinger som hører inn under Europols kompetanse etter artikkel 2 nr. 2, i andre dataregistre, herunder opplysninger om straffbare handlinger forbundet med annen kriminalitet angitt i artikkel 2 nr. 3 punkt

2, som gjelder:

1. personer omhandlet i artikkel 8 nr. 1,
2. personer som kan bli innkalt som vitne i etterforskningen av de aktuelle straffbare handlingene eller i påfølgende straffesak,
3. personer som har vært offer for en av de aktuelle straffbare handlingene, eller personer som visse fakta gir grunn til å tro kan være offer for en slik straffbar handling,
4. kontakter og forbindelser, og
5. personer som kan gi opplysninger om de aktuelle straffbare handlingene.

Innhenting, lagring og behandling av opplysningene oppført i artikkel 6 første punktum i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981 om personvern i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger skal ikke tillates, med mindre det er strengt nødvendig for det berørte registerets formål, og med mindre slike opplysninger supplerer andre personopplysninger som allerede er lagt inn i registeret. Det skal være forbudt å velge ut en særskilt personkategori utelukkende på grunnlag av opplysningene oppført i artikkel 6 første punktum i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981, i strid med de ovennevnte reglenes formål.

Rådet, som treffer sin beslutning enstemmig i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union, skal vedta gjennomføringsbestemmelser for dataregistre utarbeidet av Styret som inneholder tilleggsdetaljer, særlig med hensyn til de kategorier av personopplysninger som er nevnt i denne artikkel og bestemmelsene om sikring av de berørte opplysninger og den interne kontroll med deres anvendelse.

6. Slike registre opprettes for analyseformål, dvs. innsamling, behandling eller anvendelse av opplysninger med sikte på å bidra i etterforskningen av en straffesak. For hvert analyseprosjekt skal det nedsettes en analysegruppe, der følgende deltakere skal samarbeide nært i samsvar med oppgavene definert i artikkel 3 nr. 1 og 2 og artikkel 5 nr. 3:
 1. analytikere og andre tjenestemenn i Europol oppnevnt av Europols ledelse: kun analytikere skal ha fullmakt til å legge inn og foreta søk etter opplysninger i det aktuelle registeret,
 2. sambandsmenn og/eller sakkyndige fra de medlemsstater som har overført opplysningene eller som er berørt av analysen definert i nr. 6.
3. De nasjonale enhetene skal i henhold til artikkel 4 nr. 5, etter anmodning fra Europol eller på eget initiativ, oversende alle opplysninger til Europol som Europol måtte trenge for å utføre sine oppgaver etter artikkel 3 nr. 1 punkt 2. Medlemsstatene skal kun oversende slike opplysninger dersom behandling av slike opplysninger for det formål å forebygge, analysere eller bekjempe straffbare handlinger også er tillatt etter deres nasjonale rett.

Opplysninger fra de nasjonale enhetene kan, avhengig av deres følsomhet, sendes direkte til analysegruppene, eller på den mest hensiktsmessige måte, enten det foregår gjennom de berørte sambandsmenn eller ikke.
4. Dersom Europol i tillegg til opplysningene nevnt i nr. 3 synes ha et berettiget behov for andre opplysninger for å utføre sine oppgaver etter artikkel 3 nr. 1 punkt 2, kan Europol be:
 1. De europeiske fellesskap og offentligrettslige organer opprettet i henhold til traktatene om opprettelse av Fellesskapene,

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

2. andre offentligrettslige organer opprettet innenfor rammen av Den europeiske union,
3. organer som er opprettet på grunnlag av en avtale mellom to eller flere medlemsstater i Den europeiske union,
4. tredjestater,
5. internasjonale organisasjoner og deres offentligrettslige underorganer,
6. andre offentligrettslige organer som er opprettet på grunnlag av en avtale mellom to eller flere stater, og
7. Den internasjonale kriminalpolitiorganisasjon,

om å videresende de relevante opplysninger på den mest hensiktsmessige måte. Europol kan også, på de samme vilkår og med de samme midler, motta opplysninger gitt av de forskjellige organene på eget initiativ. Rådet, som treffer sin beslutning enstemmig i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union og etter konsultasjoner med Styret, skal utarbeide regler som Europol skal følge på dette området.

8. I den utstrekning Europol etter andre konvensjoner har rett til elektronisk tilgang til opplysninger fra andre informasjonssystemer, kan Europol innhente personopplysninger på denne måten dersom Europol for å utføre sine oppgaver i henhold til artikkel 3 nr. 1 punkt 2 har behov for det.
9. Dersom en analyse er av generell eller strategisk karakter, skal alle medlemsstater gjennom sine sambandsmenn og/eller sakkyndige ha full tilgang til resultatene av analysen, særlig ved oversendelse av rapporter som Europol utarbeider.

Dersom analysen gjelder spesifikke tilfeller som ikke berører alle medlemsstatene, og som har et direkte operasjonelt formål, skal representanter for følgende medlemsstater få ta del i den:

1. medlemsstater som var kilden til opplysningene som ga opphav til beslutningen om å opprette analyseregisteret, eller medlemsstater som er direkte berørt av opplysningene, og medlemsstater som analysegruppen senere oppfordrer til å ta del i arbeidet fordi de også blir direkte berørt,
 2. medlemsstater som ved å søke i indekssystemet finner ut at de har behov for å få kjennskap til opplysninger, og som gjør dette gjeldende etter vilkårene fastsatt i nr. 7.
3. Behovet for å få kjennskap til opplysninger kan gjøres gjeldende av sambandsmenn som har fullmakt til det. Hver medlemsstat skal utpeke og gi fullmakt til et begrenset antall slike sambandsmenn. Medlemsstaten skal oversende listen over slike sambandsmenn til Styret.
En sambandsmann skal gjøre gjeldende behovet for å få kjennskap til opplysninger i henhold til nr. 6 ved skriftlig grunngitt erklæring, som er godkjent av myndigheten han er underlagt i sin medlemsstat, og som oversendes til alle deltakere i analysen. Han kan deretter automatisk ta del i den pågående analysen.
Dersom det gjøres innsigelse i analysegruppen, skal automatisk deltakelse utsettes til det er gjennomført en forliksprosedyre, som kan bestå av tre følgende faser:
 1. deltakerne i analysen skal bestrebe seg på å komme til enighet med sambandsmannen som gjør gjeldende behovet for å få kjennskap til opplysninger; de har en frist på høyst åtte dager til komme fram til

- enighet,
2. dersom det ikke oppnås enighet, skal lederne for de berørte nasjonale enhetene og Europols ledelse møtes innen tre dager,
 3. dersom det fortsatt er uenighet, skal de berørte partenes representanter i Styret møtes innen åtte dager. Dersom den berørte medlemsstat ikke oppgir kravet om å få kjennskap til opplysninger, skal medlemsstatens automatiske deltakelse avgjøres ved konsensus.
4. Medlemsstaten som oversender en opplysning til Europol skal alene bedømme dens følsomhetsgrad og endringer i denne. Beslutning om enhver spredning eller operasjonell anvendelse av analysedata treffes etter samråd mellom deltakerne i analysen. En medlemsstat som slutter seg til en pågående analyse, kan bl.a. ikke spre eller anvende opplysninger uten å innhente samtykke på forhånd fra medlemsstatene som først og fremst er berørt.

Artikkel 11:

Indekssystem

1. Europol skal opprette et indekssystem for opplysningene som er lagret i registrene nevnt i artikkel 10 nr. 1.
2. Europols direktør, visedirektører samt tjenestemenn og sambandsmenn som har fått behørig fullmakt til det skal ha rett til å søke i indekssystemet. Indekssystemet skal være utformet slik at det framgår klart for sambandsmannen som søker i det, ut i fra opplysningene det søkes i, at registrene nevnt i artikkel 6 nr. 1 punkt 2 og artikkel 10 nr. 1 inneholder opplysninger om den utplasserende medlemsstat. Sambandsmennes tilgang skal defineres slik at det er mulig å fastslå om en opplysning er lagret eller ikke, men samtidig slik at det ikke er mulig å foreta kryssjekking eller trekke ytterligere konklusjoner om registrenes innhold.
3. Styret fastsetter ved enstemmighet nærmere regler om utformingen av indekssystemet.

Artikkel 12:

Instruks for opprettelse av et dataregister

1. For hvert elektroniske dataregister med personopplysninger som føres av Europol for det formål å utføre oppgavene nevnt i artikkel 10, skal Europol spesifisere følgende i en instruks for opprettelse av registeret som skal godkjennes av Styret:
 1. registerets navn,
 2. registerets formål,
 3. kategorier av personer det skal lagres opplysninger om,
 4. den type opplysninger som skal lagres, og eventuelt de av opplysningene angitt i artikkel 6 første punktum i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981, som er strengt tatt nødvendige,
 5. den type personopplysninger som gir tilgang til registeret,
 6. oversendelse eller innlegging av opplysninger som skal lagres,

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

7. vilkårene for formidling av personopplysningene lagret i registeret, til hvilke mottakere og etter hvilken prosedyre,
8. tidsfrister for behandling av opplysninger og lagringstid,
9. registreringsmetode (logg).

Det felles kontrollorganet omhandlet i artikkel 24 skal umiddelbart underrettes av Europols direktør om utkastet til instruks om opprettelse av et slikt dataregister, og skal motta saksdokumentene slik at det kan framsette de bemerkninger det måtte finne nødvendig til Styret.

10. Dersom det på grunn av tidspress ikke lar seg gjøre å innhente Styrets godkjenning slik det kreves etter nr. 1, kan direktøren, på eget initiativ eller etter anmodning fra de berørte medlemsstatene, ved grunnlagt beslutning gi instruks om opprettelse av et dataregister. Han skal samtidig underrette Styrets medlemmer om sin beslutning. Prosedyren nevnt i nr. 1 skal deretter straks iverksettes og gjennomføres så snart som mulig.

Del IV:

Felles bestemmelser for behandling av opplysninger

Artikkel 13:

Underretningsplikt

Europol skal straks underrette de nasjonale enhetene og deres sambandsmenn dersom de nasjonale enhetene ber om det, om alle opplysninger som berører deres medlemsstater og om konstaterte sammenhenger mellom straffbare handlinger som hører inn under Europols kompetanse etter artikkel 2. Opplysninger og etterretning om andre grove straffbare handlinger som Europol får kjennskap til under utføringen av sine oppgaver, kan også oversendes.

Artikkel 14:

Datasikkerhetsnivå

1. Hver medlemsstat skal i samsvar med sin nasjonale lovgivning og senest innen denne konvensjon trer i kraft, treffe de nødvendige tiltak i forbindelse med behandling av personopplysninger i dataregistre i henhold til denne konvensjon for å garantere et datasikkerhet som minst tilsvarende det nivået som følger av gjennomføringen av prinsippene i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981, samtidig som det tas hensyn til anbefaling R (87) 15 av 17. september 1987 fra Europarådets ministerråd om politiets bruk av personopplysninger.
2. Oversendelse av personopplysninger i henhold til denne konvensjon kan ikke begynne før reglene om datasikkerhet fastsatt i nr. 1 har trådt i kraft på territoriet til hver medlemsstat som omfattes av slik oversendelse.
3. Europol skal ved innhenting, behandling og anvendelse av personopplysninger ta hensyn til prinsippene i Europarådets konvensjon av 28. januar 1981 og til anbefaling R (87) 15 av 17. september 1987 fra Europarådets ministerråd.

Europol skal også overholde disse prinsippene med hensyn til opplysninger som ikke foreligger elektronisk og som oppbevares i registre, dvs. enhver strukturert samling av personopplysninger som er tilgjengelig etter særlige kriterier.

Artikkel 15:

Ansvar for datasikkerhet

1. Ansvaret for opplysninger lagret hos Europol, og særlig for at innhenting, overføring til Europol og innlegging av opplysninger skjer på lovlig vis, at opplysningene er korrekte og oppdaterte, og at tidsfrister for lagring overholdes, skal, med forbehold for andre bestemmelser i denne konvensjon, påhvile:
 1. den medlemsstat som har lagt inn eller har oversendt opplysningene,
 2. Europol, med hensyn til opplysninger mottatt fra tredjeparter eller som er resultatet av analyser utført av Europol.
3. Europol skal i tillegg, med forbehold for andre bestemmelser i denne konvensjon, være ansvarlig for alle opplysninger som Europol har mottatt og behandlet, enten disse opplysningene ligger i informasjonssystemet omhandlet i artikkel 8, i dataregistrene opprettet for analyseformål omhandlet i artikkel 10, eller i indekssystemet omhandlet i artikkel 11 eller i dataregistrene omhandlet i artikkel 14 nr. 3.
4. Europol skal lagre opplysningene på en slik måte at det kan fastslås hvilken medlemsstat eller tredjepart som har overført opplysningene, eller om de er resultatet av en analyse utført av Europol.

Artikkel 16:

Bestemmelser om rapporter

Europol skal i gjennomsnitt lage rapport for minst hvert 10. søk etter personopplysninger - og for hvert søk i informasjonssystemet omhandlet i artikkel 7 - for å kontrollere om de er lovlige. Opplysningene i rapportene skal kun brukes til dette formål av Europol og av kontrollorganene nevnt i artikkel 23 og 24, og skal slettes etter seks måneder, med mindre de behøves for pågående kontroll. Styret skal fastsette de nærmere bestemmelser etter samråd med det felles kontrollorganet.

Artikkel 17:

Regler for bruk av opplysninger

1. Personopplysninger som hentes ut fra informasjonssystemet, indekssystemet eller dataregistre opprettet for analyseformål og opplysninger oversendt på annen hensiktsmessig måte, kan kun overføres eller anvendes av medlemsstatenes kompetente myndigheter for å forebygge og bekjempe kriminalitet som hører inn under Europols kompetanse, og for å bekjempe andre former for grov kriminalitet.

Opplysningene nevnt i nr. 1 skal anvendes i samsvar med lovgivningen i den medlemsstat som vedkommende brukerinstans tilhører.

Europol kan kun anvende opplysningene omhandlet i nr. 1 for å utføre sine oppgaver omhandlet i artikkel 3.

2. Dersom medlemsstaten som har oversendt opplysningene eller tredjestaten eller det eksterne organ nevnt i artikkel 10 nr. 4 for bestemte opplysninger setter særlige begrensninger for bruk av slike opplysninger i vedkommende medlemsstat eller tredjestater, skal slike begrensninger også overholdes av brukeren av opplysningene, bortsett fra i det spesielle tilfellet der det etter nasjonal rett skal gjøres unntak fra bruksbegrensninger for rettslige myndigheter, lovgivende organer eller andre uavhengige organer som er opprettet ved lov og som har til oppgave å føre tilsyn med de kompetente nasjonale myndigheter definert i artikkel 2 nr. 4. I slike tilfeller kan opplysningene kun brukes etter forutgående samråd med medlemsstaten som har oversendt opplysningene, der det skal tas hensyn til denne statens interesser og synspunkter så langt det er mulig.
3. Bruk av opplysninger for andre formål eller av andre myndigheter enn de som er nevnt i artikkel 2 i denne konvensjon, skal kun være mulig etter forutgående samråd med medlemsstaten som har overført opplysningene, i den utstrekning medlemsstatens nasjonale rett tillater det.

Artikkel 18:

Oversendelse av opplysninger til tredjestater og eksterne organer

1. Europol kan på vilkårene fastsatt i nr. 4 oversende personopplysninger det har i sin besittelse til tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4, dersom:
 1. dette er nødvendig i de enkelte tilfeller for å forebygge eller bekjempe straffbare handlinger som hører inn under Europols kompetanse etter artikkel 2,
 2. det garanteres et datasikkerhet på tilstrekkelig nivå i staten eller det eksterne organet, og
 3. dette er tillatt etter de generelle reglene definert i nr. 2.
4. Rådet, som treffer sin beslutning enstemmig, skal i samsvar med prosedyren i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union og samtidig som det tas hensyn til omstendighetene nevnt i nr. 3, fastsette de generelle regler for oversendelse av personopplysninger fra Europol til tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4. Styret skal forberede Rådets avgjørelse og rådføre seg med det felles kontrollorganet nevnt i artikkel 24.
5. Det skal vurderes om datasikkerheten som ytes av tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4, er på tilstrekkelig nivå, idet det tas hensyn til alle omstendigheter rundt oversendelsen av personopplysninger, og særlig:
 1. type opplysninger,
 2. formålet med opplysningene,
 3. behandlingstid, og
 4. de generelle eller særlige bestemmelser som gjelder for tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4.

5. Dersom Europol har mottatt de nevnte opplysninger fra en medlemsstat, kan Europol kun videresende dem til tredjestater og eksterne organer med medlemsstatens samtykke. Medlemsstaten kan på forhånd gi et generelt eller begrenset samtykke til slik oversendelse; samtykket kan trekkes tilbake når som helst.
Dersom opplysningene ikke er oversendt av en medlemsstat, skal Europol forsikre seg om at videresending av disse opplysningene ikke:
 1. hindrer en medlemsstat i å gjennomføre på behørig vis de oppgavene som hører inn under dens kompetanse,
 2. setter en medlemsstats sikkerhet og offentlige orden i fare eller på annen måte kan skade den.
3. Europol skal være ansvarlig for at oversendelsen er lovlig. Europol skal føre register over oversendelser av opplysninger og grunnene for slike oversendelser. Oversendelse av opplysninger skal tillates kun dersom mottakeren forplikter seg til bare å bruke opplysningene til det formål de ble oversendt for. Dette gjelder ikke oversendelse av personopplysninger som trengs i forbindelse med en anmodning fra Europol.
4. Dersom oversendelsen omhandlet i nr. 1 gjelder fortrolige opplysninger, skal den kun tillates hvis det foreligger en avtale om fortrolighet mellom Europol og mottakeren.

Artikkel 19:

Innsynsrett

1. Enhver person som ønsker å utøve sin rett til innsyn i opplysninger om ham som er lagret hos Europol, eller som ønsker å kontrollere slike opplysninger, kan vederlagsfritt rette en anmodning om dette til den kompetente nasjonale myndighet i den medlemsstat han ønsker, og denne myndigheten skal uten opphold forelegge anmodningen for Europol og underrette vedkommende om at Europol vil svare ham direkte.
2. Anmodningen må ferdigbehandles av Europol innen tre måneder etter at den kompetente myndighet tilhørende den berørte medlemsstat har mottatt den.
3. Enhver persons rett til innsyn i opplysninger om ham eller til å kontrollere slike opplysninger skal utøves i samsvar med lovgivningen i den medlemsstat der retten gjøres gjeldende, idet det tas hensyn til følgende bestemmelser:
Dersom den berørte medlemsstatens lovgivning gir hjemmel for utlevering av opplysninger, kan slik utlevering avslås hvis det er nødvendig for:
 1. at Europol skal kunne utføre sine oppgaver på behørig vis,
 2. å beskytte medlemsstatenes sikkerhet og offentlige orden eller for å forebygge kriminalitet,
 3. å beskytte tredjemenns rettigheter og friheter,og den berørte persons interesse i utlevering av opplysninger følgelig ikke kan betraktes som mest tungtveiende.
4. Retten til å få utlevert opplysninger i samsvar med nr. 3 skal utøves etter følgende prosedyrer:
 1. med hensyn til opplysninger som er lagt inn i informasjonssystemet definert i artikkel 8, kan en beslutning om å utlevere slike opplysning-

ger ikke treffes med mindre medlemsstaten som har lagt inn opplysningene og medlemsstatene som er direkte berørt av utleveringen av slike opplysninger først er gitt anledning til å uttale seg, noe som også kan innebære at utlevering av opplysningene blir avslått. Opplysninger som kan utleveres og framgangsmåte ved utlevering av slike opplysninger skal angis av medlemsstaten som har lagt inn opplysningene,

2. med hensyn til opplysninger lagt inn i informasjonssystemet av Europol, må medlemsstatene som er direkte berørt av utleveringen av slike opplysninger først ha fått anledning til å uttale seg, noe som også kan innebære at utlevering av opplysningene blir avslått,
3. med hensyn til opplysninger lagt inn i arbeidsregistrene for analyseformål definert i artikkel 10, krever en utlevering av slike opplysninger konsensus mellom Europol og medlemsstatene som deltar i analysen definert i artikkel 10 nr. 2, og medlemsstaten(e) som er direkte berørt av oversendelse av slike opplysninger.

Dersom en eller flere medlemsstater eller Europol har innsigelser mot at opplysninger utleveres, skal Europol underrette den berørte person om at den har foretatt kontrollen, uten å gi opplysninger som kan avsløre om vedkommende er registrert eller ikke.

4. Retten til å kontrollere opplysninger skal utøves i samsvar med følgende prosedyre:

Dersom gjeldende nasjonale rett ikke gir hjemmel for utlevering av opplysninger eller i tilfelle det bare gjelder en anmodning om kontroll, skal Europol i nært samarbeid med de berørte nasjonale myndigheter utføre kontrollen, og underrette personen som har framsatt anmodningen, om at Europol har utført kontrollen, uten å gi opplysninger som kan avsløre om vedkommende er registrert eller ikke.

5. Europol skal i sitt svar på en anmodning om kontroll eller innsyn i opplysninger underrette personen som har framsatt anmodningen, om at han kan klage til Det felles kontrollorganet dersom han ikke er fornøyd med avgjørelsen. Sistnevnte kan også forelegge saken for det felles kontrollorganet dersom han ikke har mottatt svar på sin anmodning innen fristene fastsatt i denne artikkel.

6. Dersom vedkommende inngir klage til det felles kontrollorganet omhandlet i artikkel 24, skal klagen behandles av denne myndigheten.

Når klagen gjelder utlevering av opplysninger lagt inn i informasjonssystemet av en medlemsstat, skal det felles kontrollorganet treffe sin beslutning i samsvar med den nasjonale lovgivningen i medlemsstaten der anmodningen ble framsatt. Det felles kontrollorganet skal først rådføre seg med det nasjonale kontrollorganet eller den kompetente rettslige instans i medlemsstaten der opplysningene stammer fra. Dette organet eller denne instansen skal foreta de nødvendige undersøkelser, særlig med henblikk på å fastslå om beslutningen om å avslå anmodningen ble tatt i samsvar med nr. 3 og nr. 4 punkt 1 i denne artikkel. I så fall treffes beslutningen, som også kan innebære at utlevering av opplysninger blir avslått, av Det felles kontrollorganet i nært samarbeid med det nasjonale kontrollorganet eller den kompetente rettslige instans.

Når klagen gjelder utlevering av opplysninger lagt inn i informasjonssystemet av Europol eller opplysninger lagret i arbeidsregistrene for analyseformål, og i tilfelle Europol eller en medlemsstat fortsatt gjør innsigelser

mot utlevering, kan det felles kontrollorganet, etter at Europol eller den berørte medlemsstat er konsultert, bare tilsidesette slike innsigelser hvis to tredjedeler av organets medlemmer går inn for det. Dersom det ikke finnes slikt flertall, skal Det felles kontrollorganet underrette personen som har framsatt anmodningen, om at det har foretatt kontrollen, uten å gi opplysninger som kan avsløre om vedkommende er registrert eller ikke.

Når klagen gjelder kontroll av opplysninger lagt inn i informasjonssystemet av en medlemsstat, skal Det felles kontrollorganet sikre at den nødvendige kontroll er riktig utført i nært samarbeid med det nasjonale kontrollorgan i medlemsstaten som har lagt inn opplysningene. Det felles kontrollorgan skal underrette personen som har framsatt anmodningen, om at det har foretatt kontrollen, uten å gi opplysninger som kan avsløre om vedkommende er registrert eller ikke.

Når klagen gjelder kontroll av opplysninger lagt inn i informasjonssystemet av Europol eller opplysninger lagret i arbeidsregistre for analyseformål, skal det felles kontrollorganet sikre at den nødvendige kontrollen er utført av Europol. Det felles kontrollorgan skal underrette personen som har framsatt anmodningen, om at det har foretatt kontrollen, uten å gi opplysninger som kan avsløre om vedkommende er registrert eller ikke.

7. De ovennevnte bestemmelser får tilsvarende anvendelse for opplysninger som ikke foreligger elektronisk og som oppbevares av Europol i registre, dvs. enhver strukturert samling av personopplysninger som er tilgjengelig etter særlige kriterier.

Artikkel 20:

Retting og sletting av opplysninger

1. Dersom det viser seg at opplysninger som oppbevares av Europol, og som er oversendt av tredjestater eller eksterne organer eller er resultatet av egne analyser, er uriktige eller at innlegging eller lagring av slike opplysninger er i strid med denne konvensjon, skal Europol rette eller slette opplysningene.
2. Dersom opplysninger som er uriktige eller er i strid med denne konvensjon, er gitt direkte til Europol av medlemsstatene, har de plikt til å rette eller slette dem i samarbeid med Europol. Dersom uriktige opplysninger er overført på annen egnet måte, eller dersom feilene i opplysningene gitt av medlemsstatene skyldes feil i overføringen eller er blitt overført i strid med bestemmelsene i denne konvensjon, eller dersom feilene følger av at Europol har lagt dem inn, integrert eller lagret dem på uriktig måte eller i strid med bestemmelsene i denne konvensjon, skal Europol ha plikt til å rette eller slette dem i samarbeid med de berørte medlemsstatene.
3. De medlemsstater som er mottakere av opplysningene, skal i tilfellene nevnt i nr. 1 og 2 underrettes umiddelbart. Medlemsstatene som er mottakere skal også rette eller slette opplysningene.
4. Enhver person skal ha rett til å be Europol om å rette eller slette uriktige opplysninger om vedkommende.

Europol skal underrette personen som har framsatt anmodningen, om at opplysninger om vedkommende er rettet eller slettet. Dersom vedkommende ikke er fornøyd med Europols svar eller dersom han ikke har mottatt svar innen tre måneder, kan han forelegge saken for Det felles kon-

trollorganet.

Artikkel 21:

Frister for lagring og sletting av dataregistre

1. Europol skal oppbevare opplysninger i dataregistre kun så lenge det er nødvendig for å utføre sine oppgaver. Behovet for fortsatt lagring skal vurderes senest tre år etter at opplysningene ble lagt inn. Gjennomgang og sletting av opplysninger lagret i informasjonssystemet skal utføres av enheten som la dem inn. Gjennomgang og sletting av opplysninger lagret i andre dataregistre hos Europol, skal utføres av Europol. Europol skal automatisk underrette medlemsstatene tre måneder før fristen for gjennomgang av lagring av opplysninger utløper.
2. Enhetene nevnt i nr. 1 tredje og fjerde punktum, kan under gjennomgangen bestemme at opplysninger fortsatt skal lagres fram til neste gjennomgang dersom dette fremdeles er nødvendig for gjennomføringen av Europols oppgaver. Dersom det ikke tas noen beslutning om fortsatt lagring av opplysninger, skal opplysningene slettes automatisk.
3. Personopplysninger omhandlet i artikkel 10 nr. 1, første avsnitt, punkt 1 kan ikke lagres i mer enn tre år til sammen. Hver frist skal begynne å løpe på nytt fra den dato en hendelse som fører til lagring av opplysninger om den berørte person, inntreffer. Behovet for fortsatt lagring skal gjennomgås årlig, og gjennomgangen skal dokumenteres.
4. Når en medlemsstat sletter opplysninger som den har oversendt Europol fra sine nasjonale dataregistre, og som er lagret i andre dataregistre hos Europol, skal medlemsstaten underrette Europol om dette. I så fall skal Europol slette opplysningene, med mindre Europol har videre interesse for dem, på grunn av etterretning som er mer omfattende enn det medlemsstaten som har oversendt opplysningene er i besittelse av. Europol skal underrette den berørte medlemsstat dersom den fortsetter å lagre opplysningene.
5. Sletting skal ikke finne sted dersom det kan skade vesentlige interesser for den registrerte. I så fall kan opplysningene kun anvendes med den registrertes samtykke.

Artikkel 22:

Korrigerings og lagring av opplysninger i saksmapper

1. Dersom det viser seg at en hel saksmappe eller opplysninger i en saksmappe som oppbevares av Europol, ikke lenger er nødvendige for at Europol skal kunne utføre sine oppgaver, eller dersom de aktuelle opplysningene i sin helhet er i strid med denne konvensjon, skal de berørte saksmapper eller opplysninger tilintetgjøres. De berørte saksmapper eller opplysninger må merkes med en påtegning om at de ikke må brukes, inntil de faktisk er tilintetgjort.
Tilintetgjørelse kan ikke finne sted dersom det er grunn til å anta at det vil skade legitime interesser for den registrerte. I slike tilfeller må saksmappen være påført samme merknad om forbud mot all bruk.
2. Dersom det viser seg at opplysninger i Europols saksmapper er uriktige,

skal Europol ha plikt til å korrigere dem.

3. Enhver som omfattes av en saksmappe hos Europol, har rett til å kreve at Europol korrigerer eller tilintetgjør saksmappen eller påfører en merknad. Artikkel 20 nr. 4 og artikkel 24 nr. 2 og 7 får anvendelse.

Artikkel 23:

Nasjonalt kontrollorgan

1. Hver medlemsstat skal oppnevne et nasjonalt kontrollorgan som, uavhengig og i samsvar med sin respektive nasjonale lovgivning, skal ha til oppgave å overvåke at den berørte medlemsstatens innlegging, søk etter og oversendelse av personopplysninger til Europol er lovlig, samt å påse at den registrertes rettigheter ikke krenkes. Det nasjonale kontrollorganet skal for dette formål, via den nasjonale enheten eller sambandsmennene, ha tilgang til de opplysninger medlemsstaten har lagt inn i informasjonssystemet og i indekssystemet i samsvar med relevante nasjonale prosedyrer.

De nasjonale kontrollorganene skal for kontrollformål ha tilgang til sine respektive sambandsmenns kontorer og dokumenter hos Europol.

De nasjonale kontrollorganene skal i tillegg, i samsvar med de relevante nasjonale prosedyrer, overvåke de nasjonale enhetenes virksomhet etter artikkel 4 nr. 4 og sambandsmennenes virksomhet etter artikkel 5 nr. 3 punkt 1 og 3 og artikkel 5 nr. 4 og 5, i den utstrekning slik virksomhet er relevant for vern av personopplysninger.

2. Enhver person skal ha rett til å anmode det nasjonale kontrollorganet om å sikre at innlegging eller oversendelse av opplysninger om ham i enhver form til Europol, og at medlemsstatenes søk etter opplysninger, skjer på lovlig måte.

Denne retten skal utøves i samsvar med nasjonal rett i den medlemsstat hvis nasjonale kontrollorgan mottok anmodningen.

Artikkel 24:

Felles kontrollorgan

1. Det skal opprettes et uavhengig felles kontrollorgan som i samsvar med denne konvensjon skal ha til oppgave å gjennomgå Europols virksomhet for å sikre at lagring, behandling eller anvendelse av opplysninger som oppbevares av Europol ikke krenker den enkeltes rett. Det felles kontrollorganet skal i tillegg overvåke at overføring av opplysninger som stammer fra Europol, skjer på lovlig måte. Det felles kontrollorganet skal bestå av høyst to medlemmer eller representanter (om nødvendig med bistand fra varamenn) fra hvert nasjonale kontrollorgan, som er garantert uavhengige og har de nødvendige kvalifikasjoner, og som utnevnes for fem år av hver medlemsstat. Hver delegasjon skal ha én stemme.

Det felles kontrollorganet skal utnevne en formann blant sine medlemmer.

Medlemmene av det felles kontrollorganet skal ikke motta instruksjoner fra noen andre organer når de utøver sine verv.

2. Europol skal bistå Det felles kontrollorganet under gjennomføringen av

dets oppgaver. Europol skal i denne sammenheng særlig:

1. gi Det felles kontrollorganet alle opplysninger det ber om, gi det tilgang til alle dokumenter og saksmapper, samt tilgang til opplysninger lagret i systemet,
 2. til enhver tid gi Det felles kontrollorganet full adgang til alle sine lokaler, og
 3. gjennomføre Det felles kontrollorganets beslutninger med hensyn til klager i samsvar med bestemmelsene i artikkel 19 nr. 7 og artikkel 20 nr. 4.
4. Det felles kontrollorganet skal også ha kompetanse til å behandle spørsmål om gjennomføring og fortolkning knyttet til Europols behandling og anvendelse av personopplysninger, spørsmål om uavhengig kontroll utført av medlemsstatenes nasjonale kontrollorganer eller utøvelse av innsynsretten, samt til å utarbeide harmoniserte forslag til felles løsninger på eksisterende problemer.
 5. Enhver person skal ha rett til å anmode Det felles kontrollorganet om å sikre at måten Europol har innhentet, lagret, behandlet og anvendt hans personopplysninger på, er lovlig og korrekt.
 6. Dersom det felles kontrollorganet konstaterer brudd på denne konvensjon med hensyn til lagring, behandling eller anvendelse av personopplysninger, skal det inngi de klager det finner nødvendig til Europols direktør, og be ham svare innen den frist organet fastsetter. Direktøren skal holde Styret underrettet om hele forløpet. Dersom det oppstår vanskeligheter, skal Det felles kontrollorganet forelegge saken for Styret.
 7. Det felles kontrollorganet skal utarbeide virksomhetsrapporter med jevne mellomrom. Disse skal i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union videresendes til Rådet; Styret skal først få mulighet til å avgi en uttalelse, som skal vedlegges rapportene. Det felles kontrollorgan skal avgjøre om det skal offentliggjøre sin virksomhetsrapport, og i så fall på hvilken måte.
 8. Det felles kontrollorganet skal enstemmig vedta sin forretningsorden, som skal godkjennes av Rådet med enstemmighet. Organet skal blant sine medlemmer opprette en komité, som skal bestå av én kvalifisert representant fra hver medlemsstat, som hver skal ha én stemme. Komiteen skal ha til oppgave å behandle klagen omhandlet i artikkel 19 nr. 7 og artikkel 20 nr. 4 med alle egnede midler. Dersom partene ber om det, skal de gis mulighet til å forklare seg for komiteen, bistått av sine rådgivere om de ønsker det. Beslutningene som treffes i denne forbindelse, skal være endelige for alle de berørte partene.
 9. Det felles kontrollorganet kan også opprette én eller flere andre komiteer.
 10. Det felles kontrollorganet skal konsulteres med hensyn til den delen av budsjettet som angår det. Organets uttalelse skal vedlegges det aktuelle budsjettforslag.
 11. Det felles kontrollorgan skal bistås av et sekretariat, og sekretariatets oppgaver fastsettes i forretningsordenen.

Artikkel 25:

Datasikkerhet

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

1. Europol skal iverksette de nødvendige tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre gjennomføringen av denne konvensjon. Tiltakene er kun nødvendige dersom kostnadene de innebærer står i forhold til målsettingene de skal nå med hensyn til beskyttelse.
2. I forbindelse med elektronisk databehandling hos Europol skal hver medlemsstat og Europol treffe tiltak for å:
 1. hindre at ikke-autoriserede personer kan få adgang til de anlegg som brukes til behandling av personopplysninger (kontroll ved inngangen til anleggene),
 2. hindre at datamedia kan leses, kopieres, endres eller fjernes av ikke-autoriserede personer (kontroll med datamedia),
 3. hindre ikke-autorisert lagring av opplysninger, og hindre at ikke-autoriserede personer får kjennskap til, endrer eller sletter lagrede personopplysninger (kontroll med innlegging av data),
 4. hindre at edb-systemene kan brukes av ikke-autoriserede personer ved hjelp av utstyr for overføring av data (brukerkontroll),
 5. sikre at personer autorisert for bruk av et elektronisk databehandlingssystem bare kan få tilgang til de opplysninger som hører under deres ansvarsområde (tilgangskontroll),
 6. sikre at det kan kontrolleres og fastslås til hvilke instanser personopplysninger kan overføres via dataoverføringsanlegg (kontroll med overføring),
 7. sikre at det kan kontrolleres og fastslås hvilke personopplysninger som er lagt inn i de elektroniske databehandlingssystemene, til hvilket tidspunkt og av hvem (kontroll med innlegging av opplysninger),
 8. hindre at personopplysninger kan leses, kopieres, endres eller slettes av ikke-autoriserede personer ved overføring eller ved transport av datamedia (transportkontroll),
 9. sikre at de installerte systemene, i tilfelle det oppstår feil, umiddelbart kan repareres (gjenoppretting),
 10. sikre at systemets funksjoner fungerer feilfritt, at driftsfeil umiddelbart rapporteres (pålitelighet) og at lagrede opplysninger ikke kan ødelegges som følge av funksjonssvikt i systemet (dataintegritet).

Del V:

Rettslig status, organisasjon og finansielle bestemmelser

Artikkel 26:

Rettslig handleevne

1. Europol skal være et selvstendig rettssubjekt.
2. Europol skal i hver medlemsstat nyte den mest vidtgående rettslige handleevne som en stats lovgivning gir juridiske personer. Europol kan særlig erverve og avhende løsøre og fast eiendom samt opptre som part i rettsaker.
3. Europol skal ha fullmakt til å inngå en hovedseteavtale med Kongeriket Nederland og til å inngå de nødvendige avtaler om fortrolighet i henhold til artikkel 18 nr. 6 med tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4, samt til å inngå andre ordninger innenfor rammen av de regler

som er fastsatt med enstemmighet av Rådet med hjemmel i denne konvensjon og avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.

Artikkel 27:

Europols organer

Europols organer skal være:

1. Styret
2. Direktøren
3. Finansinspektøren
4. Budsjettkomiteen

Artikkel 28:

Styret

1. Europol skal ha et styre. Styret:
 1. skal medvirke ved utvidelse av Europols målsetting (artikkel 2 nr. 2),
 2. skal definere med enstemmighet sambandsmennes rettigheter og plikter overfor Europol (artikkel 5),
 3. skal med enstemmighet fastsette antallet sambandsmenn som medlemsstatene kan sende til Europol (artikkel 5),
 4. skal utarbeide regler for anvendelse av dataregistrene (artikkel 10),
 5. skal delta ved fastsettelse av regler for Europols forbindelser med tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4 (artikkel 10, 18 og 42),
 6. skal med enstemmighet fastsette detaljene i utformingen av indeks-systemet (artikkel 11),
 7. skal med to tredjedels flertall godkjenne instruksjer for opprettelse av dataregistre (artikkel 12),
 8. kan avgi uttalelser om det felles kontrollorganets merknader og rapporter (artikkel 24),
 9. skal behandle problemer som det felles kontrollorganet forelegger for styret (artikkel 24 nr. 5),
 10. skal fastsette detaljene i rutinene for å kontrollere om søk etter opplysninger i informasjonssystemet er lovlige (artikkel 16),
 11. skal delta i utnevnelsen og oppsigelsen av direktøren og visedirektørene (artikkel 29),
 12. skal kontrollere at direktøren utfører sine oppgaver etter reglene (artikkel 7 og 29),
 13. skal delta i vedtakelsen av personalreglementet (artikkel 30),
 14. skal delta i utarbeidelsen av avtaler om fortrolighet og i vedtakelsen av regler om vern av fortrolighet (artikkel 18 og 31),
 15. skal delta i utarbeidelsen av budsjettet, herunder stillingsoppgave, revisjon av regnskapene og meddelelse av ansvarsfrihet til direktøren (artikkel 35 og 36),
 16. skal enstemmig vedta den femårige finansplanen (artikkel 35),
 17. skal enstemmig utnevne finansinspektøren og føre tilsyn med gjennomføringen av hans oppgaver (artikkel 35),
 18. skal delta i vedtakelsen av finansreglementet (artikkel 35),

19. skal enstemmig godkjenne inngåelse av hovedseteavtalen (artikkel 37),
 20. skal enstemmig vedta reglene for sikkerhetsklarering av Europols tjenestemenn,
 21. skal med to tredjedels flertall treffe avgjørelser i tvister mellom en medlemsstat og Europol, eller i tvister mellom medlemsstater om utbetalt erstatning som følge av ulovlig eller uriktig behandling av opplysninger (artikkel 38),
 22. skal delta ved enhver endring av denne konvensjon (artikkel 43),
 23. skal være ansvarlig for andre oppgaver det er pålagt av Rådet, særlig i bestemmelser om gjennomføring av denne konvensjon.
24. Styret skal bestå av en representant fra hver medlemsstat. Hvert styremedlem skal ha én stemme.
 25. Hvert styremedlem kan la seg representere av et varamedlem; varamedlemmet kan i medlemmets fravær utøve dennes stemmerett.
 26. Kommisjonen for De europeiske fellesskap skal inviteres til å delta på styrets møter uten stemmerett. Styret kan imidlertid bestemme å avholde møte uten at Kommisjonens representant er til stede.
 27. Medlemmer eller varamedlemmer skal ha rett til å la seg ledsage av eller motta råd fra sakkyndige fra sine respektive medlemsstater under styremøter.
 28. Styret skal ledes av representanten for medlemsstaten som har formannskapet i Rådet.
 29. Styret skal enstemmig vedta sin forretningsorden.
 30. Avholder et medlem seg fra å stemme, skal dette ikke forhindre styret i å treffe beslutninger, som må treffes med enstemmighet.
 31. Styret skal møtes minst to ganger i året.
 32. Styret skal hvert år enstemmig vedta:
 1. en generell rapport om Europols virksomhet i det foregående år,
 2. en rapport om Europols framtidige virksomhet som tar hensyn til medlemsstatenes operative behov og følger dette får for Europols budsjett og bemanning. Slike rapporter skal oversendes Rådet i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.

Artikkel 29:

Direktøren

1. Europol skal ledes av en direktør som utnevnes av Rådet for en fireårsperiode som kan fornyes én gang; Rådet treffer sin beslutning enstemmig og etter uttalelse fra styret i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.
2. Direktøren skal la seg bistå av et antall visedirektører som fastsettes av Rådet, og som utnevnes for en fireårsperiode som kan fornyes én gang i samsvar med prosedyren fastsatt i nr. 1. Deres oppgaver skal fastlegges nærmere av direktøren.
3. Direktøren skal være ansvarlig for:
 1. gjennomføringen av de oppgavene som tillegges Europol,
 2. daglig administrasjon,
 3. personalforvaltning,

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

4. korrekt utarbeidelse og gjennomføring av styrets beslutninger,
 5. utarbeidelse av budsjettforslag, utkast til stillingsoppgave og utkast til femårig finansplan samt gjennomføringen av Europols budsjett,
 6. alle andre oppgaver han tildeles etter denne konvensjon eller av styret.
7. Direktøren skal stå ansvarlig overfor styret for gjennomføringen av sine oppgaver. Han skal delta på styrets møter.
 8. Direktøren skal være Europols rettslige representant.
 9. Direktøren og visedirektørene kan avskjediges ved beslutning truffet av Rådet i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union med to tredjedels flertall blant medlemsstatene, etter å ha innhentet uttalelse fra styret.
 10. Uten hensyn til nr. 1 og 2, skal direktørens første mandat etter at denne konvensjon er trådt i kraft være på fem år, fire år for visedirektøren som står direkte under ham og tre år for den andre visedirektøren.

Artikkel 30:

Personalet

1. Europols direktør, visedirektører og ansatte skal i sitt arbeid la seg rettlede av Europols målsetting og oppgaver, og skal ikke motta eller søke instruksjoner fra noen regjering, myndighet, organisasjon eller person utenfor Europol, med mindre annet er fastsatt i denne konvensjon og med forbehold for avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.
2. Direktøren skal være leder for visedirektørene og Europols ansatte. Han skal ansette og avskjedige ansatte. Ved utvelgelse av ansatte skal han ta hensyn til personlig egnethet og faglige kvalifikasjoner, samt til behovet for å sikre en tilfredsstillende representasjon av borgere fra alle medlemsstatene og de offisielle språk i Den europeiske union.
3. Nærmere bestemmelser skal fastsettes i personalreglementet som Rådet, etter å ha mottatt styrets uttalelse, skal vedta enstemmig i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.

Artikkel 31:

Fortrolighet

1. Europol og medlemsstatene skal treffe egnede tiltak for å beskytte opplysninger som er fortrolige og som innhentes av Europol innenfor rammen av denne konvensjon, eller blir utvekslet med Europol. Rådet skal for dette formål vedta de nødvendige regler om fortrolighet utarbeidet av styret og oversendt Rådet i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.
2. Når Europol betrør en person oppgaver av sensitiv karakter, skal medlemsstatene, etter anmodning fra Europols direktør, forplikte seg til å foreta sikkerhetsklarering av sine egne borgere i samsvar med sine nasjonale bestemmelser, og til å yte hverandre gjensidig bistand for dette formål. Vedkommende myndigheter etter nasjonale bestemmelser skal kun meddele Europol resultatene av sikkerhetsklareringen, som skal være bindende for Europol.

3. Hver medlemsstat og Europol kan bare utpeke sikkerhetsklarerte personer med spesialopplæring til å arbeide med databehandling hos Europol.

Artikkel 32:

Taushetsplikt

1. Europols organer, deres medlemmer, visedirektørene, øvrige ansatte i Europol og sambandsmennene skal avstå fra enhver handling og enhver meningsytring som kan skade Europol eller dens virksomhet.
2. Europols organer, deres medlemmer, visedirektørene, øvrige ansatte i Europol og sambandsmennene, samt enhver annen person som uttrykkelig er underlagt taushetsplikt, har plikt til ikke å røpe fakta eller opplysninger de får kjennskap til under utføringen av sine oppgaver eller utøvelsen av sin virksomhet, verken offentlig eller til uvedkommende. Dette gjelder ikke fakta eller opplysninger som ikke er fortrolige. Taushetsplikten gjelder selv etter at vedkommende har avsluttet sitt verv eller sin tjeneste, eller etter at virksomheten har opphørt. Europol skal gi underretning om plikten i henhold til første punktum, og skal gi varsel om de strafferettslige følgene av enhver overtredelse; slik underretning skal journalføres.
3. Europols organer, deres medlemmer, visedirektørene, øvrige ansatte i Europol og sambandsmennene samt personer som er underlagt taushetsplikt i henhold til nr. 2, kan ikke avgi vitneforklaring i eller utenfor retten eller gi uttalelser om fakta eller opplysninger som de får kjennskap til under utføringen av sine oppgaver eller utøvelsen av sin virksomhet uten å underrette direktøren, eller i direktørens tilfelle, styret. Direktøren eller styret, avhengig av det enkelte tilfelle, skal henvende seg til den rettslige instans eller til enhver annen kompetent instans med henblikk på å treffe de nødvendige tiltak etter nasjonal rett som får anvendelse for den instans som mottar henvendelsen; slike tiltak kan enten gå ut på å tilrettelegge for at vitneforklaring kan avgis på en måte som sikrer opplysningenes fortrolige karakter, eller, forutsatt at den berørte nasjonale rett tillater det, å avslå å meddele opplysninger dersom det er påkrevet for å beskytte Europols eller en medlemsstats vesentlige interesser. Når en medlemsstats lovgivning gir rett til å avslå å avgi vitneforklaring, skal innkalte vitner innhente tillatelse til å avgi slik vitneforklaring. Tillatelse skal gis av direktøren, og av styret med hensyn til direktøren. Når en sambandsmann blir bedt om å avgi vitneforklaring om opplysninger han mottar fra Europol, skal slik tillatelse gis etter å ha innhentet samtykke fra medlemsstaten som er ansvarlig for sambandsmannen. Dersom det videre viser seg at vitneforklaringen kan omfatte opplysninger og kunnskap som en medlemsstat har meddelt Europol, eller som tydeligvis angår en medlemsstat, må uttalelse fra denne medlemsstaten innhentes før det gis tillatelse. Tillatelse til å avgi vitneforklaring kan kun avslås i den utstrekning det er nødvendig for å beskytte overordnede interesser i Europol eller i den eller de berørte medlemsstatene. Denne taushetsplikten gjelder selv etter at vervet eller tjenesteforholdet er avsluttet eller etter at virksomheten har opphørt.
4. Hver medlemsstat skal behandle enhver overtredelse av taushetsplikten fastsatt i nr. 2 og 3 som et brudd på dens lovgivning om taushetsplikt eller

dens bestemmelser om beskyttelse av fortrolig materiale.

Om nødvendig skal hver medlemsstat, innen den dag denne konvensjon trer i kraft, innføre de regler i sin nasjonale rett eller de bestemmelser som er nødvendige for å forfølge rettslig brudd på taushetsplikten omhandlet i nr. 2 og 3. Medlemsstaten skal sikre at de berørte regler og bestemmelser også får anvendelse for egne ansatte som har kontakt med Europol i sitt arbeid.

Artikkel 33:

Språk

1. Rapporter og alle andre papirer og dokumenter som framlegges for styret, skal oversendes på alle offisielle språk i Den europeiske union; styrets arbeidsspråk skal være de offisielle språk i Den europeiske union.
2. Oversettelser som kreves i Europols virksomhet, skal utføres av oversettelsestjenestene ved Den europeiske unions institusjoner.

Artikkel 34:

Underretning til Europaparlamentet

1. Formannskapet i Rådet skal hvert år sende en spesialrapport om Europols virksomhet til Europaparlamentet. Europaparlamentet skal høres ved eventuelle endringer av denne konvensjon.
2. Rådets formannskap eller dets representant utnevnt av formannskapet skal i forhold til Europaparlamentet ta hensyn til taushetsplikten.
3. Forpliktelsene fastsatt i denne artikkel skal ikke berøre de nasjonale parlamentenes rettigheter, artikkel K.6 i traktaten om Den europeiske union og de generelle prinsipper som gjelder for forbindelser med Europaparlamentet i henhold til avdeling VI i traktaten om Den europeiske union.

Artikkel 35:

Budsjett

1. Det skal for hvert regnskapsår utarbeides anslag over alle Europols inntekter og utgifter, herunder alle kostnadene til det felles kontrollorganet og dets sekretariat opprettet etter artikkel 22, og disse postene skal tas inn i budsjettet; en stillingsoppgave skal vedlegges budsjettet. Regnskapsåret løper fra 1. januar til 31. desember.
Inntekter og utgifter i budsjettet skal være i balanse.
Det skal utarbeides en femårig finansplan sammen med budsjettet.
2. Budsjettet skal finansieres av bidrag fra medlemsstatene og andre tilfældige inntekter. Hver medlemsstats økonomiske bidrag skal beregnes ut fra dens bruttonasjonalinntekt i forhold til medlemsstatenes samlede bruttonasjonalinntekt for året forut for utarbeidelsen av budsjettet. I dette nummer menes med «bruttonasjonalinntekt», bruttonasjonalinntekt slik det er definert i rådsdirektiv 89/130/EØF, Euratom, av 13. februar 1989 om harmonisering av bruttonasjonalinntekt etter markedspriser.

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

3. Direktøren skal innen 31. mars hvert år utarbeide budsjettforslaget og utkastet til stillingsoppgaven for det følgende regnskapsåret og skal, etter behandling i budsjettkomiteen, framlegge disse sammen med utkastet til femårig finansplan for styret.
4. Styret skal treffe beslutning om den femårige finansplanen. Beslutningen skal være enstemmig.
5. Rådet skal, etter å ha innhentet styrets uttalelse og i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union, vedta Europols budsjett innen 30. juni i det forutgående regnskapsåret. Det skal vedta budsjettet enstemmig. Framgangsmåten er den samme for tilleggs- og endringsbudsjetter. Når Rådet har vedtatt budsjettet, er hver medlemsstat forpliktet til å stille det økonomiske bidrag det skylder til rådighet til rett tid.
6. Direktøren skal gjennomføre budsjettet i samsvar med finansreglementet fastsatt i nr. 9.
7. Kontroll med inngåelse av utgiftsforpliktelser og betaling av utgifter samt kontroll med fastsettelse og innkassering av inntekter skal utføres av en finansinspektør fra en av medlemsstatenes offisielle revisororganer, som skal utnevnes enstemmig av styret, og som skal stå ansvarlig overfor styret. Det kan i finansreglementet fastsettes at finansinspektørens kontroll med bestemte inntekter og utgifter foretas i etterkant.
8. Budsjettkomiteen skal bestå av en budsjettsakkyndig representant fra hver medlemsstat. Komiteen skal ha til oppgave å forberede drøftelser om budsjett- og finanssaker.
9. Rådet skal, i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union, enstemmig vedta finansreglementet, som skal inneholde nærmere bestemmelser om utarbeidelse, endring og gjennomføring av budsjettet og om kontroll av gjennomføringen, samt om innbetaling av medlemsstatenes økonomiske bidrag.

Artikkel 36:

Revisjon

1. Regnskapet over alle inntekter og utgifter, som er oppført i budsjettet, samt balanseregnskap over Europols aktiva og passiva skal gjennomgå en årlig revisjon i samsvar med finansreglementet. Direktøren skal for dette formål framlegge en rapport om årsregnskapet innen 31. mai året etter.
2. Revisjonen skal foretas av en felles revisjonskomité som består av tre medlemmer utnevnt av Revisjonsretten for De europeiske fellesskap etter forslag fra Revisjonsrettens formann. Medlemmenes mandat skal være på tre år; de avløser hverandre slik at det medlemmet av revisjonskomiteen som har vært medlem i tre år, avløses hvert år. Som unntak fra bestemmelsene i annet punktum, skal mandatet for medlemmene i den første revisjonskomiteen etter at Europol har startet sin virksomhet, fastsettes slik at det medlemmet som etter loddtrekning:
 - står øverst, har et mandat på to år,
 - står som nummer to, har et mandat på tre år,
 - står som nummer tre, har et mandat på fire år,

Alle kostnader til revisjon skal dekkes over budsjettet omhandlet i artikkel 35.

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Europol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

3. Den felles revisjonskomiteen skal i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union framlegge for Rådet en revisjonsrapport om årsregnskapet; forut for dette skal direktøren og finansinspektøren gis mulighet til å uttale seg om revisjonsrapporten, og rapporten skal drøftes i styret.
4. Europols direktør skal gi all nødvendig bistand og opplysninger som medlemmene av den felles revisjonskomiteen trenger for å utføre sin oppgave.
5. Etter å ha behandlet rapporten om årsregnskapet treffer Rådet beslutning om å meddele direktøren ansvarsfrihet for gjennomføringen av budsjettet for det aktuelle regnskapsåret.
6. Nærmere bestemmelser om revisjon skal fastsettes i finansreglementet.

Artikkel 37:

Hovedseteavtale

De nødvendige bestemmelser om Europols plassering i vertsstaten og de tjenester denne staten tilbyr, samt de særlige regler som gjelder i vertsstaten for medlemmene av Europols organer, Europols visedirektører, ansatte og deres familiemedlemmer, skal fastsettes i en hovedseteavtale som etter enstemmig godkjenning i styret inngås mellom Europol og Kongeriket Nederland.

Del VI:

Ansvar og rettslig vern

Artikkel 38:

Ansvar for ulovlig eller uriktig behandling av opplysninger

1. Hver medlemsstat skal i samsvar med sin nasjonale rett være ansvarlig for enhver skade som påføres en person som følge av rettslige eller faktiske feil i opplysninger oppbevart eller behandlet av Europol. Den skadelidte kan kun kreve erstatning av den medlemsstaten der hendelsen som forårsaket skaden fant sted, og skal framsette sin begjæring for domstoler som er kompetente i henhold til den berørte medlemsstatens nasjonale rett. En medlemsstat kan ikke fritas fra det ansvar den har etter nasjonal rett overfor en skadelidt, under henvisning til at en annen medlemsstat eller Europol har overført uriktige opplysninger.
2. Dersom de rettslige eller faktiske feil oppsto som følge av feilaktig overførte opplysninger eller manglende overholdelse fra en eller flere medlemsstaters side av plikter etter denne konvensjon, eller som følge av ulovlig eller uriktig lagring eller behandling i Europol, skal Europol eller den eller de berørte medlemsstater, etter anmodning, ha plikt til å tilbakebetale de utbetalte erstatningsbeløp, med mindre medlemsstaten på hvis territorium skaden fant sted, brukte opplysningene i strid med denne konvensjon.
3. Enhver tvist mellom denne medlemsstaten og Europol eller en annen medlemsstat om det prinsipielle ved erstatningen eller beløpet som skal utbetales, skal forelegges for styret, som skal avgjøre saken med to tred-

jedels flertall.

Artikkel 39:

Annet ansvar

1. Europols ansvar i kontraktsforhold følger den lovgivning som får anvendelse for den berørte kontrakt.
2. For ansvar utenfor kontraktsforhold, har Europol, uavhengig av eventuelt ansvar etter artikkel 38, plikt til å gi erstatning for skader oppstått på grunn av feil begått av Europols organer, visedirektører eller ansatte under utføringen av deres oppgaver, i den utstrekning skaden kan tilskrives dem. Dette er ikke til hinder for at det kan fremmes andre erstatningskrav etter medlemsstatenes rett.
3. Den skadelidte skal ha rett til å kreve at Europol avstår fra eller henlegger ethvert søksmål.
4. Spørsmålet om hvilke nasjonale domstoler i medlemsstatene som er kompetente til å avgjøre tvister om Europols ansvar i henhold til denne artikkel, skal avgjøres under henvisning til de relevante bestemmelser i Brussel-konvensjonen av 27. september 1968 om domsmyndighet og fullbyrding av dommer i sivile saker og handelssaker, slik den senere er endret ved tiltredelsesavtaler.

Artikkel 40:

Tvisteløsning

1. Tvister mellom medlemsstatene om fortolkningen eller anvendelsen av denne konvensjon skal i første omgang behandles av Rådet etter prosedyrene i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union med henblikk på å komme fram til en løsning.
2. Dersom det ved utløpet av en frist på seks måneder ikke har vært mulig å finne en løsning, skal de medlemsstatene som er part i tvisten, etter avtale seg i mellom, fastsette nærmere retningslinjer for å løse den aktuelle tvisten.
3. Bestemmelsene om klageadgang i reglementet for midlertidig ansatte og ekstrapersonell i De europeiske fellesskap får tilsvarende anvendelse for ansatte i Europol.

Artikkel 41:

Privilegier og immunitet

1. Europol, medlemmer av Europols organer samt Europols visedirektører og ansatte skal nyte de privilegier og den immunitet som er nødvendig for å utføre sine oppgaver i samsvar med en protokoll som fastsetter de regler som skal anvendes i samtlige medlemsstater.
2. Kongeriket Nederland og de andre medlemsstatene skal på samme vilkår inngå avtale om de privilegier og den immunitet som sambandsmenn utplassert av andre medlemsstater og deres familiemedlemmer skal nyte,

og som er nødvendige for at Europols sambandsmenn skal kunne utføre sine oppgaver tilfredsstillende.

3. Protokollen nevnt i nr. 1 skal vedtas enstemmig av Rådet i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union og godkjennes av medlemsstatene i samsvar med deres respektive forfatningsregler.

Del VII:

Sluttbestemmelser

Artikkel 42:

Forbindelser med tredjestater og eksterne organer

1. Europol skal så langt det er hensiktsmessig for gjennomføringen av oppgavene fastsatt i artikkel 3, opprette og opprettholde samarbeidsforbindelser med eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4 punkt 1 til 3. Styret skal enstemmig vedta regler for slike forbindelser. Denne bestemmelse skal ikke berøre artikkel 10 nr. 4 og 5 og artikkel 18 nr. 2; utveksling av personopplysninger skal kun finne sted i samsvar med bestemmelsene i del II til IV i denne konvensjon.
2. Europol skal så langt det er hensiktsmessig for gjennomføringen av oppgavene fastsatt i artikkel 3, opprette og opprettholde samarbeidsforbindelser med tredjestater og eksterne organer definert i artikkel 10 nr. 4 punkt 4, 5, 6 og 7. Etter å ha innhentet styrets uttalelse, skal Rådet enstemmig vedta regler for forbindelsene nevnt i første punktum, i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union. Nr. 1 tredje punktum får tilsvarende anvendelse.

Artikkel 43:

Endring i konvensjonen

1. Rådet skal, i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union, etter forslag fra en medlemsstat og etter konsultasjoner med styret, enstemmig vedta, innenfor rammen av artikkel K.1 nr. 9 i traktaten om Den europeiske union, endringer i denne konvensjon, som det skal anbefale medlemsstatene å vedta i samsvar med deres respektive forfatningsregler.
2. Endringene skal tre i kraft i samsvar med artikkel 45 nr. 2 i denne konvensjon.
3. Rådet kan imidlertid, i samsvar med prosedyren fastsatt i avdeling VI i traktaten om Den europeiske union og på en medlemsstats initiativ og etter behandling i styret, enstemmig beslutte å utvide, endre eller utfylle definisjonene av former for kriminalitet oppført i vedlegget. Det kan likeledes beslutte å innføre nye definisjoner av slike former for kriminalitet.
4. Generalsekretæren i Rådet for Den europeiske union skal underrette alle medlemsstater om den dato endringene trår i kraft.

Artikkel 44:

Forbehold

Det kan ikke tas forbehold med hensyn til denne konvensjon.

Artikkel 45:

Ikrafttredelse

1. Denne konvensjon skal vedtas av medlemsstatene i samsvar med deres respektive forfatningsregler.
2. Medlemsstatene skal underrette depositaren om fullføringen av de prosedyrer som etter deres forfatningsregler kreves for å vedta denne konvensjon.
3. Denne konvensjon skal tre i kraft på den første dagen i måneden etter utløpet av en tremånedersperiode regnet fra den dag underretning i henhold til nr. 2 ble gitt av den medlemsstat i Den europeiske union som sist har oppfylt denne formalitet og som var medlem på den dag Rådet vedtok rettsakten om utarbeidelse av denne konvensjon.
4. Uten å berøre nr. 2 skal Europol ikke begynne sin virksomhet etter denne konvensjon før den siste av rettsaktene omhandlet i artikkel 5 nr. 7, artikkel 10 nr. 1, artikkel 24 nr. 7, artikkel 30 nr. 3, artikkel 31 nr. 1, artikkel 35 nr. 9, artikkel 37 og artikkel 41 nr. 1 og 2 er trådt i kraft.
5. Når Europol starter sin virksomhet, skal virksomheten til Europols narkotikaenhet, i henhold til felles handling om Europols narkotikaenhet av 10. mars 1995, opphøre. Samtidig skal Europol bli eier av alt utstyr som er blitt finansiert over narkotikaenhetens budsjett, eller som er utviklet eller produsert av narkotikaenheten eller vederlagsfritt stilt til dens rådighet av vertsstaten for permanent bruk, samt enhetens samlede arkiv og uavhengig forvaltede dataregistre.
6. Så snart Rådet har vedtatt rettsakten om utarbeidelse av denne konvensjon, skal medlemsstatene enkeltvis eller i fellesskap treffe alle forberedende tiltak etter sin nasjonale rett som er nødvendige for at Europol skal kunne starte sin virksomhet.

Artikkel 46:

Tiltredelse av nye medlemsstater

1. Denne konvensjon skal være åpen for tiltredelse av enhver stat som blir medlem av Den europeiske union.
2. Teksten til denne konvensjon på språket til den tiltredende stat, utarbeidet av Rådet for Den europeiske union, skal ha gyldighet.
3. Tiltredelsesdokumenter skal deponeres hos depositaren.
4. Denne konvensjon skal tre i kraft for enhver stat som tiltrer den på den første dagen i måneden etter utløpet av en tremånedersperiode regnet fra den dag staten deponerte sitt tiltredelsesdokument, eller på den dag denne konvensjon trer i kraft dersom den ikke allerede er trådt i kraft ved utløpet av den nevnte perioden.

Artikkel 47:

Depositatar

1. Generalsekretæren i Rådet for Den europeiske union skal være depositatar for denne konvensjon.
2. Depositareren skal kunngjøre underretninger, dokumenter eller meddelelser som gjelder denne konvensjon i De Europeiske Fellesskaps Tidende.

SOM BEKREFTELSE PÅ DETTE har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til det, undertegnet denne konvensjon.

UTFERDIGET i Brussel, den tjuesjette juli nittenhundreogtittifem, i ett originaleksemplar på dansk, engelsk, finsk, fransk, gresk, irsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, svensk og tysk, med samme gyldighet for alle tekster; hvert eksemplar skal deponeres hos generalsekretæren i Rådet for Den europeiske union, som skal oversende en bekreftet kopi til hver medlemsstat.

Vedlegg nevnt i artikkel 2

Liste over andre former for grov internasjonal kriminalitet som Europol kan beskjeftige seg med i tillegg til de former for kriminalitet som allerede er omhandlet i artikkel 2 nr. 2 i samsvar med Europols målsetting fastsatt i artikkel 2 nr. 1.

Krenkelser av personers liv, legeme eller personlig frihet:

- drap, grov legemsbeskadigelse - ulovlig handel med menneskelige organer og vev - bortføring, ulovlig frihetsberøvelse og gisseltaking - rasisme og fremmedfrykt

Vinningsforbrytelser og forbrytelser mot offentlig eiendom, herunder bedrageri:

- organisert tyveri - ulovlig handel med kulturgjenstander, herunder antikviteter og kunstverk - svindel og bedrageri - avkreving av beskyttelsespenger og pengeutpressing - etterligning og piratkopiering - forfalskning av og handel med administrative dokumenter - forfalskning av penger og betalingsmidler - datakriminalitet - korrupsjon

Ulovlig handel og miljøkriminalitet:

- ulovlig handel med våpen, ammunisjon og sprengstoff - ulovlig handel med truede dyrearter - ulovlig handel med truede plantearter og planteoljer - miljøkriminalitet - ulovlig handel hormonpreparater og andre vekstfremmende stoffer.

I samsvar med artikkel 2 nr. 2 vil en instruks som pålegger Europol å beskjeftige seg med en av formene for kriminalitet oppført ovenfor, innebære at Europol også er kompetent til å beskjeftige seg med hvitvasking av penger og andre straffbare handlinger forbundet med slike former for kriminalitet.

Med hensyn til de former for kriminalitet som er oppført i artikkel 2 nr. 2, menes i denne konvensjon med:

- «ulovlig handel med nukleære og radioaktive stoffer»: de straffbare forhold som er oppført på listen i artikkel 7 nr. 1 i Den internasjonale konvensjon om fysisk beskyttelse av nukleært materiale, undertegnet i Wien og

Om samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Den europeiske politienhet (Euro-pol) om samarbeid om bekjempelse av alvorlige former for internasjonal kriminalitet

New York 3. mars 1980, og som gjelder nukleære og/eller radioaktive materialer definert i artikkel 197 i Euratom-traktaten og i direktiv 80/836 Euratom av 15. juli 1980,

- «ulovlig smugling av innvandrere»: handlinger som med overlegg og for økonomisk vinning er ment å legge forholdene til rette for innreise, opphold eller sysselsetting på territoriet til medlemsstatene i Den europeiske union, i strid med de regler og vilkår som gjelder i medlemsstatene,
- «menneskehandel»: at en person underkastes andre personers reelle og illegale makt ved bruk av vold eller trusler eller ved misbruk av autoritet eller ved intriger, med henblikk på å utnytte prostitusjon, ulike former for seksuell utnyttning og overgrep mot mindreårige eller handel med barn som er overlatt til seg selv,
- «ulovlig handel med stjalne motorkjøretøyer»: tyveri eller underslag av motorvogner, lastebiler, semitrailere, last fra lastebiler eller semitrailere, busser, motorsykler, campingtilhengere og jordbrukskjøretøyer, arbeidskjøretøyer, samt reservedeler til slike kjøretøyer, og mottak og skjuling av slike gjenstander,
- «ulovlige handlinger i forbindelse med hvitvasking av penger»: de straffbare forhold som er oppført på listen i artikkel 6 nr. 1 til 3 i Europarådets konvensjon om hvitvasking, ransaking, beslag og inndragning av økonomisk utbytte fra straffbare handlinger, undertegnet i Strasbourg 8. november 1990.

Vedlegg 5**Rådsbeslutninger av betydning for Europol og samarbeidet med Norge ¹⁾**

Rådsbeslutning av 3. november 1998 (1999/C 26/01): Regelverk vedrørende Europol analysefiler (utfyllende bestemmelser til Europol-konvensjonen artikkel 10.

Rådsbeslutning av 3. november 1998 (1999/C 26/04): Bestemmelser vedrørende Europols eksterne relasjoner med tredjeland og organisasjoner utenfor EU.

Rådsbeslutning av 3. november 1998 (1999/C 26/03): Bestemmelser vedrørende Europols adgang til å motta informasjon fra tredje part.

Rådsbeslutning av 3. november 1998 (1999/C 26/02): Bestemmelser om konfidensialitet for Europol-informasjon.

Rådsbeslutning av 12. mars 1999 (1999/C 88/01): Bestemmelser som regulerer Europols adgang til å overføre personopplysninger til tredjeland og tredjepart.

Rådsbeslutning av 27. mars 2000 (2000/C 106/01): Gir Europols direktør adgang til å innlede forhandlinger om samarbeidsavtaler med tredjeland og internasjonale organisasjoner.

Rådsbeslutning av 30. november 2000: Utvidet Europols mandat til å omfatte hvitvasking av penger generelt, uavhengig av hvilken type forbrytelse pengene stammer fra. Denne rådsbeslutningen må ratifiseres av samtlige medlemsland etter nasjonale konstitusjonelle bestemmelser.

¹⁾ Henvises til beslutningenes dato, samt referanse til publikasjon i Europeiske Fellesskapstidende.